

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Jónes-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Görögüz.

Budapest, december 17.

(s.) Ideteszük, mint tanulságos dokumentumot, azt a levelet, amelyet egy előtűnk ismeretlen, de mindenesetre erős magyar érzésű urnó írt ma főszerkesztőnknek:

Igen tisztelt főszerkesztő ur!

Egy német lap tegnapi számában megjelent egy Bécsből keltezett divaticikk, melyben legnagyobb megütközésemre azon nagyszabású és mindenesetre nem közönséges anyagi áldozatokat igénylő bevásárlásokról tétetik jelentés, melyet egy fiatal, de elég jó hírnevű magyar műépítész felesége részére Bécsben eszközöltek.

Élénk emlékezetünkben van még mindnyájunknak, mily nagy mozgalmat indítottak rövid idővel ezelőtt a magyar, de különösen a főváros műépítései, amidőn híre terjedt, hogy egy középület átalakítása céljából a vonatkozó tervek Bécsben rendeltettek meg. Önérzetesen utalva eddigi ténykedésükre, tiltakoztak az ellen, hogy egy bécsi cég bizassék meg e munkával és minden oldalról csak azt hangoztatták, hogy tekintettel a magyar műépítések kiváló szakértelmére és elegendő tapasztalataira tökéletesen fölösleges, miszerint az ezen munkáért járó pénz Bécsbe vándoroljon.

Igénytelen nézetem szerint határozottan hazafiatalan eljárást követnek el azok, kik hivataloszerű működésük kifejtésénél a kormány, a hatóság és a társadalom pártfogását veszik igénybe, ellenben magánüzülségüket beszerzésénél a magyar bevásárlási forrásokat mellőzik.

Ideje volna, ha az igazán magyar érzelmeikkel bíró nők mindazokat, kik a jelzett hazafiatalanságot elkövetik, társadalmi bojkottal sújtánák.

Meggyőződése az, hogy ha a Budapesti Napló, a magyar iparnak ez a par excellence pártfogója a dolgot kezdeményezi, a várt siker nem fog elmaradni és hogy az közgazda-

sági szempontból mily óriási előnyt involvál, azt bővebben fejtegetnem nem szükséges.

Fogadja igen tisztelt főszerkesztő ur nagyrabecsülésem kifejezését, melylyel maradtam

tisztelője
S. E.

Ennek a dokumentumnak vonjuk le most már a tanulságait. Egy háromszendős nemzeti felbuzdulásnak elszomorító kritikáját adják ezek a tanulságok. Három esztendő alatt mi lett a kézzelfogható eredménye a nagy lánggal, hangos lelkesedéssel megindult iparpártoló mozgalomnak? A magyar iparickek mennyivel lettek kelendőbbek? A magyar piacnak mekkora darabját hódítottuk vissza a magyar termelés számára? Az osztrák termékek monopóliuma megszűnt-e, vagy számbavehető módon gyöngült-e legalább? A magyar ipar és a magyar fogyasztó közönség között létrejött-e az a benső frigykötés, amelyre akkor készülődtünk, vagy megmaradtunk a házassági ígéretnél?

S. E. urnó levele nem ad teljes feleletet ezekre a kérdéseinkre, de egy nagyon jellemző dolgot tesz szóvá. Bécsbe megy vásárolni a felesége számára egy magyar művész, aki társaival együtt méltatlankodva tiltakozott az ellen a menhetetlen botlás ellen, amelyet az új Nemzeti Színház építésénél el akartak követni. Tehát még azok sem veszik mind komolyan a három év óta bőven emlegetett hasznos sovinizmust, akiket egyenes vonalban érdekel, mert az ő existenciájuknak is köze van hozzá. A magyar építők sem, és tegyük hozzá, hogy egyéb magyar iparosok sem. A magyar társadalom közgazdasági lelkiismerete nem ébredt fel egészen még azokban a rétegeiben sem, akik közvetlenül a maguk ügyének vallják a magyar ipar ügyét. Kellemetlen igazság, de

igazság, hogy az iparpártolás jelszavát valamennyien nagy lelkesedéssel emlegetjük reggel, délelben, késő este, a nap minden szakában, az esztendőnek minden évadjában; de komolyan nem vesszük soha, csak emlegetjük, egyre emlegetjük. Tósztozunk róla francia pezsgő mellett és szent kötelességül hirdetjük, de mindig csak a mások kötelességül. A magunk személyére megalkuszunk, a magunk iparpártoló kötelességét megváltjuk egy csomag Enke-gyufával.

Se szeri, se száma az iparpártoló bizottságoknak, egyesületeknek, szövetségeknek, — éppen most is csinálódik egy, komolyabb üggyhöz méltó reklámmal — rendeztünk egynehány kiállítását, meg egyéb ünnepi mókákat, de kézzelfogható, komoly nyomait, sajna, alig látjuk a társadalom nagy felbuzdulásának. Mit csináltak az iparpártoló bizottságok és egyéb gyülekezetek? Lelkes felhívásokat. Mit csináltak a kiállításokon? Banketteket és adósságokat. Tisztelet a kevés kivételnek, de a kiállítások egy része feltűnően nélkülözötte a komolyságot. Az egyetlen például harmincezer forintot költöttek el épületekre és dekorációkra. Az illető város összes iparosainak nincs ekkora forgalma egy egész esztendőn át. Micsoda ünnep lett volna az, ha a horribilis összeget kiosztották volna segítségképpen a nyomorgó kis mesterembereknek!

És a lelkes határozatokkal és felhívásokkal hogy vagyunk? A székesfőváros egyik előkelő társasköre, a Lipótvárosi Kaszinó, gyönyörű határozatban esküdött fel a magyar ipar patrónusává. Meg is vezércikkeltük akkor ezért. És a minap az történt, hogy ugyanez a társaskör egész új belső berendezését egy bécsi cégnél rendelte meg, s hozzá megengedte, hogy az a bécsi német két reklámtérmet rendezzen be a kaszinó helyiségében.

TÁRCA

Változatok.

Erre a témára: Többet észszel, mint erővel.

I.

Sok erővel és sok észszel:
S a magyar faj sose vész el!

II.

Éppen annyi észszel, mint erővel:
S a magyar nép nagy nemzetű nő fel!

III.

Néha kell, hogy bele vágjunk!
Néha dolgot jobban intéz
Gyors erőszak, mint finomság.
Több erő kell néha, mint ész!

IV.

Hogy imponáljon böles eszed:
Legyen hozzá erős kezed!
A vezetéshez ész kell,
De az ütéshez kéz kell!

V.

Szép, fenkölt a higgadt ész! . . . inkább
Kell a tigris habzó ereje,
Csak hazámnak minden ellenségét.
Széjjel-marcangolhassam vele!

VI.

Szász, oláh, tót —: juj, juj, mennyi testvér!
Mind kelepcét, vermet, hálót készít!
Vas-markunkban vas-bot hogyha nincsen,
Attól tartok: nem elég az ész itt!

Abrányi Emil.

A Nemzeti Szalon téli tárlata.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Yartin.

Nagybánya nem a legutolsó Hunnia városai között, s azt hisszük, nevét már kivitta a magyar művészet történetében. Már van nagybányai iskola s annak ami onnan kikerül, elvitázhatalanul megvan a közös jellege, a közös színe. Ferenczy, Réty, Thorma, Grünwald színeit egy közös burolat árnyékolja be. S mintha a fizikuma és lelke is sokban hasonlítana e négy egyformán magas, egyformán szikár, egyformán csöndes természetű, egyformán zárkózott, egyformán csöndes mosolyu urnak. Ez a sokat megértő, az apró hívságokon fölülemelkedő bágyadt mosoly közös tónussal önti végig a műveiket. Mást gondolunk, de tónust mondunk, mert hamarjában nem tudjuk másképpen kifejezni.

Réty, a sokat tépelődő és ritkán termelő, ezuttal öt képet állított ki. Az az első benyomásunk, hogy időközönként félre kellene tennie az ecsetet, s pár hónapig szigorú rajzstudiumokba kellene mélyednie, mert rajzban föltette szűkölködik különösen az egyik tájképe. Maga is nagyon jól fogja tudni, hogy boglyas. Művein mindjárt másképpen hatnának a nagy masszák és nagy

vonások, melyek az ő művészetének lényegei, elannyira, hogy nála föltétlenül az általános benyomás uralkodik, elhagyva minden részletet, miközben elsikkad a rajz is. A keresztfán függő Krisztus neki való téma. Mivel neki borongós, sötét szín kell, persze hogy azt az időpontot választja, mikor már alaposan „beteljesedett”, vagyis a husvétii nyirkos levegője nagyon késő estét. Jeruzsálemnek csak lámpásai eikkáznak a sötétségen keresztül. Végtelenül komor, mély hangulat van ezen a képen s mentül tovább nézi az ember, annál megrázóbb. A kedves Jeruzsálem nyugodtan alszik, mint aki jól végezte a dolgát, a Golgothán pedig bús elhagyatottságban függ az istenember, előtte két asszonnyal s a magdalai Máriaival, vagy kivel. Ami nagyon mellekes. Különös egy kép, tiszta érzés-munka, s szinte harsogva dokumentálja azt, hogy mily kontur nélküli borongásba tudnak esni a stúdiumaikban a rideg igazságot legjobban kereső művészek is. Vagyis: más az elmélet s más a gyakorlat. Avagyis: más az ihlettel szinte részeg művészi lélek állapota, s más a pozitív nappali világosságban erős logikával folytatott művészi disputa. Ennek a jeles alkotásnak napról-napra fog nőni a becs, mert komor szépsége nem nyilatkozik meg egyszerre.

Ferenczynek, a másik nagybányainak tájképe ugy meghatja a nézőt, mint ahogy az eredetije meghatotta őt. Ment-mendegélt Nagybányának szelid halmain, s mikor egy magaslatra ért, akkor hirtelen meglepődhetett az eléje tárult látványtól. Némely festőnek az idegei kiválóan bizonyos színek vezetésére vannak berendezve. Rubens a vöröset szerette. Minden főalakjának a palástja cinóbervörös. Ezt a színt keveretlenül használta az ajkon, a szem gödrében, a test reflexeiben. Poussinnál kékrűhás a falak, s kemény kék tónus ömlik el minden képén. Réty a sötétbarnák embere, Ferenczy pedig a kéké és zöldé. Mikor

A főúri körök példáját követte ezzel, mert az a bécsi vállalkozó szüzeket érő butorokat szállít minden évben magyar mágnásoknak, többet, mint az összes magyar műiparosok együttvéve.

A magyar főpapok egy része megleghangú pázsorlevelekben buzdította papjait és híveit a magyar ipar felkarolására. És most ugyanannak a diszes testületnek egy fiatal tagja egy vallásos célu kongresszus elnöki székéből csinált reklámot egy bécsi iparosnak.

A kormány összes tagjai körrendeletben parancsolták meg az alájuk tartozó hatóságoknak, hogy szükségleteik beszerzésénél a magyar ipart előnyben részesítsék. És minduntalan megtörténik mégis, hogy drágá középületeknél idegen építőanyagot használnak, amint megesezt például a most épülő mezőgazdasági muzeumnál, hogy kötelezően írják elő a karszti márványt, a sokkal szebb, nemesebb és jobb magyar márványok helyett.

És folytathatók a példálódzást akármeddig; nehéz volna a végére érni. De elég ennyi is. Kérdezzük már most: mi a látható eredménye a nagy iparpártoló mozgalomnak? Micsoda? Hát az, hogy az osztrák kormány és az osztrák iparoskörök komolyabban vették a mi zajos lelkesedésünket, mint mi magunk és valóságos irtóhadjáratot indítottak, hogy még azt a csekélyke magyar iparcikket is kiszorítsák, a mi nagynehezen utat tört magának Ausztriába. És Koerber ur hangosan tiltakozik a vámközösség szellemének a megsértése miatt, mert ennek mondják ők a mi felbuzdulásunkat, amely teljesen jogos, csak éppen egy baja van: az, hogy nem elég komoly.

Lelkesedünk, lármázunk, szónokolunk és bankettezünk a magyar iparért, de veszünk tovább is az osztrák portékát; *pártoljuk a magyar ipart, de nem becsüljük meg érdeme szerint.*

Holott még az sem volna baj, ha egy kissé tulbecsülnék ideig-óráig. Ha megvennők egy darabig még azt is, ami egy kicsit gyengébb, azért, mert magyar, azt is, ami egy kicsit drágább, azért, mert a miénk, s így nekünk *többet ér.* De ezt még csak kívánni sem merjük. Csak azt venné minden magyar ember itthon, ami olyan jó, vagy jobb, olyan olcsó, vagy olcsóbb, mint a külföldi. De még ez sem kell. Bécsbe szaladunk ruháért, holott a magyar szabó nem rosszabb amannál; Bécs-

ből rendelünk butort, holott a magyar asztalosnak nincs párja a világon és egész butoriparunk olyan magas művészi nivóra emelkedett, hogy valóságos becsületsértés, amit elkövetnek elene, akik mellőzik a bécsiért. Tessék csak elmenni az üllői-úti magyar palotába; javában áll ott az iparművészeti karácsonyi kiállítás. Mennyi talentum, mennyi tudás, mennyi ízlés, mennyi becsületes munka van ott felhalmozva. A magyar talentumnak, a magyar munkának valóságos diadala az ott. Megszegyenülünk és elszorul a lelkünk, ha nézzük, hogy ez a sok értékes törekvés mind hiábavaló, nem bír győzedelmeskedni a megrogzított előítéleteken. Valóságos balekjai vagyunk Bécsnek. Annak használunk még — az iparpártolásunkkal is.

Minek mondjuk tehát ezt a háromszendős iparpártolást, amelyet komoly férfiak, komoly terv szerint, komoly eszközökkel, komoly céltatokkal indítottak meg, de amelynek komoly haszna alig volt idáig? Szalmalángnak? Akkor három esztendő óta elobbant volna, a füstje sem látszanék már. Nem szalmaláng az, hanem görögültű, amelynek világánál a lármás hazafiság, a hiúság tündöklök. A komoly kezdeményezést tulszárnyalta a léha szájhösködés. Az az igazán praktikus és hasznos akarat, amely megtette a mozgalmat, nem tudott mély gyökereket verni a társadalom lelkében. Itt van a legfőbb ideje, hogy elmélkedjünk erről a szomorú igazságról, s magunkba szállva vonjuk le belőle a konzekvenciákat. Indítsuk meg végre a magyar társadalomnak igazi önvédelmi harcát Ausztriának gazdasági egyeduralma ellen. Szervezzük valahára az önvédelmet igazi kötelességtudással. Azzal a kötelességtudással, amelylyel mindenki a maga kötelességét is tudja, nemcsak a *másokét.*

BELFÖLD.

Új főispán. A hivatalos lap mai száma közli a hajdumegyei főispánválasztásra vonatkozó legfelsőbb kéziratokat. A távozó főispán gróf *Degefeld József*, buzgó szolgálatainak elismerésül a Ferenc József-rend csillagos középkeresztjét kapta. Új főispánnak helyébe *Fuky Gyulát*, a debreczeni ítélőtábla volt elnökét nevezte ki a király.

Hajdumegye és Debreczen szabad királyi város új főispánja közpályáját Abauj-vármegyénel kezdte

tájképeinek eredetijét azon a magaslaton megpillantotta, hol elke a színek szinte tobzódtak a természetben, ezek egyszerre tele lett velük. Ugy képzeljük, hogy sietett vissza a műtermébe, s ezt a pillanatnyi lelki fölvetélt lázas ihlettel vette vásznára. Erre vall a kép technikája is. Ez a festmény egy megittasult művészi léleknek a megnyilatkozása s azok közé tartozik, melyeken minden fölösleges pepecselés csak rontana.

Van Ferenczynek egy szép arcképe is a tárlaton, egy elsőrendű alkotás. Lélekre teljesen elütő egy másik jeles arcfestőnek, *Szenesnek* a műveitől. Ferenczynél: félhomály, összefolyó tónusok, levegő, tompított rajz, a hatásnak, a karakternek a lapok által való kifejezése. Szenesnél: a karakternek rajzzal való kihozása (amivel nem azt mondjuk, hogy több benne a rajz). Az ő képei után fölismerjük az utcan az eredetét, míg Ferenczynél ez nem egészen bizonyos. Ezt azonban csak konstatáljuk, mert nem a hasonlóság a mértéke a portait kiválóságának. Szenes az alak fizikumát, vagy ha úgy tetszik: a fiziológiáját adja vissza, Ferenczy pedig ez által a belsőt, a lelket. Szenesnél meglátszik az iskola s ezt kiesi-szolja, Ferenczy pedig mindjobban lehátja ezt magáról. Szenes lelke nyugodtabb, arcképein a retouche-nál („kidolgozásnak” nevezik az angyalok odafent) nagy flegmával és egyenesvágással rajzra föltapfokat oly helyekre, melyeket ki akar emelni, vagyis ezt több festékekkel hozza ki, míg Ferenczy szélesen kezel s színnel adja meg a világítást. Végül Szenes nem tud ugy hátúrt festeni, mint Ferenczy, kinél az alak összefügg a háttérrel, ami a művészet egyik legnagyobb föladata.

Thorma János, „Szeptember végén” olajképe külön teremben függ, mint great attraction. Petőfi hasonlíthatatlan melankóliájú költeményének a nyomán támadt, önálló fölfofással. Nem annyiban, hogy *Thormánál* a kertben már nem nyílnak az őszi virágok s nem zödel a nyárfa a házak előtt, hanem hogy a tájat novemberre festette. Így ugyan elég komorság van benne, de nincs benne

a szeptembervég bánatos szépsége. Nagyon nagy téma ez, s nehéz föladat festménnyel elérni a költeménynek esodálatosan szomorú báját. Öreg hiba, hogy *Petőfi* és *Julia* derékon alul teljesen el vannak esenevészve, sőt a *Julia* roholójában abszolúte nincs test. Ez a kép *Thormánál* nem szerencsés műve.

Madarasi Beck Ilona „Pillangó kisasszony”-át diskrét, előkelő fölfofogs jellemzi s a bőségesen alkalmazott lazúrral a régi képek patináját adta meg neki. E képek külön is figyelemre méltó az ablakon keresztül látszó tájképi részlete, egy grandiózus őszi alkonyat a tengeren. *Udvary Géza* „Bucsu”-ját nagy kvalitásaiért már az első napon megvették. *Arkay Aladár* szakit hollandi reminiscenciáival s most be-küldött tájképek közt van kettő, mely a legjobb magyar tájképek közt foglalhat helyet. *Knopp Imre* csak egyetlen passzelyszínel szerepel, de ez kitűnő munka. *Tólayssy* színeiben érdekes átalakulás észlelhető. Képei üdőbbek, igazabbak s fogy belőlük az eddigi szentimentalizmus. *Aggházy* nagy képe („Leánykérő”) elszomorító. A nagy hanyatlást igen szép apró tájképei tartóztatják föl némileg. *Büttner Helén* „Magyar tájigája”-ja egyike a tárlat legszebb képeinek, oly szép, hogy ebben a kis zsánerben rég nem láttunk magyar festőtől ilyet. Becsületére válneék *Frans Leemputtenek*, ha még egyáltalában tudna ilyet. Igazán különös, hogy nem veszik észre. Csodásan igaz, hihetetlenül biztos, nem rovedező színfórkak. A háttér, a késő őszi szürke levegőjében elmosódó tájképi rész maga egy kis remek. *Mihalik Dániel* „Esz után”-ban ismeretes képei egyikét nyújtotta. Borongós késő délután a buja növényzetű réten, s ennek megfelelőleg a megszokott zöld, lila és kék színek váltakozása. *Förge Gergely* „Lucusok idő”-je nagy meglepetés. Igen szép kis dolog.

Magyar-Mannheim több apró képet küldött be műtermének intim darabjaiból. Ez a finom lelkű művész nagy mester mindenféle hangulat,

meg mint jegyző s aztán mint törvényszéki bíró; a bíróságok államotitásokor királyi törvényszéki bíró lett Kassán, majd a fővárosba nevezték ki táblai, később kuriai bírónak. Szilágyi Dezso igazságügyminiszternek bizalmas munkatársa volt s tevékeny részt vett az igazságügyi szervezet nagyjelentőségű reformjában, a királyi táblák decentralizációjának előkészítésében. A decentralizáció után ő vette át a debreczeni tábla vezetését. Hét évig volt a debreczeni királyi tábla elnöke s ez idő alatt az ország második legnagyobb táblai kerületét mintaszertén szervezte és vezette. Mint Debreczen város törvényhatósági bizottságának virilis tagja élénk részt vett a város közigazgatási életében és pártatlan fölhasználásaival megnyerte az egész közönség osztatlan szeretetét. Társadalmi téren is általános népszerűség vette körül s nyugdíjba lépése alkalmával történt távozását őszintén sajnálták. Négy év óta a fővárosban lakik s mint a református egyháznak oszadli tradícióknál fogva is buzgó tagja, az egyházi életben talált tevéységének megfelelő teret; a budapesti ev. ref. egyház egyik gondnokává választotta.

Gróf Széchenyi Miklós utóda. Gróf *Széchenyi Miklós*nak győri püspökké történt kinevezésével megüresedett a bécsi Pázmáneum papnevelőintézet rektori állása. Mint a *Magyar Nemzet* értesül, ennek betöltése iránt a hercegprímás mind ez ideig nem intézkedett s így az erre vonatkozó személyi kombinációk nem felelnek meg a valóságnak. A budapesti központi papnevelde kormányzói állására, mely azonban királyi kinevezéstől függ, a hercegprímás ez ideig szintén nem tett ő felségének előterjesztést. Annai bizonyos azonban, hogy ez a két papnevelde kormányzói állás nem marad sokáig üresen s a jövő hónap közepéig be lesz töltve.

A zágrábi főispán. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király priedori *Budisavljevic* Budislav, Lika-Krbava-vármegye, valamint *Zengg* és *Karlopatog* városok főispánját, az állásától való fölmentése mellett, *Zágráb-vármegye* főispánjává nevezte ki.

A horvát-szlavon országos gyűlés. Az országos gyűlés mai ülésében, mint *Zágrábból* telegrafálják, a költségvetési bizottság be terjesztette jelentését az 1901. évi költségvetési előirányzatról, az igazoló bizottság gróf *Kulmer* Emil mandátumának igazolása tárgyában terjesztette elő jelentését. Az elnök fölölölítésére gróf *Pejacsevich* Tivadar kijelentette, hogy mandátumát megtartja. A pénzbírság hovátordításáról szóló törvényjavaslatot harmadik olvasásban elfogadták. A kis-korunk kellő neveléséről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál fölölölít *Popovic* V. István, a budapesti Tököllyanum igazgatója, s megköszönte a bannak, hogy a fiatal bűnösök számát csökkenteni akarja. Tulzolt humanizmusnak tartja a büntetőintézetek tul-ságos javítását. E mellett gyakran előfordult, hogy vén

táj, vagy figurális téma visszaadásában. Egyformán sikerül neki a viharos felhőzet, vagy a virginális táj, de legmélyebb a hangulatos késő alkonyatok visszaadásában. Gyönyörű alkonyati képe el is kelt mindjárt az első napon. 46. számú miniatürképe csak méretre kicsiny, különben pedig sörteccettel, széles vonásokkal, nagy zsenialitással festett mű, s távolról sem rokona azoknak a nyúlás kis képeknek, miket miniatüröknek nevez a közönség. *Rubovics*, a Nemzeti Szalon egyik oszlopa s legbuzgóbb szereplője több apró és egy nagyobb képet küldött. Az aprók közt a „Téli táj” megragad igaz hangulatával s nagy mélységével, a többi pedig (mellesleg megjegyezve: botránosan olcsók) a *Rubovistól* megszokott jó kvalitásokkal mutatja. *Bruck* Lajos részlete a bessnyói zárdából csupa finom rajz és finom tónus. Legsikerültebb a gyönyörű légtárlatu és mélységű mellékfolysó, melyet a németek híres *Kuchlje* sem festhetne meg szebben. *Kézdi-Kovács* László tájképei közül leghangulatosabb a mélységes nyugalmu 85. számú, és legigazabb, legszivhezősőbb a 101. számú téli táj. *Kemény* Jenő női arcképe előkelő fölfofós s nagy haladást mutat a tehetséges ifjú művész pályáján. *Krumphámozói* kissé nagy kép a kicsinyke témához. Kissé kemény s rajza nem kifogástalan. *Bruck* Hermina 155. számú kis tájképe nagyobbára „alla prima” munka. Erején és biztonságán ugyan nem látszik, hogy gyöngéd női kéz műve. *Baca* arcképe a nagy rutinu kezelés mellett is kemény. A mintázásban nincs átmenet. (Lásd a jobb arc hegláncolatát.) *Déry* Sirokkója igaz dolog, a valenzenei tájképek pedig a levegője szép. *Tull* Odón sziciliiai parasztdarabnak a karakterét magyar ember nem érzi át. Sokkal szebb dolga ennél a 157. számú, hol a komor tenger vízében sok rajz van, főképp pedig a 152. számú, melynek tavaszi levegője kitűnő. *Nádler* Róbert és *Pályi* szép dolgairól nem lehet újat mondani, azonképpen *Feske* Géza gyermekképeiről sem. *Telkessy* Valéria és *Boemm* Ritta művész-

bürokráciának monodékának tekintik a börtönt. Beszéltek az egyesület alapításáról a szegény gyermekek támogatására. *Tilovics* előadó tagadta, hogy a börtönök kiképzésére berendezés töltött humanizmus volna. Ellenkezőleg azt tapasztalta, hogy a gonosztevők sokkal jobban élnek a mitrovicai börtöntől, amely modernül van berendezve, mint azoktól, amelyek a régi rendszer szerint épültek, mert ott télenül élhetnek.

Nyilatkozat. Felkérték lapunkat a következő sorok közlésére: Egy ismeretlen jóakaróm azon aggodalmak. — s ennek a Magyarországi című laphoz beadott „értesítés”-ében kifejezést is ad — hogy a választásoknak 1902. évre érvényes névjegyzékében nem lehetek benne, mert sem 1900., sem 1901. évre Budapestben reám adó kivetelem nincs.

Ezzel szemben egy utbaigazítással szolgálók s egy hivatalos bizonyítványt is teszek közzé.

Az utbaigazítás az, hogy az 1900. évre 344 koronára és néhány fillér adó vetített ki rám, írói jövedelem alapján, amint az a székesfőváros VI. kerületi adószámviteli osztályában 14 040. főkönyvi lapon megkínthető.

A hatósági bizonyítvány a következő: 1901. központ. választ. Bizonyítvány. Budapest székesfőváros központi választmánya ezenel hitelen igazolja, hogy dr. *Werner Gyula* író ur (1. VIII. ker. Vas-utca 15. sz. a. 33 évek) neve az 1902. évre érvényes országgyűlési képviselőválasztó VIII. kerületi állandó névjegyzékében „jövendelő” alapján 8588. hely szám alatt fel van véve. Budapest, 1901. év december hó 17-én. *Talmos* kir. tanácsos, polgármester, a közp. választmány elnöke.

Biztat a remény, hogy ez utbaigazítás s e hatósági bizonyítvány közzétételével ismeretlen jóakaróm súlyos aggodalmát és hamleti tépelődését — választói jogosultságomat illetőleg — sikerült eloszlatnom. Budapest, 1901. év december hó 17-én.

Dr. *Werner Gyula* s. k.

Makkai Zsigmond mandátuma.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, december 17.

Mától fogva *Makkai Zsigmond* véglegesen igazolt képviselő. A Kuria ma tárgyalta az ellene benyújtott petíciót s azt hosszas tanácskozás után elutasította. *Makkai Zsigmond* tehát, ha Isten is úgy akarja, öt esztendőig ott ül a törvényhozás termében és ha ezután is azt teszi, amit eddig, akkor igen sokat fog tudni. Mert a híressé vált harisnyás székei, aki eleinte szinte utcai látványosság is volt, ma már nem valami különös nevezetesség s a parlamentben legelőbb azzal kell olykor fellélni, hogy a legérdekesebb beszéd alatt is jóízűen bőbiskol. Amit valamikor *Krajcsikra* fogtak, *Makkai* uram igazán tud állva is aludni és akármikor.

A mai tárgyaláson *Makkai* személyesen is megmondhatná legtehetségesebbjei közé tartoznak. Az előbbiben több a finomság (gyönyörű kis virágképe nyomban el is kelt), az utóbbiban több az erő s ez különösen önarcképéből tűnik ki (133.), mely kitűnő studium. *Köszöl* Jenő és *Veress Zoltán* fölösleges dicsérni. Akvarelljeik a tárlat legtehetségesebb darabjai, melyek *Makkai* szorgalmukát is alaposan próbára teszik. Nagy előnye e képeknek, hogy ez a túlnagy gond nem látszik meg rajtuk. *Kiss Kálmán* új név. Esti tárla elég csinos, a „Dél” pedig (a fal napos oldalán összeesett asszonnyal, az árnyékos oldalon pedig kájjal elaláló halállal) egy ifjú művész érdekes rugaszkodása egy még zavarosan látszó művészi cél felé. A *Rippel-Rónaiak* ez alkalommal sokkal sötétebb helyen függenek, hogysem nappali világításnál kivethető lennének.

A tárlaton két gyűjteményes kiállítás is van. Az egyik *Garay Akosé*, aki nagyban hozzájárult a híres *Mucsa* halhatatlanításához, ritka jellemző erejével és humorával. Művészete tiszta magyar s némelyik lapján akkora komponáló erő árul el, amint a kedves *Mucsa*, a mi külön nemzeti Abderánk, meg sem érdemel. E tekintetben kitűnő és szerfölt mozgalmass a lap, mely a mucsai virágcsatát, a barokk-frizurájú özvegyet körülölgő mucsai közönséget ábrázolja.

A másik *Faragó Józsefé*, ez idő szerint legkitűnőbb karrikatura-rajzolóknak a gyűjteményes kiállítás, ki most vásárra viszi híres lapjainak az eredetijeit is. Művészete sokkal ismertebb és elismertebb, hogysem újat mondhatnánk róla; s kissé amerikaiás zű gyilkoló humorának a hegyét pedig sok közéleti alakunk sanyli. De nem állhatjuk meg, miszerint rá ne utajunk arra, hogy aki az ő lapjaiból 40—60 koronájával vásárol, az nemcsak művészi dolgot vásárol, de egyzersmind olyat is, mely valamikor becses dokumentuma lesz a XIX. század végéről a magyar politikai és kulturhistoriának.

jelent, de itt végig éber maradt. Ügyvédje oldalán hallgatta a Kuria tárgyalását s egyszer a szünet alatt nyilatkozott is, a közönség közé vegyülvén.

— Az egész nemzetiségemnek se volt annyi vagyona, amennyit rám fognak, hogy vesztegetésre elosztottam.

Azian a tárgyalás végeztével is volt még egy szava. Azt mondta:

— Alássan köszönöm a felmentésemet.

A kuriai tárgyalás előzményei ismeretesekek. Makkait 63 szótöbbséggel választották meg *Akosfalv* *Légrady* Károly ellen, akinek azelőtt főkortese volt. A választás ellen *Szántó Elek* és választóúrsai kérvényt adtak be s ezt tárgyalta ma a Kuria II. választási tanácsa *Vavrik Béla* előktele alatt.

Bekézdesül a Kuria elutasította a választás vérdőjének két alaki kilógását, majd fölszólat a peticionálók képviselője, dr. *Nagy Dezso*, aki nyilatkozattal bizonyítja, hogy *Kovács Ferenc* kis-görgényi lakosnak maga *Makkai Zsigmond* adott két koronát, majd később tíz koronára egészítette ki ezt az összeget. Erőszakoskodás és fenyegetés történt s ebben *Makkai*, a választás vezetője, volt a főszesz. Főszerepe községek szerint azt a 37 választót, akiket megneveztek. Ha ezt leszámítják *Makkai* szavazataiból, marad neki 488, míg *Légrady* szavazatainak száma 497-re emelkedik. A nagy-adorjánai és tornyaiak közül is megnevezettek tizenkilencet, ezt is le kell számítani *Makkai* voksaiból. *Makkai* megválasztása országos fölütést kellett. A parlament történetében nem fordult elő, hogy földműves választottak volna képviselőnek. Beszéltek urt tréfáról, amely a mellözötték bosszújának a műve. Birtették, hogy föllepnek olyan sült parasztot, akiben nem lesz köszönet. Igaztás folyt a vagyonos néposztály ellen. A jelszó az volt: Le az urakkal, le a nadrágokkal! Így nevezik a székeleket a kaputos embert. *Makkai* maga azt hajtogatta, hogy eleinte csak a nép kárára van, a kutyaadót is ő hozta a székelesség nyakára. A backa-madarasiak, élükön a jelölttel, megakozással fenyegették a szent-gerlicieket. *Makkai* részt vett mindez ülmekekben. Elhiszi, hogy nem ismerte a törvényt, amely szerint a képviselő, ha maga korteskedik, elveszti passzív választói jogát. Erzi, hogy mint védőnek nehéz a helyzete, mert már egész *Makkai*-kultusz van, egy pillanat alatt országos hirre vergődött, nagyobbra, mintha kélt, tudós vagy államférfi volna. Beszélte, ha mint néptribun, vagy vezető került volna a parlamentbe, de képviselőssége egy urt tréfa következése s ezt csak fájlalni lehet. *Makkai*, aki eddig megsevegette a szolgabírókat, most miniszterekkel parolázik és képviselőkket tegezódik. Dr. *Kelenen Mór* szavazó: Nem tartozik ide. Az elnök rendentartja a kérvényezőket képviselőjét s kijelenti, hogy személyes vonatkozású támadás a Kuriaira semmi hatást nem gyakorol.

Nagy Dezso erre befejezte beszédét, kérte a törvény akadémizását, tehát a választás érvénytelenítését.

Dr. *Fürstner Gyula* a megvesztegetést bírálja. A kérelmezők betekinté tartó kutatás után kisütötték, hogy *Kovácsot* két koronával vesztegette meg. Kijelenté megbízója nevében, hogy egy fillér erejéig se történt megvesztegetés. Bemutatta *Kovács Ferenc* kisgörgényi lakos nyilatkozatát, aki drasztikus formában utasítja vissza a vádakat. Nem is szavazott *Makkaira*, kijelenté, hogy a petícióhoz semmi köze, aki nevét odairta, az országos gazember. Ezt a nyilatkozatot sajátkezőleg írta s két tanuval előttemezte. *Dóczy Imre* és *Szekély Imre* ugyanilyen értelemben tiltakoznak. A bizonyítékokat a kérvényezők pénzén szerezték. Beszélte, hogy a kérvényezők egy részének ellennyilatkozatát, amelyben előadják, hogy nem tudnak írni s sejteltük se volt, hogy mire teszik oda kezök keresztvonását. A többi pedig bevallja, hogy öt-tíz koronát kapott a nyilatkozat aláírásért. *Magyar Albert* fontaházi lakos elmondja, hogy megunta az ácsorgást, hát hazament. Ot senki sem félteltette meg. A megkocorásról is először hall, nem tudja, tulajdonként-e fontos az ennek a nemzeti szokásnak a Kuria. *Kéri* *Makkait* kihaglatni tanu gyanánt a megvesztegetés és meglemlítés dolgában. Bizonyítékul felmutatja, hogy *Gál Zsigmond* somosdi birtokos tíz koronákat osztogatott, hogy a nyilatkozatot aláírják. Többen tanuszkodnak erről. *György Zsigmond* és *Adorján Sándor* kijelenté, hogy pénzt kapott az aláírásért. *Kéri*, hogy minden bizonyíték mellözésével a Kuria utasítsa el a kérelmezőket és marasztalja el őket a költségekben.

A Kuria hosszabb tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint a petíció elutasítja s benyújtott elmarasztalja hatszáz korona ügyvédi költségek megfizetésében.

Megyei restauráció.

Budapest, december 17.

A vármegyei urak élénk érdeklődése közt folytak országosra a megyei tisztújítások. Természetesen mindentűt a régi tisztviselők felé fordul a törvényhatósági bizottsági tagok bizalma és csak itt-ott bukkot el olyan régi tisztviselő, aki tehetségénél, szorgalmánál, becsületességénél fogva a megye közönségének osztatlan tiszteletét bírja. Ily esetekben, sajnos, pártszempontok döntötték el a küzdelmet, sőt a felvidéki megyékben több érdemes tisztviselő a panszlávok tértoglalása iolytán bukkot ki hivatalából. A megyei restaurációról a következő távirati tudósításokat kaptuk:

Szegesvár: Nagy-Küküllő vármegyei törvényhatósági bizottsága ma tartotta *Béldy László* főispán el-

nkötele alatt tisztújító közgyűlését. Megválasztották: alispánnak *Somogyi István*, főjegyzőnek *Sázer Gyula*, tiszti főjegyzőnek *Baumgarten Károly*, aljegyzőnek *Lenávy Sándor* (uj), *Grész Béla* és *Kroner Samu*, árvászeki elnöknek *Macs János*, árvászeki ünnököknek *Welter Frigyes*, *Kécsy István*, *Thelmann Vilmos* (uj), árvászeki jegyzőnek *Raisz Gyula*, pénztárnoknak *Heinrich Károly*, ellenőrnek *Müller Vilmos*, főszolgabíráknak a keresdi járásba *Sauerth Vilmos* (uj), a bolya-berethalmi járásba *Fodor László*, a köhalmiba *Tompai István*, a nagy-sinkibe *Imecs Jenő*, a szent-ágotáiba *Schreiber Ferenc*, szolgabíráknak *Maurer Albert*, *Grosz Frigyes*, *Kisgyörgy Lajos*, *Boér Mihály*, *Graffius Alfréd*, *Schuller Frigyes* és *Stenzel Gyula*. A főispán *Boér Mihály*, *Maurer Albert* és *Grosz Frigyes* szolgabírákat tiszteletbeli főszolgabírákká nevezte ki.

Aranyos-Márot: Bars vármegyei törvényhatósági bizottsága ma tartott tisztújító közgyűlésén *Simonyi Béla* eddigi alispánt és a vármegye választás alá eső összes tisztviselőt egyhangulag újra megválasztotta.

Balassa-Gyarmat: Nógrád vármegyei mai tisztújító közgyűlése előtt a törvényhatósági bizottság szabad-elvű párti tagjai gróf *Degenfeld Lajos* vezetésével csaknem teljes számmal tisztelegtek *Török főispánnal* és biztositották őt bizalmukról és szeretetteljes ragaszkodásukról. A tisztújító közgyűlés egy szolgabíró kivételével egyhangulag újra megválasztotta az eddigi tisztikart. *Nagy Mihály* alispán nagyhatalmú székfoglaló beszédében kifejtette munkaprogramját és a főispánhoz való ragaszkodásának adott kifejezést.

Makó: Csánádmege mai tisztújító közgyűlésén *Mesó Sándor* helyére egyhangulag *Návay Lajos* az eddigi főjegyzőt választotta alispánná. *Návay* székfoglalójában kijelentette, hogy a vármegye jogát lélt gond-dal fogja őrizni. Megdönthetetlen elve, hogy nem instrukciókkal, hanem csak szabad intézkedésekkel lehet kormányozni. A közigazgatást szociális hivatásnak tekinti. Kötelességei között nagyobb, joga között kevesebb nincs, mint gyámolítólag, bizdítólag, enyhítőleg közleplezni szociális bajaink orvoslására. Közleplekenységében család, baráti köteleket nem ismer csak az emberi lelkiismeret és a hivatali kötelesség parancsát. Testvéries egyesülésre hívja fel a társadalmat a közös munkára. Főjegyző lett *Hervey István*, aljegyzők *Tóth József*, *Tarnay Inor* és *Vajda Jenő*. A többi állásban a régi tisztviselői maradtak meg. A főispán dr. *Dossa Sámuel* th. főjegyzősszé nevezte ki.

Eger: Hevesvármegyei törvényhatósága tegnap tartotta tisztújító-közgyűlését. A régi tisztviselőket választották meg. csak az egri járás szolgabírája, *Beniczky L.*, küszönt le és helyébe *Kovács Kálmán* választották meg. Alispán lett: *Majzik Viktor*, főjegyző: *Isaák Gyula*. jegyzők: *Hellebronth Pál*, *Szentkirályi Odón*, dr. *Vass János*, *Puchlik J.*, főjegyző: *Mednyánszky Sándor*, főpénztáros: *Szekély János* főszolgabírák: az egri járásban *Hering Kálmán*, a gyöngyösi-ben *Biró Lajos*, a hatvaniban *Zaleszky Imre*, a hevesiben *Korponay István*, a pétervársáiban *Drizsnyei Béla* és a tiszta-füredi járásban *Fülöp Zoltán*.

Vác: A váci és járásbeli megyebizottsági tagok tegnap értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a megyei tisztújításon újból *Beniczky Lajos* tölthetné alispánul megválasztani és a régi tisztikarra szavaznak. Elhatározták továbbá, hogy a közigazgatásban nem támogatnak semmi olyan törekvést, mely az országos pártpolitika bevonásához a közigazgatás nyugodt és pártatlan menetét zsbizbaszthatná.

Kaposvár: Somogyvármegye mai tisztújító közgyűlésén az összes tisztviselőket közlepleltással újból megválasztották. Csupán a főispéntársi állásra történt szavazás, mert négy jelölt volt. *Hódászy* eddigi főpénztáros választották meg 25 szótöbbséggel. Új tisztviselők lettek: *Bárány Sándor* szolgabíró és *Kapostyff Aurél* árvászeki másodjegyző.

Szepesváralja: Szepesvármegye ma tartotta meg gróf *Csáky Zenó* főispán elnökletével tisztújító közgyűlést, amelyen a megyei bizottsági tagok nagy számban jelentek meg. Az elnök megnyitó beszédében a régi megyei rendszert letegette és a lelelő megyei tisztikarnak buzgóságáért köszönetet mondott. Alispánná *Raisz Aladár* eddigi alispánt választották meg 150 szótöbbséggel, nagy lelkesedéssel *Görgey Jordán* volt árvászeki elnökkel szemben. *Jancsó István* egyhangulag lubli főszolgabíróknak választották meg. A többi tisztviselők a régiek maradtak. A főispán a tisztújítás után ebédet adott.

Ugocsa megye: mai tisztújításán alispánná *Becsky Emil*, főjegyzővé *Varga János*, árvászeki elnöké *Tóth Jenő*, ünnököké *Tegezs Zsigmond* és *Koflanovics Miklós*, főszolgabírákká *Szabó Sándor* és *Benyoscsy Aladár*, első aljegyzővé *Szentpály Miklós*, másod-aljegyzővé *Csapos Bélát*, szolgabírákká *Bagustay Ferencet*, *Uhelyi Sándort* és *Morvay Zsigmondot* választották meg.

Veszprém: Veszprémvármegyében ma ment végre a tisztújítás nagy érdeklődés mellett. *Fenyvessy Ferenc* főispán nagy tetszéssel fogadt beszédében fejtegette a kormány álláspontját a közigazgatás reformja tárgyában. Közlepleltással alispánnak újból *Kolozsvary Józsefet*, főjegyzőnek ismét *Kollert*, és főjegyzőnek *Csapó Kálmánt* választották meg. A tisztikar többi régi tagjait is újból megválasztották. A főispán a tisztikarhoz szép beszédet intézett, amelyben őket továbbra is a törvény tiszteletére buzdította. Az alispán ezután tisztársai nevében is köszönetet mondott a bizalomért. Déiben banket volt a tisztikar tiszteletére.

Lugos: Krassó-Szörény megye *Pogány* főispán elnökése mellett ma közgyűlést tartott, amelyen megválasztották a bizottságokat és a honpári tisztújításra kiküldte a kandidáló-bizottságot, amely mai delután ülésében *Gyórfly* széküli és *Wittig* moldovai szolgabírák kivételével az egész tisztikart újból jelelte. — A közgyűlésen több román megyebizottsági tag kikelt a közigazgatási rendszer ellen, amely szerintük lehetetlenül teszi, hogy a megyebeli román fiuk itt alkal-

mazst nyerjenek. A főispán ezt, mint gyanúsítást határozottan visszautasította és kijelentette, hogy nála egyetlen olyan alkalmas román ember sem jelentkezett, akit valamely állásra jelölhetett volna.

KÜLFÖLD.

Nemzetközi cukorkonferencia. Brüsszelben tegnap tartott első ülését a nemzetközi cukorkonferencia majdnem valamennyi európai állam delegátusainak részvételével. De Favereau külügyminiszter üdvözölte a konferencia tagjait s azt kívánta, hogy munkálataik sikerre vezessenek. A konferencia tagjai nevében gróf Khevenhüller osztrák-magyar delegátus mondott köszönetet. Azután megválasztották elnöké Smet de Naeyer miniszterelnököt és alelnöké gróf Khevenhüller. Smet de Naeyer miniszterelnök beszédét mondott, amelyben nagy meglepéssel konstata, hogy a napirenden lévő kérdések érdekelt európai országok, Oroszország kivételével, mind elküldték képviselőiket a tanácskozársra. A belga kormány szerencsésének tartja, hogy a mostani konferencián Olaszországot és Romániát is üdvözölheti, amelyek az 1898-diki konferencián nem voltak képviselve. A miniszterelnök azután vizszipillantást vetett a kérdés fejlődésére 1898 óta s felsorolta az utolsó konferencia megbízásából folytatott tárgyalásokról szóló jelentése és az érdekében hatalmasságokkal a tárgyalás alapján kötendő szerződés tervezete szolgá. A tervezet tartalmát, valamint a tárgyalás menetét titkolták. Holnap két ülés lesz, az egyik délelőtt tizenegy órakor, a másik délután három órakor. A tárgyalást, amennyire csak lehet, szüneteltetni fogják, hogy szombaton abba lehessen hagyni a tanácskozást. Azután a delegátusok jelentést tesznek kormányaiknak a tárgyalás menetéről, január elsején pedig újra összejárnak tanácskozársra.

A most folyó tanácskozárs alapjául a belga kormánynak az 1898-iki konferencia megbízásából folytatott tárgyalásáról szóló jelentése és az érdekében hatalmasságokkal a tárgyalás alapján kötendő szerződés tervezete szolgá. A tervezet tartalmát, valamint a tárgyalás menetét titkolták. Holnap két ülés lesz, az egyik délelőtt tizenegy órakor, a másik délután három órakor. A tárgyalást, amennyire csak lehet, szüneteltetni fogják, hogy szombaton abba lehessen hagyni a tanácskozást. Azután a delegátusok jelentést tesznek kormányaiknak a tárgyalás menetéről, január elsején pedig újra összejárnak tanácskozársra.

A bolgár kormányválság. Roppant pénzügyi bajai közt alig képes most Bulgária egyébbel foglalkozni, mint az új kölesönnel. A Karavelov-kormány nem bírva a feltornysult bajokkal megbirkózni, másra hárítja át a rendezés munkáját. Az még nem bizonyos, vajjon teljesen új kormány kerül-e hatalomra, vagy csak a kabinet rekonstrukciójáról lesz-e szó. Oly hírek is jöttek, hogy feloszlatták a szobranjé és koalíciós kabinettet alakítanak, mely az új választásokat többséget szerezne magának a kölesönjavaslatt számára. A szobranjé a mostani javaslatnak nem annyira tisztán pénzügyi részét, mint a monopólium-tervet ellenzi. Azt hiszik azonban, hogy a kölesönt felajánló pénzügyi csoport engedményekre lesz hajlandó. Bulgáriában a lakosságot nagy izgalomban tartja az, hogy az országra a tervbevetett kölesön nagy terheket ró.

Egyes szófai táviratok szerint a miniszterelnökségben Gesov lesz Karavelov utóda. Erélyes embernek mondják, aki a pénzügyek terén elsőrangú szakértő, akitől a bolgár háztartás rendezését remélni lehet. Gesov az ország leggazdagabb emberei közül való. Politikai körökben azt sem tartják lehetetlennek, hogy a fejedelmek ismét Karavelovot bizza meg a kabinetalkitással. Az érdekelt párisi bankkörökben egy vélekednek, hogy mielőtt az új kabinet megalakult, a kölesönre vonatkozó tárgyalásokat ismét megkezdik. Az államadossági kötvények szelvényeit akadálytalanul beváltják.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, december 17.

A képviselőház mai ülése elején Baruther azt indítványozta, hogy a miniszterelnök tegnapi válaszára a legközelebbi ülésen kezdjék meg a vitát. A ház azt indítványt 208 szavazattal 23 nagyméret és szocialista szavazat ellenében elvetette. Szavazás közben a nagyméret és a baloldal között szóváltásra került a dolog. Akik az indítványt nem fogadták el, felálltak.

Stein (nagyméret) nem látva, hogy Peschka, aki előrehajolva beszélgetett valakivel, ül-e, vagy áll, feléje kiált: Allsz-e, vagy ülsz?

Peschka: Ülök.

Berger (a baloldal felé): Gyáva csöcselék!

Herzog (nagyméret): A ti számotokra be kellene hozni a botünetést!

Hanisch (nagyméret): Csizmatisztító haza!ák!

A ház azután folytatta a mezőgazdasági szövetségekről szóló javaslat tárgyalását.

A 13., 14., 15., 16. és 17. §§-okat elfogadják. A 16. §-nál Iro módosító indítványt nyújtott be, de

a ház elvetette, ami nagy nyugtalanságot okozott a nagyméretek padjain.

Malik azt kiáltja: Meghamisítják a képviselők megszámolását!

Az elnök izgatottan visszautasítja ezt a kifejezést. (Nagy zaj.)

A 18. és 19. §-t Fiedler módosításával elfogadják, ugyancsak a 20. és 21. §-t, amelynél Peschka megokolja a szövetkezetek ellenőrzésére vonatkozó indítványát. Azután változatlanul elfogadják a javaslat többi §-ait, amivel a *széletes tárgyalás véget ér.*

A ház ezután hozzájárult az urakházának az ipartörvény 59. és 60. §-a tárgyában hozott határozatahoz.

A vita során a keresztény-szocialisták és a szocialdemokraták közt összekocnás volt. Mikor ugyanis Ellenbogen azt mondotta:

— Ez esetben az urakháza barátságosabbnak mutatkozik a nép iránt, mint a képviselőház!

Schneider közbeszólt:

— Hisz ti el akartátok törölni!

Azmann valamely megjegyzésére, mely a karzaton érthetetlen volt, a szocialdemokraták ráförmedtek.

Seitz: Hallja, Axmann, jó lesz hallgatnia, míg nem rendezte az üzletben a segéd ügyét! (Nagy zaj.)

Azmann: Majd engedelmet fogok öntől kérni, hogy beszélhessek!

Wohlmeyer: Jó lesz a zsidót tisztességtudásra tanítani!

Steiner (Seitzhoz): Önnek hallgatnia kell, mert csalásokkal jutott mandátumhoz!

Csak nagynehezen állott helyre a csönd. A szavazások megint heves szóváltás volt Wohlmeyernek egy közbekiáltása miatt.

A szocialdemokraták kórusban zugták:

— Aljas rágalmozó! Szemtelen himpeller!

A délafrikai szabadságharc.

— Rosebery beszéde. — Uj párt Angliában. —

Budapest, november 17.

Egész Anglia közvéleménye annak a beszédnek hatása alatt áll, amelyet Lord Rosebery tegnap Chesterfieldben tartott. Ez a beszéd szorosán összefügg a délafrikai háború okozta helyzettel s az angol liberális pártnak még egyre lappangó válságával. E két tényező a nyitja Rosebery beszédének, amelynek Angliában különösen azért tulajdonítanak nagy fontosságot, mert felhívást látnak benne egy új parlamenti párt alakítására. Minket a beszéd azért is érdekel, mert legközelebb pontos hőmérője lehet az angol közvéleménynek, amelynek most kitűnő alkalma nyílik a délafrikai kérdés legújabb fejleményeivel szemben felrengarázhatatlan állást foglalnia. Minderről a következő távirati jelentéseket kaptuk:

London, december 17.

Rosebery Chesterfieldben beszédét mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy a legközelebbi trónbeszéd talán őszintén fogja kinyilatkoztatni, hogy Anglia viszonya valamennyi idegen kormánnyal barátságos, de az a kérdés, *hogyan áll a dolog az idegen népekkel?* Anglia egész történetében, ugymond, nem találók példát arra a haragra és rosszakaratra, amelylyel Európa népei Angliát majdnem egyhangulag fenyegetik.

Szólok nincs meggyőződve róla, hogy valamennyi ország kormánya arra törekszik, hogy Angliával jó viszonyban maradjon. Az a rosszindulat, amely most egész Európában uralkodik Anglia ellen, aggasztó jelenség, ha nem rejt is magában közvetlen veszedelmet. Ezért az angol kormány nagy mértékben felelős. A kormánynak jegyzék szétküldésével el kellett volna oszlatnia azokat a helytelen impressziókat, amelyek külföldön a háború okaira nézve el vannak terjedve. A jegyzékek még egyszer fel kellett volna sorolni mindazokat a lépéseket, amelyeket Anglia tett, hogy transzvái alattvalói igazságság elbánásban részesüljenek. Ilyen jegyzék irányadó irat lett volna, amely fölvilágosította volna minden ország értelmes embereit, akiknek véleménye a népeket vezeti.

Rosebery azután kritizálta Chamberlain beszédeit, amelyeket *tapintatlanoknak* nevezett. Ellenben védelmezte a háborúnak a teljes győzelemig való kiméletlen, nyomatékos folytatását. *A háborút csak rendes béke, rendes szerződés fejezheti be.* Ez okból meg kell hallgatni a kivándorolt boer kormánynak, amely ez idő szerint valahol Németalföldön Krüger személye körül csoportosul, felelőssége tudatában tett békétárgyalási javaslatát, sőt ez az egyetlen kormány, amelylyel tárgyalni kell. A harcban álló vezérekkel lehetetlen tárgyalni, mert nincs meghatalmazásuk.

Utál Pitt, Lincoln Ábrahám és Bismarck pél-

dájára, akik szintén nem vetettek meg egy esz-közt sem, hogy az ellenséggel érintkezésbe lépjenek és békés megegyezésre jussanak. Sőt Bismarck a hitelviszteszt francia császári dinasztia visszaállításával is fenyegetőzött, mert szükségessé tartotta, hogy legyen egy autoritással fölruházott hely, amelylyel békét köthet. Noha a függetlenség biztosításáról nem lehet szó és Milner visszahívása lehetetlen, mégis azt hiszi, hogy meg lehetne egyezni amnesztia biztosításával. Adjanak minél tágabb amnesztia és mindazoknak a boeroknak, akik leteszik a fűseregköt, adjanak teljes polgári jogokat. Minél előbb juttassák őket a polgári felelősség helyzetébe, annál jobb. Amíg az országban helyre nem áll a nyugalom, az indiai közigazgatás mintájára négy adminisztrátorból álló bizottságot nevezzenek ki, amelynek a nemzet nevében helyre kell állítani az ország rendjét és nyugalomát. A bizottság mellé képviselőtestületet szervezzenek, amelyben az angolok többségben volnának s a melynek gondoskodnia kell a farmok újrafelépítéséről és felszereléséről. Rosebery azt kívánja, hogy ebben a dologban nagyon liberálisan járjanak el. Kitchener ismert proklamációját vissza kell vonni. Rosebery azzal fejezte be beszédét, hogy az egész liberális párt most már szabad az irrekkel való szövetségtől, akik az ország ellenségei sorába léptek. Szolgálatát, ugymond, rendelkezésére bocsátja az országnak. Nem appellál egy pártra, hanem az ország egész közvéleményére.

London, december 17.

A lapok Rosebery beszédében felhívást látnak új párt alakítására. Politikai körökben a homerúd és az ir párttól való elfordulásában egyenes felhívást látnak a liberális unionistákhoz arra, hogy az új párthoz csatlakozzanak.

London, december 17.

Még mindig Rosebery beszéde áll a politikai diskussziók alkalmával előtérben. Az esti lapok dicsegtik Roseberyt, noha a beszédből az se derült ki, vajjon hajlandó-e Roseberry a liberális párt vezetésére s egyáltalán nem szólt arról, hogy mi módon tartja rövid idő alatt befejezhetőnek a háborút.

London, december 17.

Rosebery javaslatát, hogy a kormány szükség esetében a Hollandiában levő száműzött boer kormánnyal tárgyaljon, még barátai is hallgatással mellőzik, ellenfelei pedig erősen kikélné ellene és azt a tanácsot adják Roseberynek, hogy a komoly politika terére lépjen.

Páris, december 17.

A Français azt jelenti, hogy több boer küldöttnek sikerült átsiklani az angolok vonalán és ezek híreket vittek Bothától Krügernek. Botha arról értesítette Krüger, hogy a boer hadsereg 24.000 főből áll. Ezek közül 14.000 rendes harcos, 10.000 pedig fokföldi felkelő. A boerok bőiben vannak lévő és élelmiszernek és kézesek az utolsó emberig küzdeni.

Fokváros, december 17.

Brice ezredes 14-én Vaalfonteinél Boedendal és Wessel lövészeire bukkant. A 60 fős ellenséges csapat, amelynek 85 lova volt, erős hadállásban volt a Patriotsklipberg alatt és s magaslatokat is megszállva tartotta. Egy gyarmati csapat ostrom alá vette a tábor, amely alkalommal egy tisztje és két embere megsebesült. A boerok a hegryek közé menekültek, hátrahagyva 79 lovat és öszvért, lövészszerkeket és más felszerelési tárgyakat. Brice ezredes üldözőbe vette az ellenséget.

A Budapesti Napló Naptára.

Pazar pompával kiállított, gazdag tartalmu naptárt küld karácsonyi ajándékkul a Budapesti Napló minden előfizetőjének. Egy csekély részlete ez a mi hálánknak azért a páratlan szeretetért és ragaszkodásért, amelylyel a Budapesti Napló közönsége a mi munkáságunkat kíséri.

A Budapesti Napló Naptára

gyakorlati értékű és egyuttal szórakoztató, amelynek előkelő tartalmát a Budapesti Napló belső dolgozótársain kívül más neves írók és költők gazdagították. A gazdag beltrészletű rész után az év krónikája van

írásban és képen. Ennyit árulunk el egyelőre a közönségünk számára tartogatott meglepetésből.

A Budapesti Napló Naptára

Karácsony hetében mindenütt ott lesz már, ahol a *Budapesti Napló* naponkénti vendég. Kiadói hivatalunk a jövő héten már megkezdte a Naptár szétküldését. Hiszszük, hogy közönségünk éppen olyan szeretettel fogadja ajándékunkat, mint amilyen szeretettel mi elkészítettük és amilyen örömmel mi ünnepi asztalára teszszük.

A Budapesti Napló Naptára

nem kerül könyvkereskedésbe, kiadói hivatalunk azonban megküldi azoknak is, akik újonnan lépnek előfizetőink sorába.

HIREK.

Miss King.

Az emberi test sok ezer nyavalyájával a halottban ismerkedik meg voltaképpen az orvosi tudomány. Az élővel nincsenek tisztában. Erre nézve nemesak az orvosnak, hanem a betegnek is vannak tapasztalatai. A külső jelek gyakran nemesak hogy nem magyaráznak meg semmit a belső bajból, hanem tévedésbe ejtik az orvost. Azt az orvost, akinek az experimentálásra csak a halott áll rendelkezésére, ha olyan szerencsés helyzetben van, hogy boncolóterembe járhat, az élő ember azonban nem. Azt meg kell grógyítani, ha csak valahogyan lehetséges. Az nem alacsonyítható le a kísérletezés objektumává, mivelhogy minden embernek csak egy élete van és az semmiképpen sem eladható. Ilyenformán sok olyan kérdés marad homályban az orvosi tudomány előtt, amelylyel hogyha tisztában lennének, jövőre erőteljesebben védekezhetnének a nyavalyák ellen. Különösen a test belső, jól elrejtett betegségeire nézve áll ez a törvény. A holttest nem igen lehet alkalmas arra, hogy a maga elváltozásait megmagyarázza a szervek összedolgozását, vagy az ember-óramú disszonanciáit. Ezt képzelem el a legsarkalatosabb okául annak, amin mi laikusok nem győzünk eleget csodálkozni, hogy némely nagyon is elmeinek látszó kérdések felett homlokegyenest ellenkez, semmiféle engedménnyel összhangba nem hozható véleményeket mondanak azok az orvosok, akik közül a proban beszélés is okos ember s a kontra-argumentumokkal dolgozó is okos ember. Csupa föltevésből indulnak ki s rejtélyként áll előtük az emberi test, amíg él, — és hasznavehetetlen, amikor már meghalt. Megfejtje az eredményeket, de nem magyarázza meg a romboló munka fázisait. Megtenné talán ezt is, ha egyszerűen az egy-és ugyanazon betegségben elhalt ember teste állana rendelkezésére s valamennyi különböző kora, erejű test, egyik se azzal az ellentálló erővel fölruházott még élő korában, mint a másik. Ha meg lehetne állapítani bennük a betegség gyilkos hatásának a skáláját, összekombinálva azokkal az adatokkal, amelyeket a betegség lefolyása alatt jegyeztek föl. Arra azonban nem igen van eset, hogy ilyen arányokban tanulmányozhasson valami betegséget akár micsoda klinika. A boncolóterem nem rendelhet magának olyan halottat, amilyenre éppen szüksége van. Meg kell elégednie azzal, amit kap.

Érdekes például nekünk laikusoknak az, hogy folyton emberi és állati tudósvészről halálunk beszélni s megrökönyödve értesülünk arról, hogy az orvosok nagy összessége minden kongresszusaival egyetlenben se tudott megállapodni abban, hogy egy-e a két gyilkos nyavalya vagy kettő. Hogy például, a

legelemibb példával szöve, a budakeszi sváb tudósvész tehenének a tejét megihatom-e vagy nem, s viszont fenyegeti-e veszedelem a tehenet, ha az istállójában tudósvészes kocsislegény köpköd. Hát annyira se vagyunk még, hogy ennyit tudnánk... S hova legyen az orvosi tudományba vetett hitünk, ha egy olyan doktor, mint Koch professzor, aki a tudósvész specialistája, még egy-két évvel ezelőtt azt vallotta, hogy a tehen nyavalyája meg az emberé egy, s aztán hirtelen frontot változtat s azt állítja, hogy dehogyan egy. Kettő. A tehené is más, az emberé is más. Hiszen itt szédületes örvények tátonganak, olyan mélyek és olyan áthidalhatatlanok, amelyekbe az orvosi tudomány miatt akár az egész emberiség belebukhatik egy még eddig nem létezett, de nem lehetetlen járvány idején. Hiszen ott tartunk, hogy még azt se tudják megakadályozni, hogy a hussal magamba egyem és a tejjel magamba igyam a gyilkos betegséget. Hát Aesculap óta ennyit haladt a tudomány?... — Ennyit — s nem tudom, hogy igazam van-e vagy nincs, de az én egyszerű eszemmel megint csak abban keresem a nagy stagnáció okát, hogy az experimentálásra eleven ember nem áll rendelkezésre, a halott ember pedig nem mond semmi olyan bizonyosat, amiből meg lehetne konstruálni a betegség keletkezését, lefolyását, végét s mindennek a miértjét.

A tudósvész dolgában most egy kis világság állott be. Egy fiatal amerikai orvos, valami *Barnay* nevezetű, (olyanforma neve van, hogy az sincs kizárva, hogy magyar ember) élő emberen kísérletezett annak az eldöntésére, hogy most van-e igaza a híres, nevezetes Koch professzornak, vagy pedig a régebbi állítás az igazság. Egy önkéntes kisasszonya akadt a doktornak, miss King. Beoltotta egy tudósvészes tehen oltó-anyagával s a kisasszonyon már mutatkoznak a tudósvész jelei s nemsokára talán már itt is hagyja ezt a világot, amihez valószínűleg nem sok kedves kötelék fűzte. A kisasszony és az orvos együttesen bebizonyították, hogy a mi tudósvészünk semmivel se arisztokratikusabb, mint a tehené. Egy és ugyanaz mind a kettő. — Ime, amint egy élő ember vállalkozik arra, hogy anyaga legyen a kísérletezésnek, tisztulás áll be a fogalmakban.

Ez az egész ügyben a fontos, no meg az a kiesít bizarr ötlet, ami ezt a hirt olvasva, az eszembe jutott. — Miért nem megy a tudomány segítségére az a nagy esomó élet, amely a világon haszontalanak bizonyult s haszontalanul is pusztul el... A sok öngyilkos miért nem áldozza föl magát olyanformán az élet és a halál libegő kérdéseinek tisztázására, mint ez a bizonyos miss King. Ez a miss, aki lehet, hogy vén, lehet, hogy rut, megeshetik, hogy egy esomó nagy családás sebesültje, de végső megnyilatkozásában, abban a szereplésében, amihez nekünk közünk van, mindnyájunk jötevője. Áldás a homályban.

Miért nem halnak meg azok úgy, akik idő előtt számolnak le az étellel, hogy haszna legyen az elmulásukból az emberiségnek? Miért nem teszik a haszontalan létet hasznossá az utolsó órában, akkor, amikor már elhatározásukban a haláléi lettek? A pulyaság helyett miért nem válnak hősökké, megmentőivé utánuk elkövetkező beteg százazrekeknek... Szobrot állítanánk valamennyiüknek.

(Th)

Budapest, december 17.

— BUDAPESTI NAPLO. December 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Gróf *Goluchowski* közös külügyminisztert ma délután magánkihallgatáson fogadta a király. — Dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter január 9-ig általános kiballgatást nem tart.

— Karácsony előtt. Hol van a tavalyi hó? Amerre csak néz az ember, sár, sár és sár. Kő szállong a levegőben, eső parázik naphosszat s a hónap se hire, se színe. Pedig még csak egy hét választ el karácsony ünnepétől s országoszerre nagyban lesik, hogy fehér lesz-e a karácsony? Hiába tekintünk az ég felé, sehogyan se szállanak a mi tájunkra az olmos téli fellegek, melyek méhéből ringatózva hull alá a sok bolyhos, csillagos hópihe. Nincs olmos felhő, nincs hó! Künn a mezők sártól feketélennek s hiába nyújtják a fák csupasz karjukat az ég felé, csak nem akar hozzájuk simulni a fehér, könnyű prém s az őszivetésre sem borul esőndes téli szemedfő. Nincs poézise, ereje az ilyen télnek, nincsen hangulata, se szánkócsillogás, se korcsolyázórenés. Vég nélküli, esős, csunya ősz az idei tél s csak a nyüzsgő utcákról, a tündöklő kirakatokról tudjuk, hogy közeledik a karácsony. Az utcasarkokon szomorúan mészázgat a korcsolyaegyesület hirdetőtáblája s a hordárok egykedvűen nézegetik egész nap: Zárva!... Zene nincs!... A korcsolyaegyesületi tagok pedig bosszankodva mondogatják:

— Ugy lesz, mint két év előtt. A jegyet mindenki kiváltja, de korcsolyázni senki se fog, mert a tavon legfőlegb esónakversenyt lehetne rendezni.

Se hó, se jég, de azért a karácsony mégis csak közeledik. Es a gyermekek színes fantáziája már előre is ragyogó pompában látja a nagy estét, mikor kigyullad a fenyőfák gyertyadisze s a lobogó fény ott rezg a sok csillanó, villanó arany-szálon, mely behalozza a karácsonya örökzöldjét. Oh, micsoda ujjongás, micsoda mámor tölti majd be a lakásokat! A sok ragyogó, tágranyított gyermekzem mekkora rajongással bámulja majd szent karácsony ajándékait s hány apró, boldog emberke fog nyugalmatra tért karácsony éjjelén, kezében szorongatva a rég óhajtott, kedves játékot. De addig is kérjük a természetet, hogy hozza meg a havat, hulljon lágyan, hangtalanul a mi karácsonyunk legszebb díszé, a hó. Mert hiába, nagyobb az illúzió, ha a kivilágított, meleg szobából kitekintünk az éjszakába és onnan havasán mered ránk a sok álmos, füstös háztető.

— Gróf Károlyi Sándor üdvözlése. A *Szemere Miklós-társaság* ma gróf Károlyi Sándor iránt mutatta be bódoló tiszteletét, abból az alkalomból, hogy az ősz főur a magyar gazdaságvétség ülésén nagy beszédet mondott a harminceves nemzeti terjedésről és a jobb jövőről. A küldetés névében *Kovács Lajos* üdvözölte gróf Károlyi Sándort, akit mélyen meghatótt az ifjúság figyelmé. Válaszában Károlyi Sándor meleg hangon köszöntö meg az ovációt és ezután a küldetés előtt kifejtette gazdasági, politikai, társadalmi és etikai nézetvilágát. Beszédében utalt Észak-Amerikának gazdasági és társadalmi evolúciójára és ebből levonta a következtetéseket a jövőre. Kijelentette a szövetkezés etikai jelentőségét és szükségességét és arra buzdította a küldöttséget, hogy az altruizmus és a szövetkezés eszméjét az ifjúság körében terjeszse. Egy órai beszélgetés után távozott a küldöttség.

— A szultán nagybeteg. Bécsi lapok konstantinápolyi levelezői pattantották ki a hirt, hogy a szultán nagybeteg. A nagyr régóta gyöngékedik, különösen kronikus torokbaja gyötri s ez most elmérgesedett, mert a szultán orvosi tilalma ellenére is sokat dohányzik. Néhány török doktor azontelül alaposan belekontárkodott a bajba. A tünetek komoly aggodalomra adnak okot, olyannyira, hogy a kezelőorvosok hosszas sürgetésére hajlandónak mutatkozott a szultán egy kiváló berlini gégespecialista meghívására. A berlini tanár a távirati meghívásra már el is indult Konstantinápolyba.

A bécsi török nagykövetség az újságokban elterjedt ama híreket, hogy a szultán életveszélyesen megbetegedett, a következőket mondotta:

Bár igaz, hogy a szultán az utóbbi időben gyöngékedik és már régóta szenved torokbajban, de állapota távolról sem olyan komoly, mint azt a lapok világgá kürtölték.

Ennek ellenében egy másik bécsi lap határozottan fenntartja konstantinápolyi értesülését és azt írja, hogy a szultán már hosszabb idő óta betegeskedik és komoly gégefő-bajban szenved. Baja mindjában súlyosbodott, minthogy a szultán orvosi tanácsára sem akar lemondani az erős dohányzásról.

— Tudósvész-szanatórium az Alföldön. Gyuláról jelentik: Az altdéli szegénysorsu tudósvészek Szanatórium-Egylete hétfőn tartotta alakuló közgyűlését Gyulán, Békésvármegye székhelyén. Az alakuló közgyűlés nagy lelkesedéssel József főherceget választotta meg védnökül és az egyletet is az ő nevével József főherceg Szanatórium-Egyletnek nevezte el. Az egylet elnökévé és elnökökévé a nemes mozgalom kezdeményezőit, Lukács György főispánt és nejét szüleit Perényi Madoly bárónt választották meg. Ezenkívül tiszteletbeli elnökeknek gróf Almásy Dénes, tiszteletbeli elnököknek Wenckheim Frigyesné grófnőt és özv. Almásy Kálmáné grófnőt választották

meg. Végül a közgyűlés a tudóvsz ellen folytatott küzdelemben kitűnő érdemeket szerzett dr. Korányi Frigyes egyetemi tanárt tiszteletbeli tagul választotta.

— **Gyermekek a gyermekekért.** A városban nagy a kinlódás, az éhezés, sok, egyre több embernek nincs ruhája, betevő falatja s tönkre kell menniök családostul. Mert nincs munka, nem lehet kenyert keresni. És hiába fog össze böles kormányzat és szánuakozó társadalom, nem lehet a sok munkátlan hirtelen betenni hivatalba, műhelybe. De meg kell tartani őket addig is, amíg munkát kapnak a kezükbe. És addig működik a buzgó jótékonyosság, s mert az erre hivatott társulatoknak, intézeteknek nincs elég módja a nagy nyomorúság enyhítésére, fokozottabb adakozásra szövetkeznek a magányosok. Csak röpökönként sűrűn a fehér lapok, amelyeknek a homlokára rá van nyomtatva, vagy hirtelenlül írva: *Gyűjtő.* Hogy legyen segítség, kenyér és tej mindenütt, ahol szükség van rá. Csinálják ezt a nagycsok, s a nagy mozgólódást látják és hallják a kiesinyek. Akik okosak, szemfülesek és akiknek jó kis szívek dobognak ruháskájuk alatt. Hát hasítanak le az árkusból ők is egy darabot, s ráírják ők is, hogy: *Gyűjtő.* Most már nagyon szaporodnak ezek a kis ívek is, de van ezeken is szépszámu jegyzés és tekintélyes pénzeske. Kaptunk megint egyet, *Marion Pistától* és *Ilonkától*, küldtek *husz* koronát, s az ő nevük után még sok kis urnak és hülgynak a neve következik az iven. Küldik pedig pénzüket ők, a szerencsésebb sorban lévő kiesinyek azoknak a kis felebarátainak, akiknek a jó szülei mostanában több könyvet sárnak, mint amennyi csepp tejet adhatnak a maguk erejéből az ő apróknak. Az ő nevükben köszönjük az adományt, gondunk lesz rá, hogy jó kézbe kerüljön.

— **Báró Léway Henrik temetése.** Nagy részvét mellett temették el ma délután báró Léway Henrik főrendiházi tagot a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából. A ravatalt a középső teremben állították fel pálmák és babérok között. A díszes érekeporosn pedig a család koszoruján kívül az első magyar általános biztosító-társaság, a földhitelintézet, a pesti könyvnyomda-részvénytársaság és a Szent György-egylet gyönyörű virágkoszorú voltak.

A temetésen megjelentek: dr. Falk Miksa országgyűlési képviselő, báró Radvánszky Géza és László Szegmond igazgatósági tagok, Seney Lajos és Szende Károly igazgatók és az első magyar általános biztosító-társaság egész tisztikara; a honvédelmi bizottság elnökségének elnöksége Csatóry Lajos miniszteri tanácsos. Szentimrey Kálmán pártosnok és Nordta Győző főjegyző vezetésével és sok 48-as honvéd: ott volt még a Szent György-egylet is saját zászlója alatt. A kóporos körül az elhunyt fia, Léway József miniszteri titkár, a Léway, a Váry és a Strausz család tagjai állottak. A temetési szertartást *Tiffalussy Béla* piébános végezte nagy segédlettel. Szertartás után az egyházi énekkar a „Mért oly boros...” gyászdalát énekelte el. A gyászoló közönség ezután szíjjel oszlott, a kóporos pedig gyászlagotra emelték és a Keleti pályaudvarra vitték, honnan az éjtel folyamán Győr-Tápiánra szállították. Ott a temetési szertartást holnap, szerdán délelőtt fél tizenkét órákor nagy pompával tartják meg és a holttestet a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Művésznő az Unió ellen.** *Nordica* asszony a hírneves amerikai énekesnő, mint New-Yorkból jelentik, pört indított az Egyesült-Államok ellen és öt millió dollárt követel az amerikai kormánytól. Az énekesnő ugyanis, akinek *Norton* a polgári neve, egyenes örökös a bosztoni *Norton* Sabodnak, aki több oceanjáró hajónak volt a tulajdonosa. Az északamerikai szabadságharc idején a franciaik több hajóját hatalmukba ejtették, amiért a francia kormány kártérítés fejében jelentékeny összeget fizetett az Egyesült-Államoknak. De ebből az összegből *Norton* örökösének egy fillért sem juttattak és ezért a sérelemért *Nordica* asszony most a bíróságtól reméli igényének kielégülését.

— **Az elrabolt hittérítő.** Londoni lapoknak jelentik Szófiából, hogy miss *Ellen Stone* már nincs bolgár földön. A rablóbanda legtöbb tagja bolgár ember volt s maga a banda két hét-nél tovább Bulgáriában volt. Az elrabolt hittérítő most már állítólag Szerbiában van.

— **Mezei Ernő közönete.** Mezei Ernő, a kitűnő publicista a következő sorokat teszi közzé:

Eldőleges föllevésem ellenére is le kell mondanom arról, hogy a mai napig folyton beérkezett nagyszámu meleg üdvözlőre egyenként válaszoljak. Hirlapíró embernek el kell hinni, hogy erre nehezen találhat elég időt és kellő hangulatot. Fogadják szívvel jövő köszönetemet mindnyájan. kik rólam megemlékeztek. Mindig örömmel fogok gondolni arra, hogy ez a külső jubiliáris alkalomság annyi benső csendes rokonszennel ismertetett meg.

Mezei Ernő.

— **A Nobel-díj.** Az akadémiák — úgy látszik — mindenféle olyanforma szerepet játszanak a tudományban, irodalomban, mint amelyet nálunk a miénk. Nem a közvélemény nyilatkozik meg bennük, hanem valami egészen különös, exkluzív álláspont, a vaskalapé. A svéd írók és művészek például tiltakoznak az ellen, amit az akadémiájuk a Nobel-díjjal elkövetett, amikor azt Sully-Prudhommennak ítélte oda. Az ő jelöltjük Tolsztojt. Erről már írtunk, most azonban közünkben van a levél is, amit az öreg oroszok írtak s amelyet a többek között Strindberg, Ellen Key, Lagerloef írtak alá. Íme a levél:

A Nobel-élele irodalmi díjnak legelső kiosztása alkalmából mi alulról svéd írók, művészek és kritikusok csodálatunkat akarjuk ön előtt kifejezni. Mi az ön személyében nemcsak a jelenlegi irodalom tisztos pátriárkáját, hanem azt a nagy és mélyérzelmi költőt látjuk, akire — véleményünk szerint — legelőször gondolni kellett volna, bárha ön soha nem vágott ily jutalomra. Annál is inkább indítva érezzük magunkat zavartak felemelni, mert az az intézmény (a svéd akadémia), mely az említett díj odaítélése fölött dönt jelenlegi összeállításában nem bír irodalmi tekintéllyel s éppen nem kifejezője a közvéleménynek. A kiüldönn nem szabad annak a fölhogásnak érvényesülnie, hogy a szabad gondolkodás és szabad alkotás művészetét a mi távoli országunk nem becsüli mindennél többre.

Szóval: — az akadémiák nem ebben a világban élnek. Ezt mondják a svédok is s aligha van nációk, amelynek irodalma és művésze alá nem írja ezt az igazságot.

— **A közös pénzügyminiszter a rendőrbíróóság előtt.** Még a nyáron történt, hogy *Kállay* Béni közös pénzügyminisztert egy üldzései pincérelény becsületért miatt pörbe fogta, mert a miniszter azt mondta neki: Maga vagy nagyon buta, vagy csak tettei magát ilyen butának! A törvényszék elutasította keresetével a pincérelényt, aki erre a rendőrségen jelentette fel a közös pénzügyminisztert. A tanuvalomások annyira ellenmondók voltak, hogy a rendőrség megszüntette az eljárást.

— **Marconi új kísérletei.** Tegnap megírtuk newyorki táviratok alapján, hogy *Marconi* újabb sikereket ért el drótnélküli távirókészülékével. Ma bővebb részleteket kaptunk ezekről a kísérletekről. Egy távirat jelenti, hogy maga a felfedező is nagyra tartja ezeket a legújabb munkálataikat, sőt midőn most a kísérletek sikerre vezettek, örömeiben táncolni kezdett a készüléke körül és egyre-másra kiáltotta:

— A drótnélküli táviratozás Anglia és Amerika között az egész világnak adott karácsonyi ajándék!

Egyes hangok Amerikában, köztük az *Edison* is, még kételyeket támasztanak. *Edison* utal arra, hogy elektromos hullámok a levegőben is vannak, így tehát nincs kizárva a tévedés, mások viszont eloszlatni iparkodnak e kétségeket, rámutatván *Marconi* elővigyázati intézkedéseire. Az 8 betűt, amelynek jelzésére a Morse-gép három vonást használ, három teljes órában keresztül 10—10 percenkint telegrafáltak. A küldő állomáson, Penzanceban (Cornwall) adták le a jeleket, amelyeket minden alkalommal, ugy kedden, mint esütőtörkőn a st.-johni (Uj-Fundland) kikötő-bejáratainál lévő megfigyelő-állomás — 1740 angol mérföldnyire Penzancetól — tisztán leolvastak. Mind a két napon, angol idő szerint, 3 órákor kezdődtek meg a kísérletek, amely idő St.-Johnban a délnék felel meg. A fölvevő készüléken egy rendkívül érzékeny telefon alkalmaztak, mint-hogy a fill érzékenyebb a hangrezgések iránt, mint a *Marconi*-féle készülék, amely automatikus uton rajzolja le a jeleket. *Marconin*ak mind a két asszisztense a három vonásnak megfelelő három rezgést gyengén bár, de mindig teljesen érthetően hallotta. *Marconin*ak az a terve, hogy a jövő év elején Penzance és St. John között megismétli a kísérleteket. Az a készülék, amely ez idő szerint St. Johnban van, csupán jelek fölvevására való, de már munkában van a másik apparátus is, amely a jelek leadására is alkalmas. Ez a készülék nem kevesebbe, mint 12 000 font sterlingbe kerül. *Marconi* a jövő héten visszatér Angliába, hogy közvetítő állomását megerősítse.

— **Sztrájkoló matrózok.** *Fiuméből* jelentik: A Magyar-Horvát Tengerhajózási Társaság matrózai titokban sztrájkra szervezkedtek és ma reggel a *Pannónia* gyorsgőzös legénysége közvetlenül az indulás előtt megtagadta a szolgálatot. Az igazgatóság a tengerészeti hatósághoz fordult, mely kellő számu révpióltát rendelt a gőzökre, hogy elindulhasson Dalmáciába. A matrózok a parton zafongtak és tiltakoztak a he-

lyettesítés ellen. A rendőrség elzavarta őket. A társaság többi hajójának legénysége is csatlakozik a sztrájkhoz, hogy fizetésjavítást erőszakoljon ki. A járatokban fennakadás nem lesz, mert a révhatóság a társaságot kisérti pilóttákkal addig, amíg új személyzetet szed össze.

— **A közös akció.** Tudnillik az, amelyet az anarkhisták ellen kellene indítani energikusan. Még a dangizi találkozás alkalmával történt élénk megbeszélés a hatalmak között az anarkhisták ellen való közös eljárásra. Az ilyen megbeszélések gyakran megesnek már, ha az anarkhisták valami nagy rémséget produkálnak, de komoly, végleges eredménye még mindig nincs a tanácskozásonknak. A *Pol. Corr.*-nak jelentik Londonból, hogy a berlini és pétervári kormányoknak a dangizi találkozás alkalmából több államhoztételt jelezte ügyeire diplomáciai körökben úgy vélekednek, hogy *egyelőre nem igen lehet* reményt fűzni az akció sikeréhez. Az a vélemény, hogy a Carnot elnök meggyilkolása óta az államok kölcsönös támogatásával megindított adminisztratív rendszabályokat az anarkhisták megfigyelésére már nem lehet fokozni, annyira fejlettek. Törvényhozási intézkedések dolgában azokban az államokban, ahol elvi akadályok voltak eddig, ezek az akadályok most is megvannak. Az államok legnagyobb része azt tartja, hogy olyan törvényt *nem lehet* hozni, amely büntetendő cselekménynek mondja azt, ha valaki anarkhistának vallja magát. Szóval, az *elméleti anarkhistának* szabad az útja. Különösen nem törődnek valami sokat a dologgal azok az államok, amelyeknek nem sok baja akadt eddig az anarkhistákkal. Majd nyilván akkor buzgólkodnak, ha náluk is lecsap a villám.

— **A Tátra-kávéházbeli tüntetés.** Az egyetemi ifjúság e hó 13-án tüntetést rendezett a Király-utca-ban lévő Tátra-kávéház ellen, ahol egy dalírsulat tart esténként előadást. A kávéházban lévő közönség azonban megakadályozta a tüntetést, aminek véres verekedés volt a következménye. Ebben az ügyben ma volt a kihágási tárgyalás a VII-ik kerületi kapitányságon, ahol a panaszosokat és a vádlottakat *Dömjén* Benő rendőrtisztviselő hallgatta ki. A tárgyalás féltíz órákor kezdődött. Megelőzőleg a megtámadott ifjak közül *Ovenden* Sándor, *Feld* Jenő és *Körössy* József egyetemi hallgatókat rendőrorvosilag megvizsgálták, aki mind a három könnyű testi sérülést konstátált. Ezután *Dömjén* rendőrtisztviselő jelolvasta csengeri *Csentericz* Béla rendőrtisztviselőnek a jelentését, aki a kritikus éjszakán ügyeletes volt a Tátra-mulatóban. A jelentés szóról-szóra így hangzik:

Alulírott mint a Tátra-kávéház dalcsarnoki előadására birendelt ügyeletes rendőrtisztviselő jelentem a tekintetes kapitányi hivatalnak hogy este 11 órákor, lentnevezett kávéházi helyiségben 4—5-ös csoportokban mintegy harminc egyetemi hallgató jött be, körülbelül ugyanannyi kívüli maradt az ajtóban. A bent lévő egyetemi hallgatókhoz lépett *Grüner* Jacques kávé és azt mondta nekik, hogy csak úgy jöhetnek be a helyiségbe, ha tisztességesen viselik magukat. Ezen közben *Glücksthal* Miksa birkózó (Mester-utca 6.) a beépő fiatal emberek közül néhányat poion, illetve lejbe lökte és eközben *Ullmann* Bertalan magánhivatalnok (Könt-utca 9.) és még egy-két eddig általam meg nem állapítható egyén és a kávéház alkalmazottai pincérek szintén ülteltek a bejött egyetemi hallgatókat, kik közül sérülést, illetve ültelést *Körössy* József joghallgató, *Ovenden* Sándor műegyetemi hallgató és *Tuli* Nándor joghallgató szenvedett. *Mihály* Sándor okleveles gazdász szintén megittetett és reá kiáltotta *Grüner* Jacques kávéháztulajdonos németül:

— *Verjétek ezeket az antiszemita kutyákat botokkal és azzal, amit magatokkal hoztatok.*

Ugyanezt hallotta *Ovenden* Sándor műegyetemi hallgató is. *Grüner* Jacques kávésnak ezt a kijelentését szó szerint nem hallottam, de hallottam, hogy ezt több ízben mondta.

— *Ki ezekkel az antiszemita kutyákkal!*

És általában úgy 6, mint személyzete még a rendőri közbejövél után is lökdöste és ültelgette a bejött egyetemi hallgatókat. A tüntetők közül a verekedésben *Feld* Jenő egyetemi hallgató, *Berzeneczy* Deomonkos műegyetemi hallgató teljesen részt vettek és midőn a helyiségből kiszorítottak, izgatták a kávéházban kívül álló ifjúságot.

Ezután *Grüner* Jakob kávést hallgatták ki. Elmondja, hogy Budapesten született, 37 éves, kávéház-tulajdonos. Büntetve volt hatósági intézkedések megszegéseért. A jelentés elmondja, hogy nem használta az ott említett kitéjezéseket. Azzal védekezik, hogy a verekedő atlétákat nem ő rendelte be, azok mint vendégek voltak a kávéházban. Ezután elmondja, hogy már este 9 órákor néhány egyetemi hallgató helyet foglalt a kávéházban s *Feld* Jenő telefonált a *Belvárosi* Mulatóban várakozó tüntetőknél:

— Most jöhettek, német az előadás.

Erre *Grüner* figyelmeztette *Csentericz* Béla ügyeletes rendőrtisztviselőt, aki rendőri segítséget kért, s nemsokára 12 rendőrből álló csapat érkezett meg. A

A t. c. közönség figyelmébe ajánljuk: **kitűnő, magyar fehér és vörös hegyi asztali pecsenye-BORAINKAT,** tokaji aszú és szomorodnit, ugyszintén mindennemű magyar és francia cognacot és pezsgőt, finom ó-szilvioriumot és különlegesség gyanánt valódi tokaji horozetét.

Telefon szám: **Radó és Társa Magyar borpince, Mérleg-u. 4. Fiókarudánk: Erzsébet-körut 56. (Royal-szállóval szemben.)**

rendőrköt azonban a kávé egy mellékszobában helyreel s így, amikor a verekedés kitört, azok csak késve érkezettek meg. A kávé még elmondja védekezését, hogy az ifjuságot a Rákóczy-indulóval akarta fogadni, nem ő az oka, hogy nem így történt. Ezután dr. Aszódi Adolf, Grüner jogi képviselője kijelentette, hogy az ügyet a büntetőbíróshoz kívánja áttétetni magánlakértés címén. Erre a kihágási tárgyalás elmaradt. A bántalmazott egyetemi ifjak közül Feld Jenő, Övenden Sándor, Körössy József, Mihók Sándor, Berenczey Domonkos, Till Nándor, Purmann Aladár, Jankó Sándor és Wolff Pál is bünyenyítő feljelentést tettek könnyű testi sértés, becsületsértés és felekezeti írgatás címén.

Herbette halála. Párisból táviratozzák, hogy Herbette, Franciaország volt berlini nagykövete ott ma hirtelen meghalt. Az ősz diplomata az utcán sétált, amikor szívizélhűdés érte és holtan esett össze. A francia diplomácia egyik legkiválóbb képviselőjét vesztette el benne.

Herbette Gyula 1839. augusztus 5-ikén született. Jogi tanulmányainak végétével a külügyminisztériumban vállalt szolgálatot, aztán több fontos küldetésben járt és meghatalmazott miniszterré nevezték ki. 1876-ban tagja volt az Alduna-bizottságnak, 1878-ban pedig Waddington miniszter kísérőjében résztvett a berlini kongresszuson. 1882-ben Freycinet miniszterelnök kabinetönöke lett, 1885-ben államtanácsossá és a külügyi hivatalba osztálytanácsossá lépettelő, a rákövetkező évben pedig berlini nagykövetté nevezték ki. Ez állásában tette ismertté nevét az európai közvélemény előtt. Nehéz időkben képviselte hazáját Berlinben és nem egyszer az ő erőssége és tapintata hártotta el a felmerült német-francia konfliktusok elmergesedését. A revanche eszme barátai részéről e miatt gyűlöletes támadásokban volt része, de Herbette nem reagált a féktelen írgatásokra és tovább egyengette a francia-német közlekedés útját. A berlini udvari és politikai körökben nagyon szerették és nagyon hálásak voltak iránta, amiért biztosította Frigyes császárné ismert látogatásának sikerét. A németországi közvélemény mélyen sajnálta, amikor néhány év előtt elhagyta Berlint és nyugalomba vonult.

A keresetnélküli alkalmazottakért. Az állás nélkül szükkölködő alkalmazottak érdekében megindított mozgalom erős arányokban bontakozik ki. Mint értesülünk, a mozgalom szervezésére Lánzy Leo udvari tanácsos elnöklete alatt alakult nagybizottság Auer Róbert, maróthi Fürst Bertalan alelnökök, Wallák Soma és Zerkovitz Emil bizottsági tagokból álló szűkebb bizottságot küldött ki kebelelelő a gyűjtés és a segítség kiosztására. Ehhez a bizottsághoz, mely naponta ülésezik, a kereskedő-utazók egyesületeiben lévő irodájába mindjárt a második napon nagy tömegben érkeztek a kérvények, amelyekből az állástalan alkalmazottak sanyaru helyzete megdöbbenéten tükröződik vissza. Vannak nagyszámú olyan kérvényezők is, akik már nem is pénzesegsítést kérnek, hanem azért esedeznek, hogy valamiféle téli kabátot, ruhát adjanak nekik, s akkor aztán állásba is tudnak jutni. A kereskedelmi alkalmazottak nagy buzgón sietnek adományaikkal nyomorgó kollegáik talpra állítására. A bizottság bármily uton fogadja el az adományokat és a lehető leggyorsabban intézkedik a segítők kiosztása dolgában.

A kárkovi diákok. A legutóbbi napokban a kárkovi egyetemen a diákok ismételen rendezavarsásokat követtek el, minek következtében a tanári testület ötvenkét diákot kizárt az egyetemről. A tanári testület egyuttal arra kérte a közoktatásügyi minisztériumot, hogy adjon utasításokat a rend biztosítására követendő eljárás tekintetében. A miniszter az oktatási rendes menetének helyreállítása végett a következőket ajánlja:

1. Az előadásokat és a laboratóriumokban és a klinikákon való foglalkozásokat ne szakítsák félbe. 2. Az egyetemi hatóságok azonnal indítsanak vizsgálatot a diákok vétkeességének kiderítésére. Joguk van megrovásokat mondani és büntetéseket kiszabni az egyetemről határozott időre való kizárás fokáig. 3. A tanárok kérjék fel közreműködésre azokat a diákokat, akik a rendezavarsókban nem vettek részt és értesítsék az utolsó félévet hallgató diákokat, hogy azokat, akik a tanítás rendes menetét akadályozzák, nem fogják államvizsgálatokra bocsátani.

A soproni bankbukás. Sopronból táviratozzák: A bukott bank tömege ellen támasztott követelések bejelentése tegnap járt le. Összesen 679 bejelentés történt 10 millió koronát meghaladó összeggel. A kielégítési kvóta így alig fogja a tíz százalékot felülmúlni.

Koszorúmegváltás. Ma temettek el szegény embernél szokatlanul impozáns részvét mellett egy derék, jószívű asszonyt, Schwarzcz született Weiss Rózát, kire a főváros és a vidék jobb köreiből nagyon sokan kegyelettel emlékeznek vissza. Alulírottak a megboldogott szándékainak felelték meg, mikor állították koszorúmegváltás címén az ehézők szentvérséinek enyhítésére, az ingyekenyer javára adták. Adakoztak koronákban: Blum Pál I, Darvas J. 10,

dr. D. M. 2, Epstein J. 3, Epstein V. 2, Fellner J. 2, Fellner K. 2, Fellner L. 2, Guttman M. 4, Guttman S. 1, dr. Haas Fülöp 6, Haas Mór 1, Lukács Vilmos 20, Oblath S. 2, dr. P. B. 2, Reich S. 1, Schwarzcz Géza 10, Seemann Jenő 10, Sirassburger S. 1, Weisz G. 2, Weisz Gy. 1, Weisz Gyula 2, Weisz Róza 2, Weisz Zs. 4. Összesen 93 koronát. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

Földrengés Zágrábban. Egy zágrábi táviratunk a következőket jelenti: Ma délután 3 óra 15 percekor északkelet felől délnyugat felé tartó erős földrengés volt. Sok házon repedések látszanak. Néhány kémény ledőlt, de kárt senkiben sem tett. A földrengés öt másodpercig tartott. A lakosság nyugodt.

Anyá és gyermeke. Egy lázbeteg anya rémes tette keltett ma nagy izgatottságot a Budán lévő Enyedi-utcában. Erdei István hivatalosolga felesége már hosszabb ideje betegesen fekszik az Enyedi-utca 6. szám alatt lévő lakásán. Ma lázas állapotban kiugrott az ágyból, felkapva kétesztendő gyermekét, kirohant vele a folyosóra és a második emeletől ledobta az udvarra, azután ő maga is utána ugrott. A rémes esetre az egész ház összefutott, nyomban értesítették a mentőket, akik azonnal kivonultak. Csodálatos módon azonban sem az anyának, sem a kislának nem történt komolyabb baja. A két éves kis gyermeknek a fején vannak apró zuzódások, az asszonynek pedig a karján. A mentők bekötötték sebeiket s a lakáson hagyták.

Tod Sloan nem lötték agyon. Örülj, öreg Európa, tapsoljatok sportbarátok és törüljétek meg könnyező szemeket. Nem igaz az amerikai újságok híre, hogy Tod Sloan, a jockey királyát, Epom gyöngyét, az utólréhetlent, a legamerikaibb amerikaiat a vérengző sherif egy elhagyott farmban agyonlőtte, amint ezt a minap mi is megirtuk. Tod Sloan él és virágzik. Nincs is Amerikában, Anglia sem gyönyörködhetik benne. . . oh! hazug minden borzalmas hír, mert Sloan, az isteni, a nagy Tod, a városok városában, Párisban dözöl. Onnan kaptunk ma képes levelezőlapot, melyen egyik ösmert, lelkes sportbarát adja tudunkra a nevezetes hírt. Vegyék hát le a házakról a fekete lobogókat, a tarka dresszekről fejték le a gyászos flórt, s fogadjátok, igen fogadjátok meg a jövő esztendőre a világhírű, nagy amerikai lovart. Annál is inkább, mert nincs rá eset, hogy csaljon. Sloan mester ugyanis maga alapít versenystállót, saját lovait nyargalja és így műnyelven szólva: minden ellovaglás ki van zárva. De különben is csak szegény emberek vannak csalásra rászorulva. Tod Sloan pedig gazdag és előkelő. A levelezőlap írója szerint december 10-én a Cafe de Parisban ebédelt három jókedvű és nagyon jószívű hölgy társaságában és ebédszámlája, — ide bámuljatok, szegény vidéki néptantótl! — 257 frank volt. Amint láthatjuk, Tod Sloan tehát él, még pedig igen jól. S hogy a földi létet még gyönyörűségebbé varázsolja, csupa mulatságból vett még egy 80,000 koronás autómobil is. Mikor fog az a szegény amerikai sherif ennyi pénzt látni? Legfőlebb, ha tul a tengeren egy sokat emlegetett, de eddig ösmertetlen tartózkodású fiatal jogász honfitársunkkal nem találkozik.

Emberölés önvédelemből. Szombaton éjszaka Frankl Samu te, nagykereskedő jogos önvédelemből lelőtte egyik kocsistát, Antal Jánost, aki éjszaka behatolt a lakásába. A jogos önvédelmet a rendőrség is megállapította s így Frankl Samut nem tartóztatja le, sem az ügyészséghez át nem kísértette.

Egy anya rémtette. Debreczenből táviratozzák: Tóks Lajos városi díjnok felesége ma először két 5 és 3 éves gyermekét s azután önmagát agyonlőtte. A gyermekekre négyyszer lőtt és önmagára is kétszer sőtötte el a revolvert. Tóksné öt levelet hagyott hátra, az egyiket férjének, melyben megírta, hogy tettét betegség miatt követi el. Gyermekei nélkül nem tud meghalni, hát őket is inkább agyonlőtte, nehogy mostohakétre kerüljenek.

Cigányzene a Telefon Hirmondóban. A Telefon Hirmondó ma este előzetesen szórakoztatására cigányzenét fog közvetíteni 8 órától 11 óráig. E cigányzene közvetítését az Elite- és az Emke-kávéházból eszközi a Telefon Hirmondó, ahol is, az előbbiben Zöldy Marci játszik saját bandája élén, míg az utóbbiban Rácz Gyula hangversenyez. A zene-átvitelt azonban megszakítja a tözdezáratok felolvasa 8 óra 15 percekor és a rendes esti felolvasás, mely fél 10-10 óráig tart, mikor is az est folyamán érkezett legújabb híreit olvastatja fel a beszélő újság szerkesztője.

(x) Egger-féle mellpasztillák gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél, einyákosodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadoz 50 fillér.) Fő és széküldési raktár Nádor-gyógyszertár, Budapest, Váci-körut 17.

(x) Karácsonyi kiállítás. Karácsonyi tárgyak bevasárlása előtt ne mulassza el senki a Dorotya-utca 6/a. szám alatt a Wurm-udvarban megnyílt kiállítást megtekinteni, ahol festett paravánok, művészi

képek és az iparművészet remekei az előállított árban beszerezhetőek. Minden egyes tárgy érdekes emlék.

(x) Kérjünk mindentűt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.

A titkos pályázók.

— A Nobel-díj epilógusa. —

Hiába mégis csak nekem vannak a legjobb értesüléseim. A Timesben, a Figaróban, a Berliner Tageblattban, sőt még az Aftenbladedben is hiába kerestem a Nobel-díjra titkon pályázó urak neveit. Nem volt sehol. Így hát kénytelen vagyok magán-értesüléseimet közölcra bocsátani, s itt elárulni mindazok neveit, akik titokban pályáztak a Nobel-díjak valamelyikére.

Ime értesüléseim:

A békédíjra pályáztak:

1. Vásonyi Vilmos (azon a címen, hogy ellensége a párbajnak is, hát még a háborúnak!)
2. Lord Kitchener (azon a címen, hogy ő volt az, aki az egész világgal megutáltatta a háboru intézményét).
3. Grüner Jaques, a Tátra-mulató igazgatója, (azon a címen, hogy a legkisebb népfölkelést is elfojtotta).

A fizikai díjra:

1. Kecskeméthy Győző (aki a közlekedés gyorsaságát megjavította).
2. Sternberg Armin (az önműködő és füstnélküli zongora feltalálója).

Az irodalmi díjra.

1. Az a költő, akitől e halhatatlan sorok származnak:
Lehet a pap is rossz keresztény,
De hogy én szeretlek, az tény.

2. Az a költő, akitől ez származik:

Jaj, jaj, jaj, jaj!

Vagy más verzió szerint:

Nagyságos ur . . .

Vagy még más verzió szerint:

Jaj, káplár úr ! . .

3. Kövessy Albert, mint a Goldstein Számi szerzője (aki Sully-Prudhomme-mal szemben három szavazatot kapott.)

A vegytani díjra:

1. Agulár Ede, mint a világhírű Guzi-kenőcs feltalálója.
2. Kajlinger vízvezetési igazgató, akinek a budapesti vizet is sikerült analizálnia.
3. Lohr Mária (azelőtt Kronfusz.)
4. Kovald Péter (azelőtt is Kovald.)

Aki a felsoroltak közül tiltakozni, vagy cáfolni óhaj, küldje be levelét a storthingnak, Stockholmba.

—o—

Türelmetlen szatócsok.

Egy fiatal ügyvéd szatócsboltoit nyitott. Ezért az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága vád alá helyezte. A fiatal ügyvéd felebbezett a Kuriahoz. A Kuria a határozatot helybenhagyta.

A szatócs kultur-egyesület fegyelmi tanácsának viharos ülése volt a Politikus Krajzer-ben. A tanácskozás a fölött folyt: lehet-e a szatócs egyuttal ügyvéd? Az elvi jelentőségű kérdés egy konkrét eset alkalmazásából merült föl. Bejelentették ugyanis, hogy Szentjános-kenyér Mór fiatal szatócs az ügyvédi pályára készül.

Az eset leirhatatlan felháborodást keltett a szatócsok testületében. Többen követelték, hogy Szentjános-kenyéret kihalgatás nélkül bojkottálják. A mérsékeltabb szatócsokem megelégedett azzal, hogy fegyelmi eljárást indítsanak ellene.

A magáról oly súlyosan megfélekedezett tapasztalatlan szatócs a mai fegyelmi tárgyaláson az általános gazdasági krizissel védekezett.

— Tessék elhinni, mondotta magabaszálva, hogy csak a végső nyomor kényszerítette e lépésre.

A fegyelmi tanács kevés hajlandóságot mutatott e védekezést elfogadni. Példás és szigoru büntetést emlegettek. Az alelnök csak a fölött sajnálkozott hogy a fegyelmi tanács nem szabhat az ilyen emberre fegyházbüntetést.

— Megérdemelne! hanzottak a viharos akkordok.

Egy galambösz szatós hosszú felszólalása alatt egyre a könnyeit törölte.

— Nem hittem volna soha, mondotta átkozva, hogy egy szatós valaha ijleszmine vetemedhessék. Ügyvédek felesapni! Oh jemi! Tudják-e önk, mi az ügyvéd?

— Bár ne tudnánk! hangzott a komor kórus.

— Az ügyvéd a sakál, a hiéna, a róka, a kroggyélus...

— Aboug, aboug!

— Az ügyvéd, mint azt maga *Polák* Illés beösmerte az ügyvédyülésen, polgári hómérnököt végez. Az ügyvéd foglal...

— Igaz, igaz!

— Az ügyvéd felül foglal. (Kinos sóhajok.) Az ügyvéd licitált. Az ügyvéd... Ide néznek! A mult héten kaptam ezt az expenzótát...

A szónok szavai itt zokogásba fullnak, nem képes beszédet folytatni, csak az expenzótát lobogtatja.

A mérsékeltbb felfogásnak is akadt szószólója.

— Uraim, mondotta egy nyugalmaba vonult szatós, én nem akarom védelmezni az ügyvédeket.

— Csak próbálja!

— De elvégre azok is emberek.

— Nono...

— Ösmerek egyet, aki, mondhatom...

— Neveket, neveket!

— Pardon, uraim, én csak egyről beszéltem és önk neveket kérnek. Legyünk igazságosak...

— Ne prókátoroskodjék!

— Ösmérjük el...

— Üljön le!

— Végre nem lehetetlen...

— Ki kell dobni!

— Csak azt akartam mondani.

— Ne tartson itt védőbeszédet!

Az elnök megvonja tőle a szót és kihirdeti a fegyelmi tanács határozatát, mely lej-, rang-, hivatal-, szabadság- és becsületvesztés terhe alatt eltiltja Szentjánoskenyér Móri a jogi pályától.

Az ítéletben a vadjott megnyugodott. Becsületére fogadta, hogy őt nem látja többet az alma mater.

— Canis mater, ugy is legyen! — mondotta az elnök kenetlejesen.

Lucián.

FŐVÁROS.

(*) **A párbaj és a főváros.** Kossuthányi Géza kir. táblai bír., fővárosi bizottsági tag a fővárosi törvényhatóságának holnapi közgyűlésén a következő indítványt fogja benyújtani:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy a párbajt mint az egyéni becsület helyreállításának eszközt és célra alkalmiának nem tartja, ennek igénybe vételét eltiltja a helyi vagyon és igazságügyminiszternek intézendő felelőjeztés után sürgősen kérelmezi, hogy a tkv. novelláris módosítása után a párbajt mint különleges büntető cselekményt tárgyaló ítéletét a tkv-ből egész terjedelmében hagyja ki és terjeszzen a törvényhozás elé olyan javaslatot, mely a párbajt a bekövetkező eredményhez képest a testi épség vagy az élet elleni büntető cselekmények közé s ezek büntető rendelkezésének súlya alá sorolja, de ezzel kapcsolatban a becsület védelméről szóló rendelkezéseket olyképpen módosítsa, hogy kivételes és gyorsabb bírói eljárás által a sértetben bizalmat keltsen és szigorúbb büntetések által megfelelő elégtételt is nyújtson.”

Az indítványhoz több fővárosi kerületi bizottsági tagjai csatlakoztak, kik az indítvány érdekében mindent el fognak követni, hogy azt a közgyűlés által elfogadtassák.

(*) **Választás.** A tanács mai ülésén több tisztviselőt választott meg. A segédnivalók újraszervezésével hét irnoki állást kezelőtiszt állásnak szerveztek át. A mai választáson két tisztviselő, akinek az állását átszervezték, megbukott s így az illetőket január elsőjén nyugdíjazni kell. A tanács megválasztotta: I. osztályú fogalmazónak *Berczel Jenőt* és *Ecsey Lászlót*, II. osztályú fogalmazónak *dr. Márkus Jenőt* és *Némethy Bélát* segédnivalói irodavezetőnek *Ilkey Lászlót* és *Popp Miklóst*, kezelőtisztnek *Engelbach Gézát*, *Jamuczky Sándort*, *Detrich Gyulát*, *Jung Bélát*, *Kerényi Bélát* *Hallás Gyulát*, *Szabó Gyulát*, *Pogány Károlyt*, *Bakay Dánielt* és *Szudelnann Emilt*, irodasegédnek *Peller Lászlót*, *Schramek Emilt* és *Siele Gyulát*, kezelőfogalmazónak *Leidenrost Kornélt*, *Takács Lajost*, *Nagy Dénes*, *Ramaszder Istvánt*, *Godán Istvánt* és *Tábori Edét*.

(*) **Olcsó házak.** A tisztifőgyűlés előterjesztést tett ma a tanácsnak, hogy az utóbbi időben nagyon sok ingatlan adnak el árverésen, amelyre a fővárosnak különböző követelése van betáblázva. Az ingatlanokat rendszeren az első helyen jelzáloglag betáblázott hitelező olyan potom áron vásárolja meg az árverésen, hogy a főváros követelése nem térül meg. Utóajánlatot tehetne ugyan a város, de a nagyon költséges. A tisztifőgyűlés tehát általános jóhatalmazást kért, hogy az árveréseken részt vehessen s hu-

szonőtezer korona előleget kér hat hónapi leszámolásra, hogy a szükséges bánatpénzt minden alkalommal letehesse.

(*) **Ánkét a tojáskereskedelemtől.** Ma délután folytatták a tojáskereskedelem ügyében összehívott értekezletet *Halmos János* polgármester elnöklése mellett.

Fischer Miksa szólta ma a tárgyhöz először. Az a vélekedése, hogy ha kellőleg szervezik a fővárosi és állami pártfogásban részesítik a Budapestre koncentrált tojáskereskedelmet, azonnal akad fővárosi pénztézet is, amely a finansziális részt lebonyolítja.

Parlagi Ferenc: A kereskedőknek módot kell adni arra, hogy jó tojást szállíthassanak; tehát gondoskodni kell a rossz kislejtezésről. Ez azonban azt vonja maga után, hogy olyan iparágak létesítését mozdítsák elő, amelyek a kislejtezett tojást földolgozhatják.

Zeller Nándor kifejti, hogy a magyar államvasut szándéka az, hogy a tojás-árak ne terheltesseken meg nagyobb mértékben, azért, mert itt külön elbánás alá kerülnek.

Mehely Pál szintén a máv. nevében szólta előadva, hogy a tojás-exporthoz szükséges kocsiokról is gondoskodás fog történni, ha az eziránt való kérelem a minisztérium elé kerül.

Gescheid Armin óhajja, hogy az üzantsát a szakértő kereskedők a fővárosi hatóságával együttesen dolgozzák ki.

Parthay Géza: Föl kell kérni ebből az értekezletből a kereskedelemügyi minisztert, hogy segítsen a mostani helytelen szállítási viszonyokon a végélektig menő kedvezményekkel.

Brachfeld Félix ajánlja, hogy a szűkes főváros állítson tojás-börzét, ezt anyagilag támogatassa, továbbá engedje el a főváros a követelést a megelőzőre a helyszínt is.

Schein Jakab, *Hoffer J.*, *Kollen Miklós* hozzászólása után *Szilassy Zoltán* beszélt a tojásgyűjtő és értékesítő szövetkezetekről. Meggyőződése, hogy a szövetkezetek épp olyan nagy eredményeket fognak elérni, mint Dániában, ahol alig tizenöt év alatt 800 ezer koronáról 16 millióra emelkedett a tojáskivitel. Javasolja, kérékji jól a kormányt, hogy a szövetkezeteket anyagilag és erkölcsileg támogassa. (Hejjesítés.)

Írásban küldötte be a fölmerült kérdésekre vonatkozó nézetét *Kohn Hermann* Csakornymárai és *Szuppan András* Pütschabzól; ezeket *Falkasházy Lajos* tanácsjegyző fölolvasta.

Ezzel a felszólalások sorozata kimerült s az elnök polgármester kijelentette, hogy a fővárosi hatósága az ügyet az elmondottak alapján tanulmányoztatni fogja s azon lesz, hogy a kereskedelem és mezőgazdaság érdekei egyaránt kielégülést nyerjenek.

Közönetet mond első sorban a kereskedelemügyi és földművelésügyi minisztériumnak, amiért elküldötték a képviselőiket, azután az összes megjelenteknek is.

Szilassy Zoltán a polgármesternek mondott köszönetet, mert olyan tapintatosan vezette a tanácskozásokat, és *Fenyvessy Adolf* fővárosi bizottsági tagnak, aki a nagyjelentőségű mozgalomnak kezdeményezője volt. (Hosszantartó éljenzés.)

(*) **A vállalatok adója.** A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójukat a negyedik kerületi adó-pénztárnál fizetik. Adóengednyek a beírói pénztárnál nagy összegeket fizetnek s így tudott *Kecskeméthy Gyözö* 598.000 koronát lopni. *Hoffmann Sándor* adó-épenztáros most előterjesztett, hogy a vállalatok adóját a jövőben a központi számvétség kezelje és az adót közvetlenül az adó-épenztárba fizessék. Az adó-épenztáros előterjesztésében kimutatta, hogy tebrár tizenötödiken, amikor legtöbb adót fizetnek a kilenc kerületben, összesen 635.000 korona adót fizettek, a negyedik kerületben pedig 985.000 koronát fizettek. A pénzügyi osztály az adó-épenztáros javaslatának elfogadását indítványozta a tanácsnak. Ha a javaslatot elfogadják, a jövőben nem lohatnak félmilliót a kerületi pénztárból.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Medea.** *Jászai Mari* visszatérésével *Medea* is visszatért a nemzeti színpadra és ma este újra megjelent előtünk fekete ruhájában és fekete ruhájánál is sötétebb lájdmával. Megrendítőbb és meghatóbb színekkel kevés drámáiról festette a szenvedélyes, nagy stílusú asszonyt, akinek az a végzete, hogy hatalmas szereimével egy hozzá méltatlan, törpe kis lelkű férfhoz simul. Ejjel, pokollal dacoló szerelmében a legborzasztóbb bünt is megeseleksi ennek a férfúnak a kedvét; a férfi pedig érzéki mámorának az elmúlásával ráon erre az asszonyra, megborad ettől a hatalmas asszonytól, gyáván kibújik kötelezettségei alól, a közösen elkövetett bűn ódiumát mind rá tojja és Kreon királyi palástja mögött új életet akar kezdeni, turbékolni akar egy baba-arcú leánnyal, aki érzés dolgában Medeahoz képest maga a megtestesült üresség. S *Medea* még a legbrutálisabb árulás után sem tudja kitépni szívéből azt, akit egyszer megszeretett; de pokollá változott szerelmének a lángjával most eléget, elpusztít mindent maga körül. A nagy egyéniség, a nagy szenvedély romboló átkát hordja magában *Medea*; nemcsak a nőiség gyenge korlátját törli össze, hanem kihívó, tragikus daccal, minden földi méretekre berendezett boldogságot lehetetlenné tevő szertelenséggel emelkedik túl mind azon, ami átlagos emberi. Ez a magában véve

is nagy alak *Jászai Marinál* még nagyobb lesz; *Grillparzer* nem képzelte, nem írta meg olyan hatalmasnak, amilyené a művésznő teszi roppant erejével, egyéniségének, jelkének, temperamentumának lobogó lángjával és az árnyalásnak, a részletezésnek olyan gazdagságával, amelyre csak a színpad Krúzai képesek. Ha összehasonlítom vele *Medea* szerepében *Woltert* és *Ziegler Klárát*; neki kell adnom az elsőséget, a magyar tragikának. Nemcsak a harag retentő kitörésében nagyobb, közvetlenebb, megrázóbb, mint a már elhunyt *Wolter* s a még élő *Ziegler Klára*. Abban is nagyobb, ahogy a néma lájdmal minden póz nélkül, csodálatos bensőséggel meg tudja játszani. Senkisein mulja fölül *Jászai Mari* alázatosságát, amikor arra kéri *Kreuzt*: tanítsa meg arra, miképpen válhatik kedvessé *Jázon* szemében? Az örök asszony beszél belőle, aki szívesen odaadna minden nagyságot, minden földi és isteni hatalmat egy kis szerelemért, egy kis boldogságot. A hangnak ez a gyöngéd, bánatos rezgése az asszonyi szív egész világot föltárja előttünk. Ez a nagy, mély-séges, őszinte szív az, amit hála korostunk a két világhírű német színésznő *Medeájában*. Volt ott magasan szárnyaló páthosz, klasszikus stilszerűség, remek plasztika; de nem volt meg a szívnek ez a tenséges ereje. *Jászai Medeája* — bár klasszicitása épp olyan, mint amazoké — éppen a szív erejénél fogva bensőbb, igazabb, közelebb áll hozzánk. Sorsánál és karakterénél fogva toronymagasságban áll fölöttünk, de a szíve, a sóhaja, a könnye leszállítja közénk és a szenvedélyes dőmonban a végtelennel dacoló titán-asszonyban sirtakja a szájalomraméit, boldogtalan embert. *Jászainál* semmi sem válik pompás, de hideg deklamációjává. Minden a szívből fakad: a könnyek forrása éppen úgy, mint a bosszuvágy vihára. Az érzésnek ez az igazsága és egysége teszi páratlanú, emeli a nagy német művésznő fölébe, akiknél a kitűrés hatásos jeleneteiben néha csak a hangot és a tartást csodáltuk, nem az érzés kolosszális erejét; nem azt, amiből — zsenivel párosulva — a korszakos jelentőségű művész-nagyság ered. Tisztább és nemesebb gyönyörűség nincs, mint egy ilyen nagy és igaz alakításnak a szemlélete. Ezi érezték mindazok, akik a Nemzeti Színház nézőterén ma összegyűttek, és raönöz a tapsolással, tömérék kihívással jelezték ki hatás csodálatukat a legkomolyabb és legfőnségesebb művészet tolmácsolójá iránt. (A. e.)

** **Igazgató helyett igazgató-tanács.** A Nemzeti Zenede választmánya ma újabb gyűlést tartott azért, hogy betöltse a *Bartay Ede* halálával megüresedett igazgatói állást. *Részavölgyi Gyula* elnökölt, a többi választmányi tagok közt foglalt helyet *gróf Zichy Géza*, ki tudvalevőleg lemondott előzői tisztségéről. Mindjárt az ülés megnyitása után felállt *gróf Zichy Géza* és azt indítványozta, hogy ne töltsék be az elárvult igazgatói állást, hanem választassék egy igazgató-tanács, amely a maga hatáskörében vezetőnek az intézet adminisztratív és művészeti ügyeit. E tanács tagjai volnának az intézet elnöke és titkára, továbbá *Göbbi Alajos*, *Erynei József* és *Thomka Jenő* tanárok, akik közt az elnök kivételével felosztanak négy egyenlő részben az igazgató számára rendszerezésit fizeszt. A választmány ezt az indítványt szótöbbséggel elfogadta s az intézet vezetését ily alapon fogja ajánlani a közgyűlésnek, amely végérvényesen dönt az ügyben. Ha a közgyűlés is magáéval teszi ezt a megoldást, akkor egyuttal módosítania kell az alapszabályokat is.

** **Vendég szereplés a Népszínházban.** Pénteken, e hó 20-án, a Népszínházban a *Hoffmann* mesté kerül színre. Ez alkalommal *Stella-Olympia-Antónia* hármas szerepében *Anday Blanka*, a szegedi színház primadonnája lép föl, a többi szerepek a régi kezekben maradnak. Csütörtökön, 19-én, a *Modell* előújítása alkalmából *Coletta* mosonói szerepében *Zilahs S. Vilma* lép föl. *Stellát* *Bojár Teruska*, *Silviát* *Krecsányi Sarolta*, *Sirót* *Németh*, *Tantint* *Kenediék*, *Nicolot* *Kovács Mihály*, *Clavát* *Ujvári Jászsa*. Holnap szerdán *Moldován* *Gergely* új népszínműve, a *Florika szerelme* kerül színre, a női főszerepben *Blaa Lajza* asszony. A több szerepekben közreműködnek: *Kápolnai Irén*, *Vidor Pál*, *Raskó Géza*, *Szabó Antal*, *Horváth Vince*, *Szerdahelyi Ferenc*, *Kovács Mihály*.

** **Tarka Színpad.** A gyors népszerűsége kapott *Tarka Színpad* ma este mutatta be új műsorát telt ház előtt. Az új számok közül különösen tetszetek: *A tekintetes ur* című cigányballada, amelyet *Bawmann* Károly briliánsul adott elő cigánybando-kísérettel, *Faragó-Barna-Donáth* kettőse, a *Pécs és föld*, amely az agrárius és merkantilita áramlatokat humorizálja ki pattogó rímekben, fölbemásozó nótával, s amelyet *Faragó Ödön* és *Szentmiklóssy Béla* énekel. Sok tapsot kapott *Ditmant* *Leó* nótája, a *Dal a kis lámpásról*, melyet *Péghelyi* *Angela* adott elő. Ma este is nagy volt a sikere *Mérei Adolf* és *Kern Aurél* duettjének, amelyben *Csatai Janka* és *Kornai Bertl* arattak sok tapsot.

A Vígyszínház bemutatója. *Hennequin* és új előszöve, *A zsába*, csütörtökön, 19-ikén kezdte először színe a Vígyszínházban. A próbát, amelyre a mai 11 képviselő hívták meg holnap szerdán délután 11 órakor tartják meg. A darab onnét szedte a magyar címét, hogy hősének a legkritikusabb pillanatban zsába száll a lábába és nem tud menekülni, sőt abból egyike a legmulatságosabb helyzeteknek származik, amelyet valaha megírtak. A darab főszerepeit *Magyid, Góth, Balassa, Nikó, Haraszthy* Hernin és *Pécsi Paula* játsszák. Nagy érdeklődéssel néznek *Pécsi Paula* szereplése elé, akire ez alkalommal bizalmas először jelentékeny szerepet.

Katalin Bécsben. *Katalin*, Béli Izor és Fejér Jenő fényes sikerű operette, amely a Népszínház idei évadjának valóságos üdvöskéje, tavasszal elején a bécsi Carl-színházban is színe kerül. A szerzők tegnap írták alá az erre vonatkozó szerződést, egyszerszint megállapodtak Müllerrel, a Carl-színház igazgatójával, a szereposztásra vonatkozólag is. A operette főbb szerepeit *Biedermann* asszony, *Günther* kasszonym, *Blasel, Bauer, Treumann* és *Pagin* urak adják. A Béli-Fejér operett az első magyar darab e nemből, amely Bécsben színe kerül. *Vodvill* ur került fölünk Bécsbe, *Márkus József Kultakasszonym* is az. Tetszett is odaát csak úgy, mint nálunk. De operettnek ez az első, amelyet a féltékeny és természetény Bécs beereszt.

A fülharmonikusok ötödik hangversenye. A *Fülharmonia Társaság* ezidei ötödik hangversenyt holnap, szerdán, rendezi a *Vigadó* nagyszínházban. A műsor *Erner István* karnagy vezénylete alatt és *Haller* Károly hegedűművész közreműködésével. A vendégművész a jelenkor egyik legnagyobb klasszikus hegedűöse *ki Beehoven* hegedűversenyét játssza. Mint az új újdonság *König Péter* egy magyar stílusban írt szimfónia kerül előadásra, azonkívül újdonságot képez még *Charpentier* Suiteje is *Impression d'Italie*. A társaság *Wagner* hatalmas *Császár-indulója*.

A Magyar Színházról. A *Magyar Színházban* holnap, szerdán, *Fodak Sári* föléptével a népszerű *New York színpét* játsszák, amelynek utolsó előadásai teljesen felt házak előtt folytak le. *Fifi* szerepét ezúttal *Tomesényi Rusi* játssza, aki hosszú betegsége után először lép fel.

Schratt asszony magagáról. Egy *prágai* néző dolgozóitára legutóbb meglátogatta *Schratt* Katalin asszonyt, a bécsi Burg-színház sokat emlegetett volt művésznőjét, aki ritka közlekedéssel mondott el egyet-mást művészpályájának élelményeiből. A művésznő elmondta, hogy és miképpen jutott a színpadra s hogy mik a jövőjére vonatkozó tervei. Amerikai vendégszerződésnek az eszméjéről még mindig nem tett le s ezzel kapcsolatban — körül fogja utazni a földet. Nagy utitervéről beszélt, a művésznő elmondta, hogy a művészi pályán nem egyszer tett kellemtelen tapasztalatokat. Egy fiatal rajongó Svajcra követte; — úgy tudta rendezni a dolgát, hogy mindig ugyanabba a kupaéba kapjon helyet, melyben a művésznő ült. *Schratt* asszonynak már terhére vált a fiatal ember, aki egy pillanatra le nem vette róla a szemét és *St-Gallen* állomáson elchivatta a vonatvezetőt, akiehez az a kérésrel fordult, hogy vagy alkalmatlan kisterőjének, vagy neki adjon más kupaéban helyet. A vonatvezető diplomatikus intervenciójára és kérésére, hogy mit akar voltaképpen ettől a hölgytől, a fiatal ember egész naivan ezt lelelte: — De, vonatvezető ur, szerelmes vagyok ebbe a hölgybe!

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A katolikus tanügyi tanács ülése. A katolikus tanügyi tanács ma délelőtt ülést tartott dr. *Steinberger* Ferencz apátkanonok egyházi és *Ember* Károly tanár világi elnök vezetése alatt.

A gyűlés mindenekelőtt az előző előterjesztéseket hallgatta meg és azokkal kapcsolatosan *Csákoszky* József címzetes püspök indítványára kimondta a gyűlés, hogy a kántorintézet osztozkodási ügyére vonatkozó közgyűlési határozatot, valamint az elhalt tanítók özvegyeinek és árvaik biztosítása ügyében való intézkedést a püspöki kar tagjaihoz fölterjeszti és végrehajtásukat kérelmezi. Megalkotta ezután a gyűlés a tanács szakosztályait. Az indítványok során *Ember* Károly előterjesztése megállapította a tanács a katolikus tanítók központi irodájának szervezését és intézkedett aziránt, hogy a Szent-István-Társulat kebelében működő tankönyvbíráló-bizottság ügyköré a tanügyi tanács szakosztályainak hatáskörébe utaltassék.

Főolvasó-ülés. Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság ma este sikerült főolvasó-ülést tartott a pesti zsidó hitközség síp-utcai házában díszteremben *Báncsi József* elnököle alatt. A főolvasó-ülésen nagyszámu előkelő közönség jelent meg.

Az ülés gerince és tudományos érdekessége dr. *Adler* Illás ó-budai főrabbi főolvasása volt. A tudós pap *Zsidó mecenások* című tanulmányát mutatta be, amelyet figyelő érdeklődéssel hallgatott a közönség. Az érdekes esszayben nagy szaktudásra valló módon gyűjtötte egybe a főolvasók mindazokat az adatokat, amelyek témáját szolgálták; széles látókörre révén a világstoriában és a zsidó nép történetében szereplő

macenások között — miként a pragmatikus történetíró — tárgyilagos bírállással megalkotta a hasonlóságokat és különbözőségeket. A tudományos adatok valóságos kincsesháza ez a tanulmány, amelynek irodalmi értékét különben józolja pompás stílusa, nyelvének magyarsága és világos koncepciója. Helyi-elközzel derűs részletek, ötletes fordulatok és vidám megjegyzések teszik színessé a tanulmányt, amelynek elevenségét a kitűnő szerző előadásában nyilvánuló rhétori erő gyarapította.

Maecenas ismertetésével kezdődik a tanulmány; majd fölveti a kérdést, hogy megérdemelte-e Maecenas a halhatatlanságot. Megérdemelte s megérdemli a tudomány és művészet mindama pártfogója, aki a tudományt magáért a tudományért szereti, annak fejlesztésében találja élete célját és tartalmát. Kit támogattak a zsidó mecenások? A kiváló keresztény tudós, *Schleiden* azt bizonyítja, hogy a zsidó mecenások érdeme, hogy a tudomány kincseit kimenthették a közép-korból az újkornak. A zsidó tudósok grammatikai, orvosi, bölcséleti csillagászati, matematikai és teológiai munkái kiváló hatással és befolyással voltak a tudományok fejlődésére. Jeruzsálem pusztulása után *Rabbi Jochanan* iskolát alapított *Jabueában* és még a háboru fégyverőreje közt kezdte meg ott a tanítást, *Jabuea* mintájára sok kisebb helyen alapítottak azután iskolákat. Mecenásnak lenni erőny volt ekkor, erre vall sok talmudi mondás. Szívére kötik e mondásokat a zsidóknak a tudósok tisztellett, vendéglátását, a velük való érintkezést és társalgást. Az atyák szakaszaiban olvassuk: — „Házad legyen gyűlhelye a bölcseneknek, porosodjál be lábaik porával és idd föl szomjjal szavaikat.“ Kedves derűség támadt, mikor a főolvasó a mai viszonyokra alkalmazta ezt a mondást: — „Aki lányát tudósokhoz adja férjhez, aki tudósok hasznát hajt ezzel, olybá veszik, mintha Istennek ocselkednék jól.“ *Jehuda Hanasi* patriarka működését fejtegeti ezután a tanulmány. Ez a patriarka a tudósokat még tévedéseikben is tisztelte és a hitelhagyóit *Aché* leányait gondjaiba fogadta. *Marcus Aurelius* alatt nagy éhínség volt a római birodalomban, ekkor a patriarka megnyitotta életárait a szegényeknek. — *Abba Aréka* volt a kezdője és középpontja a tudományok babilóniai otthonának, amelynek utolsó bajnoka *Szaadja Gaon* volt. — A zsidó mecenáság fényes korszaka *Spanyolországban* van. *Chasid Sapu* vezető államférfia hazáának s jobbkéze *Abdurrahman* királynak, a kordovai udvarnak kereskedelemi-, pénz- és külügyminisztere. Keresztény fejedelmek is ellátogattak udvarába és kerestek barátságát. Megalapította a kordovai iskolát és dusan támogatta a babilóni iskolát. Egyedül nagy hatással van *Gabirol* és *Jehuda Halévi* költészetére. E költők méltatása után *Olaszország* zsidó mecenásait foglalkozik a tanulmány, majd a tizenhatodik századbeli törökországiakról szól. Végül lendületes fölhevítéssel fordul a tanulmány mindazokhoz, akiknek anyagi erejük megengedi a tudományok és művészetek pártolását.

A főolvasás során gyakran bangzott föl a hallgatóság tetszésnyilvánulása; az előadás végeztével pedig lelkes tetszéssel, tapsal és éljenzéssel jutalmazta a közönség a kitűnő tudós munkáját, akiehez szerető üdvözléssel siettek jelenlévő kártársai is.

Ezután *Kisteleki Ede*, a kitűnő fiatal költő legközelebb megjelenő könyvéből: a *Könyörgések* könyvéből mutatót be három poétikus, magas színvonalú verses imát, amely mély hatással volt a hallgatóságra. A tehetséges poétát a közönség lelkesen megtapsolta. Végül *Kadosa* Marcel lépett a főolvasó asztalhoz és *Kontárkodás a bibliában* címmel a biblia szövegét tréfásan, szellemes ötletekkel magyarázta. A közönség sokat kacagott a biblia című kommentálásán és zajos tetszésével adózott a főolvasónak.

Karácsonyi könyvek. A karácsonyi könyvek között legnagyobb kelete van a gyermek- és ifjúsági könyveknek. A *Singer* és *Wolner*-cég egész sor ilyen könyvet adott ki már az évek során. *Osipa* szebbnél-szebb, eredeti magyar könyv, magyar festők képeivel, mert a magyar író, magyar művész is megtanulta már, mi kell a gyermekeknek, és megmozdita azon-föül, hogy a pedagógusabta törvényhez simuljon a nélkül, hogy cserben hagyja eredetiségét.

Az öt-hat éveseknek való a *Csingilángi*, mely *Pósa* bácsi csengőhangú gyermekverseit közli. *Herwan* Ötöné, ki a természetet csaknem úgy ismeri, mint a gyermek szívét és lelkét, egy *Fészek* című képes gyermek aündékozta meg a gyermekvilágot, amely igazi fészke a meleg érzésnek, a vidám jókedvnek és a magától kinálkozó erkölcsi oktatásnak. Azok pedig, kik még olvasni nem tudnak, *Pósa* Lajos és *Kiss Aron* *Apró emberek* könyve című kötetben játszva megtanulhatják ezt a nehéz tudományt. Ez a három nagy kötet az *Apró Emberek Könyvtára* című gyűjteményben jelent meg, egy-egynek ára számos szines és színezetlen képpel 2 korona 50 fillér.

Serdültebbeknek való az *Ifjúsági Könyvek* című gyűjtemény, melyből most újabb négy kötet jelent meg. *Kabos* Ede. A szurtos királyfi, ifjúsági regény, amely a *Budapesti Napló* hasábjain keltett nagy feltűnést. *Kemechey* Jenő: Magyarország nagy-

asszonyai; *Tutsek* A.: *Vidorka és A néger királyok* *Kinosa Gauss* Viktortól. 2 korona 50 filléres kötetek ezek, kifogástalanul szép kiállításban, keresve sem találunk ezeknél olcsóbb, jobb ifjúsági iratokat.

Pompás kiállítású albumalakú könyv *Benedek Elek Usoni Margitja*. Regény fiatal leányok számára, *Milchke* Károly rajzaival. Egyike a kedvelt író leg-érdekesebb regényeinek. Ara pompás félselyem-kötésben 6 korona 40 fillér. Hasonló fényes kiállítású *Abonyi Árpád* könyve: *Három vész magyar baka*, meg egy *káplár kalandjai*. Idegenbe vetődött három magyar bakának és egy káplárnak a viszontagságait, esodálatos hősi kalandjait mondja el benne a szerző: sziklabarlangok, földalatti folyók, vad népek országa, kitlen sivatagok, tenger hareok vadállatokkal, teszik ilyen érdeklétfőtővé e könyvet, mely fölér Verne Gyú a minden munkáival. Ara pompás díszkötésben 6 korona 40 fillér.

Nyilttér.

Kiváló minőségű

repceolaj-pogácsát

ajánl egész darabokban és őrlött állapotban a

Magyar olajipar részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár: IX., Soroksári-ut 11., Iroda: VII., Károly-körnt 3.

Ügyes levelező

önálló munkás, ki a magyar német és francia nyelvet teljesen bírja, gyári iroda részére kerestetik. Gyorslök előnyben részesülnek. Ajánlatok bizonyítványmentesültek a fizetési igények és az eddigi életpályá megjelölésével

X. F. 8529.

alatt HAASENSTEIN és VOGLER (Jaulms és Társa) céghez Budapest, Dorottya-utca 9. intézendő.

Az Első magyar általános biztosító társaság mély megilletődéssel jelenti méltóságos

kisteleki **Báró Léway Henrik** urnak

a főrendiház tagjának stb. stb.

a társaság nyugalmazott vezérigazgatójának a folyó hó 16-ra virradó éjen bekövetkezett halálát.

Az elhunyt már ifjan a magyar biztosítási vállalkozás eszméjének megvalósítását választá élte céljául s megnyervén a haza legjobbjainak érdeklődését és bizalmát, társaságunk megalapításának kezdeményezője lön. Mint vezérigazgató közel negyven esztendeig állt a társaság élén s ez idő alatt a kezdeményezés érdemét teljes siker koronázta meg.

A társaság, melynek multja az elhunyt életének sikerdus munkás korszakával sokszorososan egybeforrt, leteszi koporsójára a hála és kegyelet korszoruját.

Béke porairal

Budapestben, 1901. december 16.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésűeknek, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében föllép, a Tropon hamar megszünteti.

Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szerveztőlük mindnapon annyit fönjérj juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

SPORT.

*. *Telivér* és anyakancák importálása. Az országos lötenyész-alap jövedelmeit kezelő kilences bizottmány tegnap tartotta 11-ik fölvi rendes ülést, gróf *Festetich* Tasziló elnököle alatt. A földművelésügyi miniszter képviselétében *Losonczy* Mihály miniszteri tanácsos és dr. *Magyar* László bizottmányi titkár volt jelen. Gróf *Festetich* Tasziló előterjesztésére kimondotta a kilences bizottmány, hogy az 1902.

éven újlag több kitűnő leszámazásu s kifogástalan telivér anyakancát importál Angliából, mely célra 200.000 koronát folyósít.

TÖRVÉNYSZÉK.

A csillár.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, december 17.

Sok szóra adott alkalmat az a kártérítési pör, melyet Kulcsár Sándor indított a Siemens és Halske részvénytársaság ellen s amelylyel a budapesti áru- és értéktörzsdé választott bírósága ma újra foglalkozott. Minthogy a magyar ipar sérelmének szempontját oly sokat emlegették a megindult pör során s minthogy most már döntésre érlelt áll a bíróság előtt, szükségesnek mutatkozik a pör anyagát részletesen ismertetni.

Itt adjuk a tényeket tudósítónk értesülései nyomán:

Kulcsár Sándornak egy bronzöntő-gyára volt a Desseffy-utcában, melyben csillárokat is öntöttek. Bár az Országos Iparegyesület is támogatta az új iparág megteremtésén fáradozó gyárost, ez még sem tudott boldogulni s 1900 elején válságba jutott. Ekkor történt, hogy a Siemens és Halske villamosági részvénytársaság a Kulcsár gyárat minden berendezésével együtt 60.000 koronáért megvette s mert Kulcsárt megtartották a gyárban, közvetlenül ők fizették ki az adósságát, mely a vételár néhány ezer koronával meghaladta. A régi céget természetesen törölték s a gyárat Kulcsár és társa név alatt jegyezték be. Az új cég Kulcsárnak közreműködéséért 4000 korona évi fizetést és 600 korona évi jutalékot biztosított. A Siemensék által befektetett tőke 5 százalékos kamatoztatása után fennmaradó tiszta nyereségből pedig Kulcsár 2½ százalékat kapott. Siemensék kikötötték maguknak, hogy az új cégben, melybe az ő bizalmi emberek gyanánt Habiger Károlyt, a bécsi Zeisser, Habiger és társa csillárgyáros cég ionőket ültették be, a legfelsőbb intézkedési és rendelkezési jog őket illeti meg. Kikötötték, hogy Kulcsár bármikor, minden megokolás és kárpótlás nélkül elbocsáthatják, s hogy a nevét mint céget azután is használhatják. Kikötötték továbbá, hogy a gyár üzemét növelhetik, leszállíthatják vagy akár be is szüntethetik, szóval, hogy mint a gyár tulajdonosai, teljesen a belátásuk szerint korlátlanul intézkedhetnek.

Ilyen társas viszony mellett kezdte meg a Kulcsár és társa cég üzleti tevékenységét s első nagyobb vállalkozása az volt, hogy 91.000 korona ára csillár szállításhoz megrendelést vállalt a parlamenti építőbizottságtól. Ugyanekkor a Ganz és társa cég 100.000 korona csillár készítésére kapott megbízást. A Ganz és társa-cég nem lévén művészi kivitelű csillárok készítésére berendezkedve, a szállítási névze egyezséget kötött a bécsi Zeisser és Habiger-céggel, mely szerint az utóbbi elvállalta a csillárok öntési munkáját s kötelezte magát arra, hogy a munka minden részét Budapesten a Kulcsár és társa-cégnél önteti, a csillárok további kidolgozását és összeszerelését pedig a Ganz-gyárban végzi. Amde a Kulcsár és társa-cég a maga munkájával sem tudott elkészülni s a Zeisser és Habiger-cég, hogy a szállítási határidővel el ne késsék, a Ganz és társa-cég részére szállítandó csillárok öntvényeit ennek tudta nélkül Bécsben készítette. A kidolgozás, összeállítás és felszerelés azonban Budapesten a Ganz-gyárban történt. A Zeisser és Habiger-cég a bécsi gyárban készült öntvényeket a Kulcsár és társa-cégnek küldötte, ahonnan azokat a Ganz-gyárba szállították.

A parlamenti építőbizottság ezt megtudta, és megtagadta a körülbelül 80.000 korona értékű csillárok átvételét. Később az a meggyezés történt, hogy az idegen eredetű öntvényből készült csillárokat közösen zár alá helyezik, a Zeisser és Habiger cég pedig kötelezte magát, hogy új csillárokat készít a budapesti gyárban, melyet Siemensék hozzájárulásával tetemesen megbővítettek. Azóta tényleg ott is készítenek a parlament számára megrendelt csillárokat.

Kulcsár ügyvédje, dr. Kepes Gyula utján kártérítési pert indított a Siemens és Halske cég ellen. Keresetében a szerződése érvénytelenítését a gyárba való visszahelyezését s 180.000 korona kártérítést kér. Ezt az összeget úgy számítja ki, hogy a gyára, ha a magyar iparon az említett sérelem nem esik, kereset volna a magánfeleknek készített munkán 60.000 koronát, a parlamenti munkán maradt volna 48.000 korona haszna s ha Siemensékkel nem lép társas viszonyba, megkapta volna a királyi várlak részére is a szállítást, amelyen 80.000 koronát nyert volna. Arról, hogy az inkriminált öntvények Bécsben készültek volna, állítogató nem tudott semmit. Bár az áru a Kulcsár és társa gyáron keresztül, melynek ő állott az élén, jutott a Ganz-gyárba.

A budapesti áru- és értéktörzsdé választott bírósága már több tárgyaláson foglalkozott az ügyvel. Legutóbbi ülésén a Siemens és Halske cég jogtanácsosának, dr. Molnár Mór ügyvédnek a kérésére elrendelte, hogy a Bécsben székelt Siemens-féle részvénytársaság vezérigazgatóját, dr. Fellingert Rikárdot s Habiger Károlyt mint tanukat fogja kihallgatni.

Ezek a tanuk ma megjelentek a választott bíróság előtt. Először Fellingert Rikárd lovogott hallgatják ki.

Az elnök: Tessék elmondani, hogyan jött létre Kulcsár és Siemens és Halske kőzt a szerződés?

Fellinger: Mielőtt még Kucsárral érintkeztünk volna, szándékunk volt Budapesten egy gyárat alapítani. Több céggel tárgyalást olytatunk, de azok eredménytelenek maradtak. Később valakinek az ajánlára Kulcsárral ismerkedtünk meg, s megkötöttük

vele a szerződést. E szerint 60.000 koronáért megvettük a gyárat minden felszerelésével együtt, s őt magát a szolgálatunkba fogadtuk meghatározott évi fizetés s jutalék mellett. Csakhamar meggyőződöttünk, hogy Kulcsár nem az a kiváló szakember, a kinek hittük, s Bécsből egy másik műszaki vezetőt rendeltünk ki a budapesti gyárba. Ami a keresetnek azt a pontját illeti, hogy mi a magyar ipart meg akartuk károsítani, hát ez a panasz egyszerűen neveltséges. A mi forgalmunk Magyarországgal milliókra rug, ilyen körülmények között csak nem fogunk arra gondolni, hogy a magyar ipart 80.000 koronával megkárosítottuk. Mert ennyit érnek azok az öntvények, melyeket a parlamenti csillárok számára Bécsből Budapestre küldtünk.

A elnök: Ön azt mondja, hogy Kulcsár csak alkalmazottja volt a cégnek. Hogy van az, hogy a szerződés első pontja mégis úgy szól, hogy társas viszonyba lépnek vele?

A tanu: Ez csak kiféle való reprezentálás okából történt. De hisz magából a szerződésből világosan kitetszik, hogy ő csak egyszerű alkalmazott volt.

— Tudta ön, hogy az öntvény Bécsben készült?

— Csak utólagosan tudtam meg.

Ugyanilyen értelemben vallott a másik tanu, Habiger Károly. A tárgyalást egy zajosabb incidens zavarta meg. A kihallgatások során ugyanis dr. Langer, a Siemens és Halske-cég ügyvédje sértő megjegyzésekkel illette a teperes ügyvédjét és Kulcsár Sándort. Az elnök erőlyesen tiltakozott e hang ellen. Kihallgatták Kulcsárt is, ki tagadja, hogy tudomása lett volna vagy beleegyezését adta volna ahhoz, hogy a szállítólevélen az ő neve szerepel.

Az elnök: Különös, hogy az ön saját vallomása szerint már decemberben tudott a történetről és mégis megtörtént, hogy hasonló szállítások márciusban is történtek Bécsből, holott még akkor ön a társaság cégtársa volt.

Az idő előhaladottsága miatt a tárgyalást holnap délben folytatják.

TÁVIRATOK.

Berlin, december 17. Ma hallgatták ki a *Potsdamer Zeitung* felelős szerkesztőjét, akinek lapja először közölte a császár állítólagos beszédét a párbajról. A vádat a gárda-hadtest főparancsnoka emelte ellene, még pedig *Gossler* és *Kessel* hadnagyok nyilvános megsejtése címén.

Linz, december 17. *Windischgraetz* Ottó herceget a prágai helyőrséghez lojják áthelyezni, mert Bécsben nem találtak megfelelő kastélyt az ifjú pár számára.

Borosló, december 17. Poseni hírek szerint *Gossler* porosz államminiszter legközelebb lemond Kelet-Poroszországi felelőskégeről. Utódjául *Rheinba-*ben pénzügyminisztert emlegetik.

Kruitzinger fogságban.

London, december 17. *Kitehener* lordnak Belfastból kelt mai távirata szerint, *French* tábornok azt jelenti, hogy *Kruitzinger* parancsnok, amikor Hannoverad közelében át akart kelni az ör-házvonalon, *suylusan megsebesült és fogságba esett.*

A római botrány.

Róma, december 17. A képviselőház mai ülése szintén nagyon látogatott volt, a karzatok zsufolásig megteltek.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvéhez felszólalt *Pantano* és kijelenti a republikánus csoport nevében, hogy nem fog ellene szegülni a házszabályok alkalmazásának. Azt kívánja, hogy *vonják vissza Ferri kizárását* és engedjék meg, hogy *Ferri* megjelenhessen az ülésen és megmagyarázhassa a szombati ülésen tett nyilatkozatait.

Elnök először a jegyzőkönyv fölött szavaztatja le a házat, amely a jegyzőkönyvet elfogadja, azután pedig kifejti, hogy magatartása az egész incidens alatt korrekt és törvényes volt.

A ház azután leszavaz *Pantano* és társai indítványára fölött. *Zanardelli* miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány tagjai tartózkodni fognak a szavazástól.

Pantano indítványát egyszerű szavazással elvetették.

Ekkor *Ferri*, aki egy becsukott üvegajtó mögött állt, betöri az ablakot és azt kiáltja: A parlamenti camorra folytatja működését. (Derűtség, Tartós nyugtalanság.)

A ház ezután folytatja a tárgyalást a déli tartományok helyzetéről. *Zanardelli* miniszterelnök élénk tejszettel fogadott beszédben Sziciliáról beszél és azt mondja, hogy boldog lesz, ha e szép sziget érdekében intézkedéseket tehet. (Helyeslés.) Elfogadja *Luzatti* indítványát és felhívja a többi indítványozókat, hogy ehhez az indítványhoz csatlakozzanak.

Az összes indítványozók visszavonják indítványukat *Luzatti* indítványára érdekében, mely azt mondja:

A ház meg van róla győződve hogy az állam és a nemzeti szolidaritás nagy kötelessége odahatni, hogy Olaszország összes részei saját jólétük érdeké-

ben jobban egymáshoz simuljanak és együttesen mozdítsák elő a haza nagyságát és annak a reménynek ad kifejezést, hogy a kormány, mielőtt lehet, törvényjavaslattal és gazdasági és szociális téren való tevékenységgel gondoskodni fog a Nápolyban és más déli tartományokban és szigeteken uralkodó nemzserenés viszonyok javításáról.

A ház az indítványt egyhangulag elfogadja. (Élénk tejszés.)

A francia képviselőházból.

Páris, december 17. A kamara folytatja a kultuszbudget tárgyalását. *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök kijelenti, hogy a kultuszbudget törülésnek nem szabad megelőznie az egyháznak az államtól való elválasztását, mert nem nyújtja azokat a garanciákat, melyeknek az ilyen elválasztást kísérni kell. A miniszterelnök kiemeli azokat a viszásságokat, amelyek az egyház függetlenségéből következnek, valamint a konkordátum előnyét és hozzáteszi, hogy a házban soha sem volt többsége az egyháznak az államtól való elválasztása számára. Végül kijelenti, hogy a ház nem tehet új rendszert a mostani helyébe. Veszedelem lenne ily nagyterjedelmű művet a szükséges garanciák alkotása nélkül keresztülvinni.

A jobboldal *Waldeck-Rousseau* beszédének plakatirozását indítványozza. Ezt az indítványt 486 szavazattal 13 ellenében elvetették. *Merlou* előadó ragaszkodik a kultuszbudget törüléséhez és azt kívánja, hogy a kormány kezdjen tárgyalásokat a konkordátum felmondása iránt. *Semba* lehetségesnek mondja, hogy az egyháznak az államtól való elválasztását azonnal keresztülvigyük. Ezután 350 szavazattal 187 ellenében elhatározták, hogy megkezdik a kultuszbudget részletes tárgyalását. *Bernard* nacionalistának a konkordátum felmondását követelő indítványát elvetették. *Caillaux* pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjeszt elő kéthavi költségvetési provizorium tárgyában.

Chile és Argentína.

Buenos-Ayres, december 17. Az argentinai kormányk Chiléhez intézett, ma délután átadott válasza olyan tartalmu, hogy Chile kétségtelenül el fogja fogadni és helyeselni.

Oroszország és Perzsia.

Berlin, december 17. Hivatalos körökben kedve fogadják a *Lokal-Anzeiger* pétervári levelezőjének azt a jelentését, hogy Oroszország és Perzsia a napokban vámegegyeményt kötöttek. Perzsia és több állam között kereskedelmi szerződések állanak fenn, amelyek minden évben felmondhatók. A német-perzsa kereskedelmi szerződés 1873. óta áll fenn és szintén évenként felmondható, de Perzsia mindeddig nem mondta fel a szerződést.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 17. Az osztrák-magyar bank bécsi igazgatóságának báró *Winterstein* alkormányzó elnöklete alatt tartott mai ülése megválasztotta az osztrák bankintézetek cenzorait. A bécsi főintézethez új cenzoroknak megválasztották *Gerhardus* Frigyes, *Holstein* Edét, *Lemberger* Alajost és *Riess* Zsigmondot.

Pétervár, december 17. A St.-Petersburger Herold jelenti: A pénzügyminisztérium részletes jelentést kért az összes állami intézetektől arról, hogy mely tárgyakat szereznek be vagy rendelnek a külföldről. A pénzügyminisztériumnak e kimutatásra azért van szüksége, hogy az ilyen gyártmányok behozatalának korlátozása végett intézkedjék, mely célból legközelebb egy külön bizottság fog egybegyülni Kovalevszki, a miniszter segédjének elnöklésével.

New York, december 17. (Terménytörzsdé.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8,½ (8,½), dec-re 8,13 (8,13). Márciusra 8,17 (8,21). New-Orleansban helyben 8,— (8,—). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7,20 (7,20). Stand white Philadelphában 7,15 (7,15). Refined in Cases 8,30 (8,30). Credit Balances at Oil City 1,15 (1,15). — *Zsir:* Western steam 10,20 (10,20). Rohe és Brothers 10,25 (10,25). — *Tengeri irányzata szilárd.* Decemberre 70,¼ (70,—) Márciusra —,— (—,—). — *Májusra* 71,— (70,¼). — *Buza irányzata szilárd.* Píros ősz helyben 86,½ (85,½). Decemberre 83,½ (82,½). Márciusra 85,½ (85,½). Májusra 84,¼ (84,¼). Juliusra 84,¼ (83,½). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1— (1,¼). — *Kévé:* fair Rio 7. sz. 6,½ (6,½). Dec-re 6,65 (6,70) Márciusra 6,90 (6,95). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2,95 (2,95). — *Cukor:* 3,¾ (3,¾). — *On:* 23,75 (23,75). — *Réz:* 15,¾ (15,¾). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, dec. 17. (Terménytörzsdé.) (Zárlat.) *Buza irányzata szilárd.* Decemberre 75,½ (75,½). Májusra 79,¾ (79,¾). — *Tengeri irányzata szilárd.* Dec-re 64,— (63,¼). — *Zsir:* Decemberre 9,87 (9,82). — *Januárra* 9,87 (9,82). — *Szaionna short clear* 8,85 (8,85). — *Sertésus:* januárra 15,20 (15,20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Álomcsók.

Álmomban újra összejöttünk,
Jártunk zöld lombos fák alatt,
— Aztán szeliden rám hajoltál
És megcsókoltad ajkamat.

Milyenek is az álomcsókok,
Se tűz, se láz, — csak szeretet,
Oly üdítők, mint anyám csókja
Oly könnyűk, mint a lehelet.

S hogy felédredtem, úgy éreztem
Magam, mint puszták vándora,
Ki forrást lelt a sivatagban
És most dalolva megy tova.

Szentessy Gyula.

— **Koronás fők a fotográf előtt.** Egy londoni fényképész érdekes intimitásokat közöl, melyeket koronás fők lefotografálása alkalmával lesett el és jegyzett föl a kíváncsi — jelenkor számára. A fotográfus ur szavai szerint: Vilma királynő rendkívül bájos, mikor a fényképező műteremben megjelenik és bizalmasan tanácskozik az állásfoglalás felől. Kacagva kérdi ilyenkor: „hogyan álljak és mit tegyek, hogy mindenki leolvassa a képről azt, hogy királynő vagyok?” Néhány hó előtt — írja a fotográfus tovább — Amsterdamba hívták, hogy a királynő fényképét elkészítem. En kezdetben kissé ideges voltam és ezt az éles tekintetű fiatal királynő rögtön észre is vette és a legtekélyesebb eleganciával adta tudtomra.

— Különösen szép akarok lenni ezen a képen — szólott a királynő hozzám — és éppen ezért inkább elhalasztathatjuk a felvételt, ha ugyanis én nincs kellőképpen disponálva hozzá.

Mikor a koronás urhölgy megütöközésemet és zavaromat látta, enyhíteni akart az előbbi megjegyzésem és így szólott:

— Tudja; ha nem sikerülne a kép nagyon jól, úgy az nem volna méltó se én hozzám, se önhöz.

Mikor az attitűdöd már tisztában voltunk, akkor kissé merevnek találtam a királynő arcvonásait és a kép sikere érdekében egy mosolyt kértem tőle.

— Hogyan mosolyogjak, — kérdezte, — mint egy királynő, vagy mint egy olyan halandó, aki a gyöngye nemhez tartozik és tetszeni vágyik?

A felvétel véget ért és a kép nemsokára elkészült. Vilma királynő nagyon meg volt vele elégedve. Hosszabb vizsgálat után azt mondta, hogy ez az újabb képe sokkal jobb, mint az előbbi, melyet ugyan csak én készítettem. Nehogy azonban vádat olvassak ki szavaiból az előbbi felvételre nézve, megjegyezte még ezt is:

— De az nem volt ám az én hibája, hogy a korábbi arcképem nem sikerült úgy, mint ez. Akkor

nagyon szűk cipő volt rajtam és az, hogy a cipő szorít: meglátszott a mosolygásomon.

A belga király határozott ellensége a fényképezésnek. Néhány évvel ezelőtt, mikor nagy kapacitás után mégis részánta magát a lefotografálásra, így szólott hozzám:

— Hígyje el, épp annyira nincs kedvem a fényképező masina elé állni, mint akár az — ágyúcsó elé.

— **Milliomosok karácsonyi ajándéka.** A legnagyobb gyémántoknak élettörténetük van. Biográfiajukat sokkal pontosabban jegyezzék, mint a szegény ember fiát. Ilyen hisztorikummal és históriai névvel bíró gyémántokkal ajándékozzák meg feleségeiket az amerikai milliomosok. A Hope-gyémántot a bostoni krözus, Cheney vette meg egy millió koronáért. A braunschweigi gyémánt szintén amerikai vevőre akadt, még pedig csekély 800.000 korona vételár fejében. A rangfokozatban a harmadik drágakő ötszáz ezer koronán kelt el és szintén egy amerikai karácsonyfa alatt fogja fényét szórni és az asszonyi hiúságot megörvendeztetni.

— **Csoda a koldustanyán.** Maceritán a hajléktalanok menhelyén egy néma fiatalembert vettek föl a huzamosabb ideig bennlakók közé, még pedig a rendőrség egyenes és határozott utasítása következtében. A néma fiatalember multja részleteiben is ismeretes volt a rendőrség előtt. Gyerekkorában egyik hitoktatója oly kegyetlenül fenytette meg a szerencsétlen, hogy e perőtől kezdve beszélőképességét elvesztette. Azóta csavargója, koldusa volt az országnak s egy ideig a tébolyda betege is. Ezuttal hosszas csavargásai után, a rendőrség rendelkezése folytán nyugalmas otthonra talált a hajléktalanok menhelyében Maceritán. Az elcsigázott szervezetre jótékonyan ható esend és rend, valamint a biztosított mindennapi kenyér a mult napokban csodával határos eredményre vezetett. A némának ismert fiatalember a többi intézetbelivel együtt a házi kápolnába vonult be reggeli misére. A térdepelve imádkozó néma fiatalember talpra állott és határozott lépésekkel ment föl a szószékre. A szószékre megérkezve körüljárta tekintetét a templom falain s szeme egy Máriaképen megakadt. Hosszabb ideig rajta függött a képen a néma fiatalember tekintete s aztán harsány hangon, tisztán és érthetően háromszor egymásután Mária nevet mondta ki. E perőtől kezdve a néma: beszél!

Ezt az olaszországi csodás eseményt a nép természetfölötti jelenség gyanánt fogadja és vakhittel üdvözi. Az orvosok kommentárja pedig az, hogy a gyermekkorában megemélt fiatalembernek a rendkívüli izgatottság adta vissza a beszélőképességét. Hisztorikus némaságnak nevezik a bajt, melyben az illető szenvedett és úgy, amint erős lelki rázkódás

idézte elő a bajt, azonképpen erős lelki rázkódás meg is szüntetheti azt. Orvosi vélemény szerint a beszélőképességet kérte vissza az imádkozó fiatal ember és a remény meg aggodalom közt váltakozó lélekállapot valóságga érlelte az imádság foglalt óhaját.

— **Egy siker története.** Ohnet György híres darabjának, *A vasgyárosnak* szinpadai sikeréről a mi nap a következő csodás történetét beszélte el a szerző: E darabom előtt már előadták egy drámatám és egy vígjátékomat. *A vasgyáros* 1877-ben vittem Perrinhez a *Théâtre Français* vezetőjéhez. Nyolc nap mulva hívatott, igen barátságosan fogadott s így szólott:

— Nagyon jó. Jól indul. Fölolvashatja a darabját a bizottság előtt, ha akarja, de nem lesz elfogadva. Erre én kéziratomat visszatettem az asztalfiókomba. Ezután több darabot írtam; Serge Panint és még egy esomé, de öt év alatt egyet sem sikerült előadatom. Ekkor az az ötletem támadt, hogy a Serge Panin témáját regényben is földolgozzam s óriási sikerem volt. Kérve jöttek hozzám, hogy írjak belőle darabot.

— Már készen van, feleltem.

És százszor játszották el egymásután. Erre *A vasgyáros* is megírnam regényben. A *Figaróban* meg is jelent és nagyon tetszett. Ezután természetesen a darabot is előadták. És Perrintől levelet kaptam, amelyben sajnálja, hogy majdnem elriasztott a szinpadtól.

— **Halál a szinpadon.** A szinpadok koboldjai egy percig sem nyugosznak s ezernyi anekdota járja színházi körökben azokról a véletlenekről, melyek a legtragikusabb jelenetekből a legharsogóbb kacagást váltják ki. *Grube Miksa* egy német folyóiratban most érdekes csevegést közöl ezekről a véletlenekről s főleg azokat az ádáz eseteket ismerteti, melyek a gyilkos számszámokkal való bánásmód közben érik a színészt. Az első ilyenemü, világhírű eset az, mely Raupachnak *Isidor és Olga* című szomorujátékában történt meg a bécsi Burg szinpadján. A darab utolsó fölvonásában sikerül egy gonosz jobbagynak, Ossipnak olyan gyűlölséget szítani két testvér közt, hogy azok fegyveres kézzel állanak szembe egymással. Mindkét testvérnek el kell esnie a harcban s Ossipnak diadalmasan így kell felkiáltania a holttestek fölött:

— Mindkettő halott!

Anschütz és Löwe tehát, a két testvér, egymással szemben áll. Löwe elsütöi fegyverét, látja a villanást s azt hiszi, hogy a másik is elsütötte a fegyvert, vérben ázik legott s lerokad. *Anschütz* azonban habozva néz körül, fegyvere csütörököt mondott. Irtózatoss zavarában mentő ötlete támad. Megfordítja pisztolyát s *agyonszurja* magát vele. A közönség kacag,

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(114)

De Sagloba nem nyugodott meg azonnal, sőt amikor egy kancsó pálinkát nyújtottak neki, akkor is így dohogott: ti betyárok, gazemberek! Aztán odaillesztette a száját a kancsóhoz és a fejét magasra emelve, nagyot húzott belőle. A szeméi fénylettek és csodálkozva mormogta:

— Micsoda időket élünk! Micsoda italt iszik ez a csürhe! Es te, Istenem, látod ezt és nem csapsz le közéjük a menyköveiddel?

Aztán ismét felemelte a kancsót és fenékgig tritette.

A lakodalmások nekibátorodtak, közrefogták Saglobát, kérelték, hogy ne bántsa őket, engedje őket békén továbbmennni. A rózsabimbó módjára piruló menyasszony, a szép Xenia remegve, könynyes szemekkel közeledett hozzá és kezeit esdően összekulcsolva, a sárga csizmáját csokolgatta:

— Kegyelmezz meg nekünk!

A Sagloba szíve olvadozott, mint a viasz. Megigazitotta meglazult bőrvét és a herceg ajándékából utolsónak megmaradt aranyat odanyomta Xenia kezébe:

— Nesze! Isten áldjon meg téged és minden jámbor teremtményt.

Meghatotta a leány látása, mert a karsu, fekete szemű Xenia a hercegnőre emlékeztette, akit igazán megszeretett volt.

— Vajon hol lehet a szegényke? Őrködnek-e felette az égi angyalok?

Szerette volna ölébe venni a leányt és összekölni.

A lakodalmásokat is meghatotta a Sagloba

nagylelkűsége, örömlükben kiabáltak és énekeltek és össze-vissza csókolták a ruhája szélét.

— Oh, milyen nemesszívű vagy! mondogatták. Te derék, te jó lengyel! Csengő aranyat adsz és nem bántasz bennünket. Drága urunk! Dícsérjük őt és hódolunk neki!

Általános volt a vidámság, az öröm. Az öreg bodnár, aki eddig félelmetől remegve húzódtott hátra, most feleségével és a vőlegény anyjával előre jött és mély hajlongások között kérte a lovagot.

— Maradj velünk! Nagy tisztesség lesz ránk, ha vendégül tisztelhetünk és jelentős ez a fiatal párra nézve is.

A vőlegény és a fekete szemű Xenia is esdekelve szólott hozzá, és a leány bizott benne, hogy az ő könyörgésének lesz a leghamarább fogantatja.

A vőfélyek elmondták, hogy a tanya nincs messze, hogy a lovag így nem is tesz kerülőt, hogy az örömapa gazdag ember és ami a fő, hogy otthon még jobb pálinkája is van.

Sagloba végigtekintett a katonáin. A szegény embereknek már szinte a nyalok folyt az ital és a tánc után való vágyakozásban. Szólni azonban nem mertek. Sagloba látta ezt és megszánta őket. Pár perc mulva a fiatal pár, a vendégek és a katonák vidám kacagó menetben vonultak tovább.

A tanya valóban közel volt, az örömapa gazdagsága se volt mese. A lakodalom világon folyt és csakhamar mindenki mámorosan dülöngélt. Sagloba, mint mindenben, ebben is jó példával járt elől.

Sajátos szertartás következett most. Az öreg asszonyok bevezették Xenit a kamrába és bezárkóztak vele. Sokáig maradtak benn, míg végre visszajöttek és kijelentették, hogy a menyasszony olyan ártatlan, mint egy galamb, mint egy lilium. A gyülekezet vígan kiáltozott.

— A menyasszony tiszteletére! és fenékgig üritették a poharaikat. Az asszonyok tapsolva kiabáltak: ugye megmondtuk! Derék lány a

Xenia! A legények dobogtak a lábakkal, azután táncra kerekedtek, a kezükbe tett kancsót vettek és a kamrajtó előtt a menyasszony egészségére egy hajtásra kiálták. Sagloba maga is táncra perdült, nemesi méltóságát pedig azzal mutatta meg, hogy egy egész veder bort ivott ki az ajtó előtt. Azután az örömszülők és a vőlegény anyja bevezették a fiatal férjet a kamrába, Sagloba is velük ment, hogy a vőlegény atyját helyettesítse. A szobában ezalatt elcsöndesedtek a vigadók, csak a ház előtt kiabáltak a katonák és az ünnepi kedv emelésére nagyokat lövöldöztek.

A legnagyobb örömrivalgás akkor zugott föl, mikor az öregek visszatértek a szobába. Az örömapa boldogan ölelte meg mászasszonyát, a legények pedig átkarolták az örömapa lábait, az asszonyok pedig azért magasztalták, hogy ilyen tisztának és érnyesnek megörizte a leányát. Sagloba táncba vitte az örömapát. Ide-oda tipegtek egymás előtt, a lovag tapsolt, hajlongott, majd hirtelen felugrott és sarkával rugdosta a padlót, hogy a forgácsok csak úgy röpködtek szerteszét. Nagy verejtékesekpek gyöngyöztek a homlokán. A többiek követtek a jó példát, parasztleányok és a katonák egymással veteledve táncoltatták a leányokat. Aki nem fért el a szobában, az udvaron táncolt. Az örömapa újabb hordókat csapoltatott és végül az egész násznép a ház elé vonult. Minthogy már sötét éjszaka volt, rőzsecsomókat gyújtottak. Az ivás szinte hihetetlen mértéket öltött, a katonák összevissza lövöldöztek, akárcsak a csatában. Sagloba prostra gyuladt areáról csak úgy patakzott a verejték, alig állott a lábán és mit sem tudott már magáról. Körötte mintha ködben uszott volna: látta az ivó alakokat, de ha karóba húzzák akkor se tudta volna megmondani, hogy kik azok. Csak azt tudta, hogy lakodalmában van, de hogy mifélen, arra már nem emlékezett. Ah! bizonyosan a Skrzetuski és a Helena lakodalmán. Ez a gondolat mind valószínűbb lett előtte, végre valóságga megrögződött benne ez a föltevés. Ugy örült, hogy kiáltozni kezdett:

de Osnip maga karja menteni a szituációt, a holttestek fölé áll a nagyon pathetikusan mondja:

— Mindkettő halott!

A másik nem kevésbé kedves vélelén az, mely magával Grubeval esett meg. Dortmundban lépett föl III. Richard szerepében. Ez ünnepélyes alkalomra vadonatúj pajszt készítették — ólomból. Drágább éresem nem telt. Mikor aztán az utolsó fölönásban Richmond nagy erővel támadt Richardra, a pajsz szépen összelapult, mintha papírosból lett volna s valószínűleg egy csavarodott szegény Richard kezére, mint a keztyű.

Igy halt meg III. Richard Dortmundban.

+ **Tehén a mellényzsebbel.** A mai európai ruhadívat mellett bajos dolog volna a mellényzsebben tejet hordani. De hála dr. Ekenbergnek, aki erről a kérdésről a stockholmi gazdasági akadémiában értekezett, ma már könnyű szerrel lehet azt majd megcsinálni. A tudós doktor ugyanis porrá tudja változtatni a tejet, úgy hogy ha a port vízben feloldjuk, kitünő izü tejet kapunk. S ez a por annyira valódi tej, hogy belőle turót, vaját és sajtot is lehet csinálni, sőt kitünően lehet vele főzni is. Kevés tejjel a zsebbében tehát egy sok gyermekkel megoldott családapa hosszabb kirándulást tehet a legtejszegényebb vidékre is s még szoptatós dadára sincs szüksége. S e por nagyon tartós is, hidegben, melegben eláll és nem savanyodik meg. Bádög-, fa- vagy bármilyen anyagból készült edényben is tartható. Előállítására rendkívül olcsó. Alig esik egy fillér költség egy liter tejre.

+ **Aki a koporsóban — él.** Lissabon egy borzalmas eseménye nyújtja a legújabb adatot a régóta hangzatosított gyakorlati szükség, a hullágetés mellett. Donna Mária Krisztina Romana de Gavazzo, a portugál ióváros egyik előkelő urnöje rövid rosszullét után meghalt, illetőleg halottnak nyilvánítva a ravatára került. Mikor a beszentelés ceremóniája már véget ért és a menet megérkezett a temetőben, a sir mellé helyezett koporsóból nyöszörgő hangok voltak hallhatók. A rémes tünet gyors intézkedési parancsot! Felnyitották a koporsót és a halottnak vélt urbírgy az iszonyat tekintetével nézett körül. A legborzasztóbb konvulziók között emelték ki a szerencséslelt a korai koporsóból és hazaszállították. A borzalom batása azonban annyira megviselte a tetszhalottat, hogy néhány napi rémülés és őrjöngés után csakugyan és ezúttal igazán meghalt!

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása 1901. évi december 15-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 1.484.069.000 korona. — (2.546.000 K.) Értékesítés: 1.445.543.000 korona (+ 8.668.000 korona.) Váltótárca 286.978.000 korona (+ 853.000 korona.)

— Sokáig éljenek! Teljesüljön minden vágyuk! és egymásután üritette a korszoktat.

— A boldogságra, testvér! A mi kegyelmes hercegünk egészségére! Az egészségünkre! Ah csak a vizsgázkodás elmúlta már!

Aztán kényezni kezdett. Mikor a hordókhöz ment, nagyokat botlott, mert a földön úgy heverték az emberek, akárcsak a csatatéren.

— Ah, Istenem! sópánkodott. Hát nincs már bátor férfi a köztársaságban? Az egyetlen Duntis tud inni meg Sagloba, aztán vége, nincs több jótörku ember! Istenem! Istenem!

Szomorúan nézett a magasba, úgy látta, mintha a csillagok kergetőznének és keringőtáncolnának fűn az égbolozaton. Ezen nagyon elcsodálkozott és bálmulva és kissé hitetlenül tépelődött.

— Hát én vagyok már csak egyedül józan az egész világotytemben?

Azután a föld is elkezdett keringeni és kifordult a lábai alól. Teljes hosszában terült végig a földön.

Borzasztó álmok lepték meg. Úgy érezte, mintha lidőre tűne a melián, lenyomná a földre és kezét-lábát összekötőzné. Egyszerre csak lármát hallott, lecsukott pillái előtt valami fény sugárzott. Megkísérelte kinyitni a szemét, de nem tudta. Érezte, hogy valami nagyon különös történik vele. Halálos aggodalom fogta el. Végre félig eszmélre ébredt, de oly bágvadságot érzett, amelyet eddig sohasem. Ismét mozdulni próbált, de hasztalanul, azonban végre mégis csak sikerült a pillát felnyitnia.

A pillantása egy pár szemmel találkozott, amely iürkészen szögeződött reá. Szénfekete, vészjósló szempárral, úgy, hogy az első pillanatban az hitte: magával az ördöggel néz szembe. Lehunyta hát a szemét, de amikor újra felnyitotta, megint csak érezte azt a rettenetes, sötét pillantást. Most már az arcot is látta és ismerősen találta. Hirtelen egész belsejében megremegett, a hideg verejték ütött ki rajta, egész teste megborzongott.

Bohunn látta maga előtt.

Lombard-üzlet: 57,374.000 korona (— 942.000 kor.) Adómentes bankjegytartalék: 325,850.000 korona. (+ 14,082.000 korona.)

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara december 20-án pénteken délután 4 órakor teljes ülést tart.

A nemzetközi cukorkonferencia. Brüsszélből jelentik, hogy az internacionális cukorkonferencia tegnap tartotta első ülését, amelyen elnök *Smet de Naeyer* belga miniszterelnök, alelnök gróf Khevenhüller osztrák-magyar delegátus lett. A tanácskozás alapjául a belga kormányának az 1898-iki konferencia megbízásából folytatott tárgyalásairól szóló jelentése és az érdekeltek hatalmasságokkal e tárgyalások alapján kötetlen szerződés tervezete szolgált. A tervezet tartalmát, valamint a tárgyalások menetét titkolják. Holnap két ülés lesz. A tárgyalásokat, amennyire lehet, szüneteltetni fogják, hogy szombatban abba lehessen hagyni a tanácskozást. Azután a delegátusok jelentést tesznek kormányaiknak a tárgyalások menetéről és január elsején folytatják a tanácskozást.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága e hó 9-én két millió koronányi pénztári felesleget szállított be a m. kir. központi állam-pénztárba. Ezzel a folyó évi beszállítások összege 36,769.244 koronára rug.

A magyar kir. államvasutak ideiglenes szállítási bevételai a foltó évi november hónapban saját 8,084 kilométer hosszú hálózatukon (tavalyhoz képest + 24 kilométer), az ideiglenes összeállítások szerint 3,339.000 koronát a személy- és podgyász- és 14,661.700 koronát az áruforgalomból, összesen tehát 18,051.700 koronát vettek be, ami a múlt évi november havi 18,319.000 korona végleges eredményénél 268.072 koronával kevesebb. Minthogy azonban az államvasutak múlt havi forgalma elég élénk volt, feltehető, hogy ezen különbözet a végleges számlolásmál nagyrészt el fog tűnni. Az év eleje óta november hó végéig az összes szállítási bevétel a megközelíthetőlegessé számítások szerint, minthogy az utolsó három hónap eredményei még pontosan nem ismeretesek, 44,071.857 korona a személy- és 136,713.771 korona az áruforgalomból, összesen tehát 180,785.628 korona volt, amely ideiglenes összegekkel szemben a bevételek tavaly — véglegesen — 43,935.426 koronát a személy- és 139,499.680 koronát az áruforgalomból, összesen 183,435.066 koronát tettek. E szerint az áruforgalomnál mintegy 2,600.000 korona elmaradás mutatkoznék, minek oka mindenesetre a gyengébb termés, a kisebb szénkivétel és ugy a köz-, mint a magánépitkezések terén tapasztalható pangás.

Az Országos Iparegyesület szakosztályai ma este lovag *Falk* Zsigmond elnöke alatt ülést tartotak, melyen *Gelléri Mór* igazgató, *Szmalovszky Valér*, dr. *Andor* Endre miniszteri titkár, dr. *Soltész* Adolf egyesületi titkár és számos iparos vett részt.

A napirend tárgyát a „Petite Bourgeoisie” ezévi

VII.

Mint egy tuskó, úgy feküdt Sagloba a saját kardjához guszba kötve, abban a szobában, ahol előbb a lakodalmat tartották. Bohun egy számmolyon ült mellette és gyönyörködve nézte fogolyának a kétségbeesett arát.

— Jó estét, uraszkám! — szólt, amikor látta, hogy áldozata felnyitja a szemét.

Sagloba nem válaszolt; egész testében halálos zsibbadást érzett és a velő szinte megfagyott a csontjaiban. Azt mondják, hogy a vízben fuladozóinak szeméi előtt utolsó pillanatban egész élete folyása elvonul; visszaemlékezik mindenre és számot vet mindennel. Így történt Saglobával is, aki végül kétségbeesetten kiáltott fel:

— No, ez ugyan megfizet majd nekem.

Bohun nyugodt hangon ismételte:

— Jó estét, uraszkám!

— Ugy is mindegy! — gondolta Sagloba. — Legalább jól földühödtem.

— Nem ismerz meg, nemes lovag?

— Üdvözöllek. Hogy szolgál az egészséged?

— Csak megvan valahogy. Es a tied? Mert arról én magam akarok gondoskodni.

— Nem kívántam ugyan az Istenőt ilyen orvost és nem is hiszem, hogy az orvosságod hasznomra válják, de hát legyen meg az Isten akarat.

— Te már engem egyszer gyógykezelélt, most majd meghalálom. Régi barátok vagyunk mi. Emlékezz vissza, hogyan kötöztet be a fejemet Roslogiban?

Bohun szeméi fénylettek, mint a gyémánt. Utálatos nevetésre fakadt.

— Emlékszem, szólt Sagloba, hogy akkor leszurhattalak volna és nem tettem.

— Hát én téged leszurattalak? Vagy le akarlak szurni? Nem. Te barátom vagy, úgy fogok tehát rád vigyázni, mint a szemem világra.

— Mindig mondtam, hogy nagy gavallér vagy, szólt Sagloba, mintha a szavait készpénznek venné, magában azonban sejtette, hogy Bo-

huz részére a halálnak valami nagyon különös módját készíti.

— Igazad van, szólt Bohun. Te hasonlóképpen nemes gavallér vagy. Kerestük és meg is találtuk egymást.

— Az igazat megvallva, bizony én nem nagyon kerestelek téged, de a jóindulatod mégis köszönöm.

— Nemsokára több köszönni valód lesz és én is meg fogom köszönni neked, hogy a leányt Roslogiból Barba vitted. Ott rátaláltam és most, látod, szívesen meghívnlak az esküvőmre, persze nem mára, vagy holnapra, mert most háborus világ van. Csak hogy te öreg ember vagy már, és nem is élsz talán addig.

Sagloba a füleit hegyezte:

— Esküvőre?

— Hát mit gondolsz? Paraszt vagyok én, hogy csak úgy pap nélkül álljak vele össze? Vagy nem illet meg engem, hogy Kiewben tartsuk az esküvőt? Nem paraszt számára vitted ám a lányt Barba, hanem egy hetmannak, ugy-e?

— Jó, jó! morgott Sagloba, aztán Bohun felé fordítva fejét, így szólt:

— Oldoztasd föl a kötelékeimet.

— Csak feküdj nyugodtan. Nagy utazást kell még tenned; öreg vagy már, ki kell magadat jól pihenned.

— Hova akarsz vinni?

— Te jó barátom vagy, elviszlek hát a másik barátomhoz, Kreywonoshoz. Majd ketten fogunk róla gondoskodni, hogy jól érezd magad.

— No, az ugyan szép mulatság lesz, sóhajtott a nemes s a hideg ismét végigborzongatta. Aztán beszédbe kezdett.

— Tudom, hogy haragszol rám, de igazságtalanul, az Isten rá a tanum! Csehrinben jól megfertünk és jóbarátságban ittunk meg együtt néhány kanos bort, mert a jó szívedet úgy megszeretlek, mint senki mást az egész Ukrániában, mintha csak az atyád volnék. És aztán? Utadban állok?

(Folytatása következik.)

nyevetted kereskedők felségélyezésére a jövő évre 6000 K. szavazott meg. A magyar kereskedelmi utazók egyesületének felhívására elhatározta az igazgatóság, hogy a nyomorgó kereskedelmi alkalmazottak felségélyezésére megindult mozgalmat a maga részéről anyagilag és erkölcsileg támogatja; a Budapest székesfőváros polgármestere által intézett felhívására elhatározta, hogy az idegentoralmi egyesület támogatására nagyobb összeget megszavaz. A kereskedelmi törvény revíziójára vonatkozólag elhatározta, hogy a dr. Dalnoky Béla testületi ügyész által kidolgozott javaslatot kinyomtatja és az igazgatósági tagok közt szétosztja. Az 1902. évi költségelőrányszat megállapítása után az ülés véget ért.

A newyorki tőzsde. New Yorkból jelentik december 16-iki kelettel. Az értéktőzsdén megnyitás után az Amalgamated Cooper részvények hanyatlása nyomást gyakorolt az egész piacra. Később a kamatláb leszállítására javult az irányzat, de azután megint bággyadt lett, mert az Amalgamated részvények újra gyengültek 61 1/2-ra értek. Részvényforgalom 500.000 darab.

Fizetéképítelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéképítelenségeket jelenti: Wimetal József szabó Bécs-Ujhely, Burger Lajos kereskedő Kassa, Domány Antalné kereskedőné Gyöngyös, Fried Károly kereskedő Berann, Wohl Testvérek cég Jászberény, Theil és Schlosser cég Székely-Udvarhely, Kovács Sándor kereskedő Szigetvár, Kohn Zsigmond kereskedő Sopron, Polacsek József kereskedő Kis-Ujszállás.

Déligyümölcs-ankoló. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 12.000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.50 koronától 7.50 koronáig, 200-as 5.— koronától 6.50 koronáig, 300-as 5.50 koronától 7.50 koronáig, 360-as 6.— koronától 7.50 koronáig. Vörös narancs: — koronától — koronáig. Citrom: 300-as 5.— koronától 6.— koronáig 360-as 5.50 koronától 6.— koronáig. Mandarin: 80-as 3.50 koronától 6.— koronáig, 100-as 2.50 koronától 4.— koronáig.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Borsban az irányzat gyengébb. A kontingentált kész-áru 35.80 korona pénzben, 36.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A erenóvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi december 17-én Készlet 520 darab. Értékelt 1540 darab. Összesen 2060 darab. Eladott 1400 darab. Maradt 660 darab. Napj árak: 120—180 kilogramm sulyban 72—84 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 80—86 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 82—86 K.-ig. Óreg nehéz páronkint 400—600 kilós 82—86 koronáig. Malac 65—72 korona. Az irányzat élénk.

Borjувásár. 1901. évi december hó 17-én. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár bejelentésektől.) Felhajtás: Belüldi 616 borju 289 drb, leült borju — db, bécsi borju — db, 12 db., nővendékmárha — darab, bárány 616 — darab, leült bárány — darab. Árjegyzések. — Belüldi 616 borju I. rendű 78—80 l.-ig, kivétel 86 l., II. rendű 60—76 l.-ig, I. kilónkint, leült borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-ig, kivét. — l. kilónkint levonas nélkül. Rugott borjúkint — l. kilónkint mária — l.-ig, I. r. — l.-ig, II. r. — l.-ig, középmínőségű 88—40 l.-ig, alárendelt — l.-ig, I. kilónkint, Bárány 616 — k., leült bárány — k., kivétel 89 fillér, középmínőségű sertés 80—84 fillér, könnyű sertés 72—78 fillér, fiatal sertés 68—84 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonátőzsde.

Budapest, december 17.

A mai buzaüzletben a kereslet mérsékelt volt, amelynek következtében csak néhány ezer métermázsza buza került forgalomba alig tartott árakon.

Rozsban az árak néhány fillérrel estek. Tengeri és zab nyugodt irányzat mellett változatlan árakkal került forgalomba.

Eladott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79.2 k. 8 K. 80 l. malomba, 500 mm. 79 k. 8 K. 80 l., 300 mm. 78.5 k. 8 K. 80 l., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 70 f. sárga, 100 mm. 76 k. 8 K. 80 l., 100 mm. 75.5 k. 8 K. 40 l.

Fehérmegyei: 150 mm. 78 k. 8 K. 85 l. Pestmegyei: 100 mm. 76.5 k. 8 K. 40 l. Bácska: 100 mm. 76.5 k. 8 K. 55 l., 100 mm. 75 k. 8 K. 55 l.

Raktárúru: 2000 mm. 74.5 k. 8 K. 27 1/2 f. januári átvétel.

Mind három hónapra. Rozs: 100 mm. 7 K. 22 1/2 l., 400 mm. 7 K. 05 f. paritásra, 100 mm. 7 K. paritásra, 100 mm. 7 K. paritásra.

Zab: 100 mm. 7 K. 47 1/2 l., 100 mm. 7 K. 37 1/2 f. Tengeri: (új áru) 200 mm. 4 K. 80 f. paritásra. Képzézfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint középszámban 50

kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilós	1 kilogramm ára		Kilós	1 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	76	8.36	8.60	80	8.28	8.46
"	77	8.46	8.69	81	—	—
"	78	8.50	8.70	82	—	—
"	79	8.66	8.76	—	—	—
Fehérmegyei	76	8.30	8.46	80	8.70	8.86
"	77	8.35	8.50	81	—	—
"	78	8.40	8.60	82	—	—
"	79	8.16	8.26	—	—	—
Pestvidéki	76	8.26	8.40	80	8.66	8.76
"	77	8.30	8.36	81	0.	0.
"	78	8.35	8.65	82	—	—
"	79	8.59	8.66	—	—	—
Bánágt	77	8.26	8.36	80	0.	0.
"	78	8.40	8.40	81	0.	0.
"	79	8.36	8.60	82	—	—
Bácska	76	0.	0.	—	—	—
"	78	8.40	8.56	80	0.	0.
"	77	8.46	8.60	81	—	—
"	78	0.	0.	—	—	—
"	79	0.	0.	—	—	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70—72	7.10	7.15
" másodrendű	—	6.90	7.05
Árpa	90—92	6.10	6.20
"	—	5.76	5.8
Zab	94—96	0.	0.
"	—	7.20	7.40
Tengeri	—	0.	0.
"	—	5.48	5.56
Repece	—	—	—
"	—	—	—
Köles	—	4.50	5.—

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

- Áprilisi buza 1902. 8.61—8.60—8.69—8.60—8.61
- Áprilisi rozs 1902. 7.33
- Áprilisi zab 1902. 7.38—7.39—7.40—7.41
- Májusi tengeri 1902. 5.45—5.43—5.44—5.45—5.46
- Augusztusi repece 1902. —

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

- Áprilisi buza 1902. 8.61 pénz 8.62 ár
- Áprilisi rozs 1902. 7.33 " 7.34 "
- Áprilisi zab 1902. 7.43 " 7.45 "
- Májusi tengeri 1902. 5.45 " 5.46 "
- Augusztusi repece 1902. 11.60 " 11.70 "

Délután fél 5 óraker zárul: Buza áprilásra 1902. 8.62—8.63
 Áprilisi rozs 1902. 7.33—7.34
 Áprilisi zab 1902. 7.45—7.46
 Májusi tengeri 1902. 5.44—5.45
 Augusztusi repece 1902. 11.60—11.70

A budapesti értéktőzsde.

Megnyitások a bécsi bányáértékek hanyatlása következtében a nemzetközi értékek lemorzsolódtak. Utóbb csendes irányzat uralkodott s korlátozott forgalom mellett az árak alig változtak.

Az előtőzsde irányzata csendes.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 652.——654.50. Államvasutak 654.75—655.—. Jelzálogbank 460.—460.25. Rimamurányi vasmű 475.——477.50 korona.

1 óra 30 percek zárulnak: Magyar hitelrészvény 667.30—668.50. Osztrák hitelrészvény 653.60—654.—. Közúti vasút 590.—591.—. Jelzálogbank 469.50—460.50. Leszámitolbank 423.—424.—. Rimamurányi vasmű 476.—476.50. Salgótarjáni 560.—562.—. Koronajáradék 94.13—95.25 korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 650.75. Magyar hitelrészvény 665.—. Leszámitolbank 423.—. Rimamurányi vasműrészvény 476.—. Osztrák-Magyar államvasúti részvény 653.—. Közúti vasút 590.—. Városi villamos vasút 292.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.—50.— korona, vörös aprószemű 41.—45.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánágsági — korona, középszemű 46.—48.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti 53.—53.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 42.—42.50 korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.75—16.— korona, 85 darabos 18.50—19.— korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.75 korona, 85 darabos 16.75—17.— korona. Szilvai: slávoniai — korona, szerbiai 17.25—17.50 korona azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 17. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A határidőzlet nagyon csendes lett, azonban az irányzat aránylag szilárd volt. New York gyöngült árfolyamokat jelentett s ez, valamint az a körülmény is, hogy az Egyesült-Államok piacain az ellenőrizhető gabonamennyiség rendkívül erősen növekedett, noha a nyugat-európai tőzsdék gyöngébb magatartást jelentettek, eleinte csak csekély nyomást gyakoroltak, később pedig több vásárlási kedv állott

be, különösen zabban, amely oik zárlatkor még egy árnyalattal szilárdabb volt, mint tegnap este.

Kötöttek: Buza tavaszra 8.81—8.83, rozs tavaszra 7.63, zab tavaszra 7.66—7.70, tengeri május—juniusra 5.77—5.75—5.77 korona.

Zárlatkor maradt: Buza tavaszra 8.84, rozs tavaszra 7.61, zab tavaszra 7.75, tengeri május—juniusra 5.76 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén barátságos hangulat uralkodott. A déli tőzsdén csendes üzletmenet mellett jobb hangulat volt.

Zárlat csendes, változatlan árakkal.

Bécs, december 17. (Magyar értékek átvétele.) 4 1/2%-os aranyjáradék 118.75. Lisszai és szegedi kölcsön sorsjegy 147.25. Magyar vasúti kölcsön ezüsten 100.75. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló-és pénzváltóbank —. Rimamurányi vasműrészvény 476.—. Magyar koronajáradék 94.—. 4 1/2%-os Magyar földterem. kötvény 92.90. Magyar hitelbank részvény 865.—. Magyar nyerményi kölcsön sorsjegy 177.75. Kassa-oderbergi vasúti részvény 355.—. Magyar keresek bank —. Magyar cukoripar 1795.—.

Bécs, december 17. (Osztrák értékek átvétele.) 4 1/2%-os papírjáradék 99.15. 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 118.85. 1980-os sorsjegy 141.50. Osztrák hitelrészvény 403.—. Angol-osztrák bank 260.50. Bécsi bankjegyesület 441.—. Osztrák-magyar bank 1590. Déli vasút 66.—. Dunagőzhajózási részvény 787.—. Dohányrészvény 282.—. Cászar-és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.17. 4 1/2%-os ezüst járadék 99.05. Osztrák koronajáradék 95.95. 1864-ik sorsjegy 217.—. Osztrák hitelintézet részvény 652.—. Unionbank 551.—. Osztrák Länderbank 410.50. Osztrák-magyar Államvasút 654.00. Elbavölgyi vasút 417.—. Alpeisi bányarészvény 397.—. 20 frank arany 19.66. Londoni váltóár 236.30. Bécsi Tramway Litt B. 263.—. Éce. Tramway Litt A. 268.—. Lúpot kohó —. Az irányzat gyengébb.

Bécs, december 17. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 661.75. Magyar hitelrészvény 668.—. Angol-Osztrák bank 261.—. Bécsi bankjegyesület 442.—. Union bank 551.—. Länderbank 411.—. Osztrák-magyar Államvasút részvény 653.50. Déli vasút 66.—. Elbavölgyi vasút 472.—. Északnyugati vasút részvény 458.50. Dohányrészvény 283.50. Rimamurányi vasútmű 477.—. Alpeisi bányarészvény 396.50. Májusi járadék 99.15 Magyar korona járadék 94.—. Török sorsjegyek 94.75. Német birodalmi márká 117.25—26. Napoleon d'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 17. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsde a londoni hangulatra (s Roseberry beszédére színdarab volt. Bankok jól tartották magukat. Diskontó-Kommandit-részvények szintén jól tartották magukat helyi fedezésekre. Járadékok nyugodtak, spanyolok gyengébbek. Bankok el vannak hanyagolva. Osztrák papírok gyengébbek Bécsre, később javultak. Transvaali vasúti részvények el vannak hanyagolva. Zárlat gyengébb Londonra. Magánleszámitolási kamatláb 3 1/8%.

Berlin, december 17. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjáradék 93.30. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 95.30. Osztrák-magyar Államvasút 140.50. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.—. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Commandit 180.50. Altalanos villamosági Edison 178.—. Gelsenkirchen 172.50. Laura-kohó 182.60. 4 1/2%-os ezüstjáradék —. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 100.10. Osztrák hitelrészvény 205.90. Déli vasút 17.30. Károlyi Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 218.—. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 100.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.25. Harpeni 159.10. Az irányzat gyöngé.

Berlin, december 17. (A Magyar Napló tudósítójának átvétele.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 100.15. Magyar koronajáradék 95.30. Osztrák hitelrészvény 205.75. Osztrák-magyar Államvasút 140.50. Déli vasút 17.20. Északnyugati vasút 216.—. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschthebradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Páris, december 17. (Zárlati.) Osztrák-magyar Államvasút 714.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.85. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járadék 100.52. Ottomanbank 629.—. 3 1/2%-os francia járadék 101.45. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasút —. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.90. Párisi bankrészvény 995.—. Olasz járadék 101.—. Francia törleszt. járadék —. Osztrák földintézet részvény —. Török dohányrészvény 311.—. Az irányzat tartott.

Frankfurt, december 17. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjáradék 99.40. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.40. Magyar koronajáradék 95.25. Osztrák-magyar bank 114.90. Déli vasút 17.10. Elbavölgyi vasút 121.—. Londoni váltóár 230.90. Bécsi bankjegyesület 113.40. Villamos részvény —. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 84.—. 4 1/2%-os ezüstjáradék 99.30. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 205.80. Osztrák-magyar Államvasút 140.70. Északnyugati vasút —. Bécsi váltóár 82.66. Párisi váltóár 811.66. Uno bank —. Alpeisi bányarészvény 200.50. Az irányzat csendes, de szilárd.

Frankfurt, december 17. (A Budapesti Napló tudósítójának átvétele.) Ártolyomok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 205.60. Német bank 200.75. Disconto 180.50. Berliini kereskedelmi bank —. Gelsenkirchen —. Harpeni 158.70. Laura-kohó 181.50. Olasz járadék 100.30. Csendes.

Hamburg, december 17. (Zárlati.) 4 1/2%-os ezüstjáradék 96.00. 1890. sorsjegy —. Déli vasút 17.55. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Osztrák hitelrészvény 205.35. Osztrák-magyar Államvasút 140.50. Olasz járadék 100.20. 4 1/2%-os Magyar aranyjáradék 99.90. Az irányzat gyengébb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 17. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: 1) Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) — fillérig. Óreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 90—92 — fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 88—90 — fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő suly-

(ban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) 86—88 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig.

Sértésleltés szám 1901. december 15. napján volt készlet 31.340 darab. — 1901. december 16. napján felhajtott 303 darab. 1901. december 16. napján elszállított 573 darab. 1901. december 17. napjára maradt készletben 31.070 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— December 17. —

Kinevezések A császári és királyi ház és a külügyek közös minisztere jóváhagyta a tuniszi vezérlo cs. és kir. főkonzulság azon intézkedését, mely szerint Diego d'Amico golettai cs. és kir. konzuli ügynököt nevezte ki. A kereskedelemügyi miniszter Hodalics István posta- és táviratfelügyelőt, a földmívelésügyi miniszter Kroplopp Alfréd és dr. Széll László gazdasági akadémiái segédtanárokat gazdasági tanintézetí rendezes tanárokká, Frankl Bódog gazdasági szaktanári teendő elvégzésére megbírt földmívelésiskolai segédtanóit gazdasági szaktanárrá, Buday Gyula gazdasági tanintézetí segédtanári gazdasági akadémiái segédtanárrá, Barna Bárány tanársegédet gazdasági tanintézetí segédtanárrá és Csia Ferenc ösztöndíjas gazdasági segédet földmívelésiskolai segédtanóvá; a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Csik Sándor okleveles tanítót a smonyalvai állami elemi népiskolához rendes tanítavá; a budapesti k. r. itéletábla elnöke dr. Scholtz Géza ügyvédjelöltet a budapesti k. r. itéletábla kerületére díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Anyakönyvezési kinevezések. A helyügyminiszter Baranya vármegyében a kovácsbáti anyakönyvi kerületbe Marossy Jenő jegyzőt, a gyúdiébe pedig Trimmer Lajos jegyzőt anyakönyvvezetőkké; továbbá a magyar-bolybia Pigeetty Antal okleveles jegyzőt, a szászváriá Hankovszky Imre segédjegyzőt, a dályokiba Gombárovics Lajos segédjegyzőt, végül a pécsváradiba Kardos Ernő segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké; Nógrád vármegyében a nógrád-ludányi anyakönyvi kerületbe Rosznák István körjegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a kállyi anyakönyvi kerületbe Gregor János helyettes segédjegyzőt s végül a homokterencei anyakönyvi kerületbe Geese István községi bírót anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

Napirend.

Napló. Szerda, december 18. — Római katolikus: Gráciai Kth. — Protestáns: Gráciai. — Görög-orosz: (december 5.) Szabbas. — Zsidó: Tebeth 8. — Nap két: 7 óra 30 percek. — Nyugszik 3 óra 52 percek. — Hold két: 11 óra 19 percek délelőtt. — Nyugszik: 11 óra 51 percek este.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor.
Nemzeti Múzeum. Képtár és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig.
Országos Képtár és metszkiállítás az Akadémiában nyitva van délelőtt 9—1 óig.
Iparművészeti Múzeum délelőtt 9 órától este 8-ig. Este 5—7-ig sétahangverseny. Belépődíj nincsen.
Technológiai sparmúzeum délelőtt 9—1 óig.
Metódogasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődíj 1 korona.
Közeledési Múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5 óráig.

As Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.
Téli tárlat a Városligeti Múcsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

A Nemzeti Szalon állandó kiállítása (Ferenciek-tere 9.) délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután

3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltettek központi üzletvezetésége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, december 17.

Az alacsony légnyvomán északnyugaton és délnyugaton, a maximum pedig délkeleten van.

A hőmérséklet Németsországbán süllyed, Olaszországban pedig emelkedett. Esők a kontinensen szórványosan voltak. Hazánkban az idő enyhe és boros volt, reggelre azonban nyugaton esős lett; a csapadék különben csak kis mennyiségben esett.

Külsős. Enyhe idő várható, sok helyütt, főleg nyugaton, csapadékkal.

Vizállás.

Inn Duna	Schärding	Deo. Dec. 19. 17. m é t e r	Tisza	M.-Bajót	Deo. Dec. 19. 17. m é t e r	
Passau	0,42	0,40	Tekeháza	0,70	0,62	
Linz	1,35	1,70	V.-Nagyvíz	1,30	0,90	
Pozsony	0,70	0,82	Tokaj	2,10	1,72	
Komárom	1,42	1,28	Tisza-Füred	1,04	1,28	
Budapest	2,50	2,24	Szolnok	0,68	0,71	
Paks	0,84	1,00	Csongrád	0,06	0,20	
Mohács	1,22	1,32	Szeged	0,37	0,50	
Gombos	1,20	2,24	Török-Becse	0,10	0,60	
Ujvidék	1,20	1,60	Titel	1,30	1,60	
Pancsova	1,44	1,86	Ondóva	0,24	0,24	
Orsova	2,24	2,30	Topolya	0,6	0,64	
Magyarfalva	1,04	0,50	Bodrog	Zemplén	0,0—2,60	
Zalona	0,80	0,70	Sajo	Zalca	2,10	1,90
Trencsén	0,14	0,76	Hernád	H.-Nemő	0,46	0,40
Szered	1,30	1,10	Berettyó	M.-Margit	0,64	0,44
St.-Gothárd	0,10	0,10	H.-Újfalva	B.-Ujfalva	0,30	0,40
Sárvár	0,15	0,10	Körös	Causca	0,30	0,04
Győr	1,15	1,88	N.-Várad	N.-Várad	0,62	0,04
Fettán	1,42	0,84	Bálflyes	Bálflyes	0,74	0,04
Zákány	0,15	0,08	Tenke	Tenke	0,70	0,04
Bárcs	0,10	0,38	Gurshone	Gurshone	0,40	0,60
Eszék	0,83	0,87	Borosjenő	Borosjenő	0,40	0,88
M.-Szerdah.	0,30	0,80	Békes	Békes	1,32	2,82
Zágráb	1,80	1,60	Gyoma	Gyoma	0,60	2,40
Siszek	0,30	4,76	Cy.-Fehérvár	Cy.-Fehérvár	0,68	4,00
Mitrovics	4,24	4,21	Branyicska	Branyicska	0,60	0,40
Deón	1,10	0,12	Soborsin	Soborsin	0,0—0,00	
Szatmár	1,70	1,68	Arad	Arad	1,14	0,80
Krazeva	0,51	0,28	Makó	Makó	0,28	0,28
Munkács	0,75	0,24	K.-Kostály	K.-Kostály	1,08	1,10
Laborca	0,68	0,39	Kiszertó	Kiszertó	1,27	1,10
Ujvár	1,10	0,72	Temesvár	Temesvár	0,0—0,00	
			Becskevár	Becskevár	0,16	0,20

Titkos betegségek szakorvosa
 NYARANI, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyítás díjazó szerződésnek, 20 éves korból és magán-gyakorlati tapasztalatai alapján legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
 egyetemi orvos-tanár
 20 évi felelősséget és néknél foglalkozást azaz néknél mindennemű bármily régi keloid

Nemi betegségek
 úgy mint húgycsőfolyást, hólyag- és vizeleli bajokat, bujakóros sebeket, syphilit, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bérbetegségeket és szépséghibákat, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
 (impotentia) megiegpő biztos eredményreig gyorsan s legjobban módon

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
 Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
 Külön váróterem. Külön be- és kijárat.
 Levelekre rögtön válasz.

Weiner Mátyás
 BUDAPEST.
 Andrassy-ut 3. szám.

E hétén

4 nagy tétel ruhaszövet kerül eladásra, míg a készlet tart.

Női posztó 120 cm. minden színben, értéke 1 frt 20 krig,	Gyapju-cheviot minden színben, értéke 1 frt 30 krig,	Homespun 120 cm. barna, szürke, bordó és tegethőf színekben értéke 1 frt 50 krig,	Fantasie 120 cm. kockás és csikos értéke 2 frt 50 krig,
mtrje 60 kr.	mtrje 69 kr.	mtrje 85 kr.	mtrje 98 kr.

Tejles dusvalasztéku mintagyűjtemény ingyen és bérmentve. — 10 frton feletti küldemények bérmentve.
 Ezen cikkekc olesőségükkel fogva rohamosan fogyanak, miért is kérem a n. é. közönséget, sziveskedjék rendelményeit idejekorán megtenni.

Gummi

Nálhólyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány. eredeti párisi csomagolásban a leghíresebb orvosi tekintélyek véleménye szerint teljesen biztos és ártalmatlan óvszer! Ara tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. **Capot americans** (rövid) 6, 8, 10 korona. **Blanna-öv** (havi kötszer) darabonként: 11 korona. Dusan felszerelt raktár: **irrigátorok, bidék, mindennemű suspenzoriumok, valamint a betegápoláshoz szükséges összes cikkek**-ben férfiak és nők részére.

Tejles berendezések gyermekágyasok részére!
Szolid kiszolgálás!
 Kimerítő árjegyzéket, zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét!

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőszep-gyár. . .
 Budapest, IV. Koronahereg-u. 17.
 Alapítottatott 1873.

Virágnyelv.
 Minden lemezt virág jelenléte meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított össze. Ara szines kötetben 50 fill. Az egész színes kötetben 100 fill. Az egész színes kötetben 100 fill. Az egész színes kötetben 100 fill.

Szőlőoltványok
 sokványalásodásban.
 A legkiválóbb 42 bor- és csemegéjokban feltüntetett, tejles jódtalánál.

Élőkerítés.
 Gleditschia csemék és magvak.
 Uradalmainak, községeknek három évi töltésére is adatik.

Onak idején, igen gyorsan fejlődő szőlőnyelv. Ez az egyedüli, melyből előlöké kerülés nevelés pár az alatt, rendkívül csekély kiadásal, melyen nemnyor ember, de szermetile állat, még az apró nyulak sem halotlanak el. **Minden rendelkezés rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer cseméje 200 mterre. — Ara 6 frt.

Onak idején, igen gyorsan fejlődő szőlőnyelv. Ez az egyedüli, melyből előlöké kerülés nevelés pár az alatt, rendkívül csekély kiadásal, melyen nemnyor ember, de szermetile állat, még az apró nyulak sem halotlanak el. **Minden rendelkezés rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer cseméje 200 mterre. — Ara 6 frt.

Díonszemetek.
 Onak idején, igen gyorsan fejlődő szőlőnyelv. Ez az egyedüli, melyből előlöké kerülés nevelés pár az alatt, rendkívül csekély kiadásal, melyen nemnyor ember, de szermetile állat, még az apró nyulak sem halotlanak el. **Minden rendelkezés rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer cseméje 200 mterre. — Ara 6 frt.

Titkos betegségek
 gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.
 v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és néknél: húgycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bérbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Megiegpő az eredmény ferfui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknek.
 Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-szerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sark.) I. emelet.
 Bejárát a lépcsőnél. Külön váróterem.
 Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Magánaton való **szarajztanlásra** budkezzi és ékitményes legalkalmasabb a **VÁRDAL SZILÁRD-féle**

Rajzminták.

A legmodernebb minták, k i p r ó b á l t módszer szerint összeállítva. Vetekeedik ugy kiállításban, mint árban bármely hasonló külföldi munkával. Az egész mű 8 füzettel áll, a melyek egyenként is kaphatók.

A füzet (26 lap). Egyszerű hajlított vonalakkal határolt idomok. Stilizált levelek stb. . . Ara 5,20 kor.
 B füzet (17 lap). Középkori sík-disztimny-elemek, szalagdisztim stb. 3,60 kor.
 C füzet (9 lap). Arabok és mők disztimny-elemek, stb. . . Ara 2 kor.
 D füzet (30 lap). Görög disztimny-elemek stb. . . Ara 6 kor.
 E füzet (36 lap). Renaissance disztimny-elemek stb. Ara 7 kor. 20 fillér.

Lampert Róbert (Wodianer F. és Fiai)
 cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
Zárva.

REMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
A nagymama.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.

Szeréminé	Prielle K.	Mészáros
Ernő	Zilahi	Vizvári
Ókány	Gyenes	Györgyné
Káhnán	Horváth	Gabányi
Piroska	Vizvári M.	Vizváriné
Tímár Karolin	Boér H.	Pincér
		Faludi

Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
New-York szépe.

Operette 3 felvonásban, 6 képmen. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenejét szerzezte Gustav Kerker.

Bronson	Szilágyi	Corra	Margó
Harry	Delli	Kenneth	Szadai
Kurt	Boross	Blinky	Sziklay
Snifkins	Mátrai	Gray	Turcsányi
Fifi	Tomosányi	Kisies	Fedák

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
A páholy.

Dohozat 3 felvonásban. Irta Lauffs és Krantz. Magyarosította Kabos Ede.

Lipóczy Józsiás	Hegedűs	Csiz Pepi	Szerémy
Klára	Nikó L.	Dinszky	Gyözö
Lili, leányuk	Aranyosi	Póldás Dénes	Binari
Kéri Annuska	Fábián	Paludán	Vendrei
Hidas Bálint	Tapolezai	Paludáné	Rostagni
Eva, felesége	Gazsi M.	Rendőr	Dayka

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
Blaha Lujza asszony mint vendég

Flórika szerelme.
Népszínmű 4 felvonásban. Irta Moldován Gergely.

Bokotán	Szerdahelyi	Vaszi	Kovács M.
Jon	Raskó	Szölla	Siposné
Mária	Kápolnai	Güger	Delli
Áron pap	Horváth	Dumitru	Ujvári
Petrikás	Szabó	Onucz	Vidor
Flórika	Biaha	Cigány	Tollagi

Kezdeté 7 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.
Szerda, 1901. december hó 18-án.
A hadsereg.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

Karácsonyi bevásárlás

Kertész Tódor

megnagyobbított műiparú rakárában a Kristóf-téren, az esküvőnél szemközti kiállított új irányú bronz- és bürö-ru ajándéktárgyakat. Art. novum, ebéd- és dohányzó-játék, tea- és ironszta (tűsörök), Lelesberendezési dísz tárgyak. Mahagoni bútorkák. Újdivatú kepekterek stb. Ezerféle új karácsonyfadísz.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

WADLSTEINER F.
Christofle-ezüst, üveg- és porcellán áruház

BUDAPEST, IV., Mária Valéria-utca 5. sz. (Hungária szálló áttellenében.)

TELEFON: 16-11. Általános árjegyzék vidékre ingyen

Másodpernyű pontosáru óra az

- 'Omega' acél nyitott 30 kor.
- 'Omega' ezüst nyitott 44 "
- 'Omega' ezüst dupla 49 "
- 'Omega' arany nyitott 250 "

Ritter Testvérek
órák és ékszerészek
BUDAPEST, V., Marokói-u. 4.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Visszavonhatlanul december 23-ig
lép föl a kedvelt
Milla Barry
lovábbá minden este
Morcschani
az ausztráliai baryton-excentrik
Baumann Károly
mint Higo a „Tekintetes úr”-ban
Nagy siker!!!
Modl József, Borg testvérek, Thomas
Ann, Hayton, Lois Parny, Bölling Viktor
Morton és Elliott stb. stb.
1/2 órákor:
Tarka Szinpad.
11 órákor:
Az anyavilágok
nagy kiállításos balet.
Vasárnap, 2-én III. dóttantú család előadása.
A létkertben reggel 5 óráig **Vörös Elek**
cigányzenekeze hangversenye.

Ne vegyen senki
hangszert míg
REMÉNYI
MIHÁLY
műhangszerész leg-
jobb képes árjegyzé-
két át nem olvasni,
melyet ingyen és
bérmentve küld
Budapestről Király-utca 44/d.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.
Családi jegyek!
darabja 1 korona egyenként is kapható. Igen jó föld-
szinti vagy balkon ülőhelyre érvesyen.
Szenzációs műsor!
Uj! A régi Ghetto. Uj!
Eredeti bohózat. Irta: Müller Malvin.
PINKÁSZ & COMP.
Bohózat. Irta: Tanfstein Louis.
PLAGIUM.
Irta: Plagiatum.
20 műsor szám.
Bjféltől reggel 5 óráig a téli kertben hangverseny.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.

Carola Cecilia

naponta változó műsorral.
Henry French

uj kínai mutatványokkal.
Az összes attrakcióik fellépése.
Előadás után a kávéházban
Dajna Balogh Rudi
zenekara.
Minden ünnep- és vasárnapon két előadás.

cs. k. árverező-intézet

(Dorotheum)
BÉCS, I. Dorotheergasse 17.
Elvállal: zongorát, cimbalmot, jó butort, díszítési tárgyakat, kocsikat, fogatokat, műtárgyakat, tárgyalékokból és költöztetéseket, valamint mindennemű tárgyakat, új áruk kivételével, elárverezésére.
Bejelentések naponta d. e. 9-12-ig.

Karácsonyi könyvpiac.

Már megjelent az ajándékoknak alkalmas díszművek, ifjúsági írók, képes- és mesekönyveket tartalmazó **könyvjegyzékem.**

E jegyzék, mely a magyar, német, francia és angol műveket nagy választékban tartalmazza, kíváncsra ingyen és bérmentve megküldetk. — Rendelések a beérkezés napján gondtalanul és pontosan lesznek elintézve.

SZILÁGYI BÉLA
könyv-, zeneműkereskedése és antiquariuma
Budapest, IV., Károly-körút 26. sz.

BUTOR

modern lakás-berendezések!
Nagy karácsonyi és újévi eladás
NEMES és LENGYEL butor-
iparosoknál
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. I.
Nagy választék egy polgári, mint a legfontosabb igényeknek megfelelő modern kivitelű kályha, ebéd-, szalon- és ári szoba-butorokban. Az igen tisztelt revütök a saját érdekében felhívjuk, szétszételt beszerzése előtt tájékozódni.
raktárunkat megtekinteni.

'Zola—Zola—Zola

legjobb regénye, a **Nagy Evangélium** második része **MURKA (Traviat)** címmel most jelent meg egyedül jogonított magyar fordításban. Az új szízi-
leghatalmasabb alkotása. A járat meser grandióza éma a munka új szerevéseiről, melynek nyomában átalakul az egész társadalmi, állami és erkölcsi élet. A két vasárnap, előszem-
kiállítású két 7 korona. Kiadta Lampel Robert Wodiner F. és Fiala) ca. és kir. udv. könyvkereskedő cég Budapest, Andrássy-út 21. Ugyanott megrendelhető és bármely könyvkereskedésben is kapható a **Nagy Evangélium** első része, a **Termékszerzés** (3. kiadás). Két vasárnap két 7 korona.

A legszebb öröm egy gazdagon díszített karácsonyfa.

Rámulatos olcsó fényes díszítést, min-
den évben újra használatból ajánl a
regi, jóevű és idősező kitüntetett.

Bisenius Ferenc Károly cég
Wien, I., Singerstrasse 11.
Kérem a címre ügyelni, nehogy, mint
gyakran megesik, hasonló díszekkel össze-
lévesszünk. — Minderről küldök ingyen ár-
jegyzéket.

**Képz összehajlított karácsonyfa-dísz 3.—, 5.50, 7.50,
13.50 korona.**
Igen árnyalatos összehajlított tréfa díszek és tombolák jár-
mára, 50 rendezési anyagról 6 kor-dól, 100 anyagról 10 kor-
nárdól fölfebb. — Veszélymentű szalondíszük a bengáli világítás.

Megnyitott a
KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁS
VII., Erzsébet-körút 28. szám I-ső emeleten
Nagy választék a legváltozatosabb ezüst, arany- és drágaköves
ékszerekben, láncok, gyűrűk, fali-, dísz- és szoboralkabban,
valódi és chinaozott díszlámpákban, legfinomabb börtörök
ezüst veretel, stb. stb.
Igen jutányos áron
gyönyörű szép kivitelben.
SERÉNYI órák és ékszerész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz. I. em. Telefon 580.
Fiókkézet: II. Fő-utca 21. (Telefon 4359.)
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

ACÉTYLEN-LÁMPÁK

kocsi-, rud-, pózna- oldallámpák, udvari-, kerti-, istálló-,
kézi- és szobalámpák kaphatók
BÁRDI JÓZSEF-nél
Budapest, VI., Gyár-utca 48. szám.

Mit vegyünk karácsonyra?

Sokan
még mai napig sem
tudják méltányolni,
hogy mily nagy
szerepet játszik az
ember életében a
zene. A zene fel-
vidít, lelkesít és
nemesít.

Kinek alkalma volt oly
család belső körbe
betekinteni, hol egy
ugyvezett családi
mechanikai hangszer
már van, bizonyára
meggyőződött róla,
hogy a gyermekek el-
játásának azon napon-
kint órákig, meg nem
unva éveken keresztül
és határtalan a szülők
öröme, ha a kicsinyek
ezen a révén megtanul-
nak táncolni és kü-
önböző népszerű dalokat
énekelni.

Vannak s mai korban
olyan hangszerek, me-
lyekben nem kell tudni
játszani, mégis azon a
legszebb zenedarabok-
kat előadhathatjuk. Van-
nak phonographok, me-
lyek a színházat tény-
leg helyettesítik, a világ
valamennyi művészei-
nek énekeit, zenéjét és
szavalaikat élethűen
hallatják.

Vidékre ingyen
küldünk tájékoztató
képes árjegyzéket:
mechanikai családi hang-
szerekről, phonograph-
ról, cimbalomról, zong-
oráról, harmonium és
harmonikáról és egyéb
hangszerekről, csak
meguevezendő, miről
érdeklődik.

Külön karácsonyi
kiállítást rendez-
ünk szabad meg-
tekintésre vásár-
lási kényszer nél-
kül, Zenepalotai
zongoratermék-
ben

Minden ajándékot csak
ideig-óráig tartó múlt örö-
met szerez, csak a zene az,
mely állandóan szórakoz-
tatja egy a felnőtteket, mint
a gyermeket.

Kossuth Lajos-utca sarok, Károly-körút 2.
és főútleltünkben Kerepesi-ut 36. szám.

Sternberg Ármin és Testvére
es. és kir. udvari hangszergyár.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Mignon	Karácsonyiálom	A zsába	Modell	New-York szépe
Péntek	Nincs előadás	Karácsonyiálom	A zsába	Hoffmann messéi	A Vestaszűzek
Szombat	Tristan és Izolda	A vörös talár	A zsába	Katalin	A Vestaszűzek
d. u. Vasárnap este	—	A vasgyáros	Ocskay brigadéros	Karácsony	A svihákok
		Karácsonyiálom	A zsába	Katalin	A Vestaszűzek

Az ujonnan átalakított és megnagyobbított

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., KEREPESI-UT 38.

A NAGY

KARÁCSONYI KIÁLLITÁSI VÁSÁRT

Játékárúk.
Dizsműárúk.

MEGNYITOTTA.

Porcellánárúk.
Uri- és női divat.

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy- és kétkoronas áruosztályról és az összes árucikkekről INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

KORONAHÉRCÉG-UTCA 8
HÉRCÉGI-BAZÁR.

karácsonyi ajándékoknak

legalkalmasabb cikkeit és pedig: Bronze-árut, párisi legyezőket, chinai-ézüst- és bórdizsmű-árut, valódi ezüst sétabotokat a legdusabb választékban.
A világhírű „Diamante Carbonique” legzsebb gyémánt-utazatok egyedül főraktára.
Kivánsára árjegyzékek ingyen és bérmentve.

DÓCZI M.

Budapest legmegbízhatóbb legnagyobb és legolcsóbb cipő és oszma raktára
Kerepesi-ut 10.
Férfi posztó bőrről — 3.20
oroszlakkal — 3.30
Női posztó bőrről — 3.00
oroszlakkal — 3.10
Férfi bőrcipőből 4. — női 3.50
Tart. férfi v. női csupcipő 2. —
Fűzős borjúbőrbeli női — 3.20
Fűzős borjúbőrbeli férfi — 3.30
Oroszlak fűzős v. csupos női 3.20
Oroszlak fűzős v. csupos férfi 3.30
Férfi v. női box bőr fűzős 3.50
Férfi chevreux 4.50 női 4. —
Fülszemes 7. — hallásból 4.50
Árjegyzék, eszmények ingyen.
Videóra 5 frton felül frankok.
Nem tartozó árut becserelek.

BUTOR.

Beraktározott
butorok ugymint ebédli, háló és szalon garnitúrák, diván és ottomanok, olcsón adhatnak el.
Király-utca II. szám az udvarban,
megtekinthető 9-től 12-ig és 2-től 5-ig

Hölgyeknek ajánljuk megrendelőre az „Illat és szépitő szerek készítése” című könyvet.
Magában foglalja az összes divatos illat- és szépitőszerek, illatszolgák, hajfesték, illatos mosdóvízek, szappán- és májfolt-ellenes készítmények stb. stb. készítésének leírását.
Ára 1 korona 20 fillér.
Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTEKPAPIROKRA (visszatérhető teljes szerinti kisebb részekben is) bármily összegűt ingyen oltson ad
Kováry Ármid bank- és váltó-társaság elnöke, igazgatója.
IV. k. Ferenciek-tér 6 Gróf Csirák-palota.

Hatóságilag engedélyezett NAGY VÉGELEDÁS

Rothauser M. Ignác és Fia

BUDAPEST, KIRÁLY-UTCA 6. SZAM ALATT.

Karácsonyi ajándékok rendkívül mérsékelt árban jutnak feltűnő olcsó eladás alá

Szalon bronzárak, faldiszek, hőmérők, gyümölcs- és névjegyátlak, bronzfigurák, dohányzó- és író-készletek, valódi chinaezüst ajándéktárgyak, evőeszközök, plüss, ékszer, kézimunka és keztü-dobozok, párisi rococo- és structoll legyezők, levelezőlap- és fénykép-albumok, zenélőtárgyak, nappok, bőr-pénztárcák, szivar-, dohány-, cigaretta- és névjegy-tárcák ezüstdíszekkel a legizlesebb kivitelig, legújabb készítmények, párisi látcsövek, tea-, szivar-, és szalon-asztalok, dominó, sakk, stb. stb., továbbá játékszerek, társasjátékok, öltözött, öltözöttek, járó és beszélőbabák, remek karácsonyfadíszek stb. stb.
Babajavítások délelőtt 10 óráig fogadtatnak el.

Guzi kenőcs

Törv. védeve. Minden cipőért 1 évi irásbeli jótállást vállalok, ha Guzi kenőccsel, melyet ingyen adok bekenem, a fejed bőr repedése ki van zsavva. Posta költség videóra ugyan 30 kr. és portamentesen küldöm nem megfellegető pénzt visszazanoom. Mértékének elegendő, ha hársenyében egy papírpapra állva a lábaid Koronahércégeknek.
Képes árjegyzékem ingyen. Kiszárlag magyar gyártmány.

fr.	fr.	fr.
Hegán gavalér viz fűzős cipő — 3.20	Borjúbőr, eszma elegáns kivitel, halhólyaggal, vízmentesítő gadszoknák — 8. —	sáretpökten női.40, férfi — 1.80
Eros viz sima cipő — 3. —	Hallás oszma teljes vízmentes erős kivitel, nyelvig bőrborított — 4.50	Gyermek cipő, erős kivitelben 4 frig. — 1.20
Heg. orozd. fűz. cipő 4. —	Kállatlan olcsóság! Hallás oszma, tőrég erős szálral, egész magas, bagarálá bérrel burvita, halhólyaggal vízmentesítő. 1 önmelgő lábbelűvel együtt — 8. —	Kameli foka-vagy diaszoborból — 2.20
Szálonlak.gav.fűz.cipő 4. —	Óriási kőszel valódi	Férfi v. női reggeli cipő — 1.20
Legújabb belálmányom az ósmelgő talpbőr, arvaszilag mozgósítára, a legolcsóbbeszebb viseletromma hűgő lábak a megdülés ellen, ki egy pár oszma, vagy 5 frton felül rendelést tesz, ingyen kapja. Rendelve párja 1 frt.		Fűzős eleg. gavál. fűzős cipő párisi divat, box v. kengurubőrbeli, eleg. szobda férfi 4.50, női ugyazas — 4. —
Bagarai oszma egy csarabó halhólyaggal belőve, vízmentes dupla talppal — 7. —		Női zerge, fűzős vagy csupos, erős kivitel — 3. —

AGULÁR IGNÁC

Budapest, Deák-tér 6.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóhatját, az elgyengült férfere, magömlések, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, barnany-nyre idűket is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a megtapasztalás egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel, biztos sikerrel, gyorsan és olcsóan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudós, volt oszka. kir. oszt. főorvos.
RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 9 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatok és gyógyszeréről is gondoskodom lesz.
Nőknek külön várójárom.
Ugyanott megjelent és a szerzője: DR. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a neml betegségek és ezek észszertl gyógykezeléséhez című könyv, volti ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beutalás mellett bérmentve vagy 10 kr. utalást mellett.

Neustein Fülöp

Cukrozott hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdaccai).
E pillók hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsüldünk, mertek minden ártalmas anyagot, az altselti szorvek bajainál legjobb eredményt nyújtanak. Gyogyróden hashajtók, vértisztítók: egy gyógyszer sem jobb a melltselt olv ártalmatlan, mint a pillánk.

SZÉKSZORULÁS

a legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végezt meg gyermekek is szivesen veszik.
Egy 15 pilluát tartalmazó doboz 30 fill., egy lekores. moly 2 doboz, tehát 120 pilluát tartalmaz, csak 2 korona.

Óvás! Utánászkótd különösen óvakodjunk. Kérlek hátrorítottan Neustein Fülöp hashajtó labdaccait. Valódt csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyükkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és „Neustein Fülöp gyógyszer” aláírásal van ellátva. A kereskedelmi törvényezékkel védett csomagolási aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp

gyógyszerára a „Szent-Lipót”-hoz Bécs, I., Plankengasse 6. Főraktár Magyarországon: Pétervárosi Török József gyógyszerára Budapest VI., Király-utca 12., és Andrassy-ut 26.

ELADÁS!

KABÁTOK
PALETOK
GALLÉROK
LEÁNY-FELÖLTOK
BELEPŐK
PONGYOLÁK
BLUZOK
KARMANTYUK
COLLIEREKÉBŐL

KARÁCSONYI és ÚJÉVI

OCCASSIO.

Minden darabon látható

LESZÁLLÍTOTT

szabott árak mellett.

HOLZER SIMON

női felöltők áruházában

Vidéki megrendelések pontosan eszközölköttek.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 9.

Harmadik kiadás. Ötödik ezer.

Uj! Megjelent Uj!

Nélkülözhetetlen útmutató
érdekfeszítő részletekben
gazdag kalauz

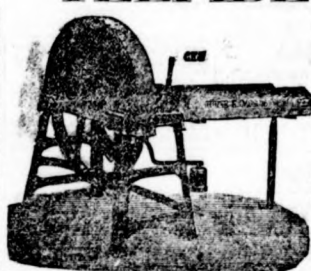
férfiak számára

**Bűnök az ifjuság
nemi életében és
azok hatásai a
férfikorban.**

Írta: **Dr. MITZGER TIVADAR.**

TARTALOM: A normális nemi élet. Eredendő bű-
nök. Terhelt családok való leszármazása. Fajtalak-
kodó gyermek. A serdülő ifjuság szexuális bűnei.
Az önkéntes. Magánélet. Kicsapások. Szer-
lem és nemi élet. Ideális szerelem. Flirt. Félre-
szorítás. Nemi visszaélések végső követ-
kezményei. Minos híkos betegség. Álszemérem.
Pecsejt-nyelés a kórokozók. A tikólokítás káros ha-
tása. Kórosok cseleked. Kataphoresis gyógymod. —
Megrendelhető a szerzőnél. Budapest, VI. Teréz-
körtút 44. sz. I. em. Ára 2 korona.
Díszret zárt széküldés.

TÉLI IDÉNY 19012.

Szecska-ágógépek

kézi és erőhajtásra.

Répa-ágók.

Kiváló munkabírásu

rapid darálógépek.

Ventzki-féle

szab. takarmányfülesztők.

Erőhajtásra **Casali-féle szab. kukoricamorzsolók**
rendkívüli munkaképességgel.

Teljes takarmánykamara felszerelések,
melyek sokévi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjment-
esen tervezettek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak.

K Ü H N E E.

mezőgazdasági gépgyára által.

Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körtút 57/a szám.**

Gyár: **MOSON, Moson v. m.**

Olcsóbb mint bárhol!

Január hóban

uj kirakatok felállítása és az üzlet-
helyiség átalakítása miatt a rakta-
rón lévő legszebb, legdivatosabb és legjobb
minőségű

női ruha kelme, selyem battist,
selyem áru, volil de laine,
bluz bársony, vászon, chiffon és
mosó barket és creton, asztalnomi,
és creton, battist és vászonkendők,

fűgöny, szőnyeg, plüss és gypjuterítők, a rakta-
rökulálása miatt bevásárlási áron alul is elárúsít-
tatnak.

Női felöltők, szövet és szőrme gallérok, colliet és
karmantyuk, helyszüke miatt, az előállítás áron alul
is eladunk.

Karácsonyi ajándéknak

Olcsóbb mint bárhol!

Löwy és Spitzer,

Budapest, Király-utca 26.

Poschinger Fülöp

fégyvergyár Ferlachban (Earinthia),

Kitűntetve több díjéremmel és a koronás arany érdem-
keresztvel.

Ajánlja kitűnően készített, jól belőtt, a cs. k.
próbatűzleteken hivatalosan kipróbált fegyvereit
olcsó áron.

— Szóllit munkáért és jó lövésért jótállás. —
Arjegysek ingyen.

Zenélő ingaórák

a legutolsó újdonság az órágyártás ter-
ében. Ezen miniatűr francia ingaórák 60
cm. hosszúak, a szekrény természetesen
diófaól az itteni rajnak teljesen meg-
felelően, finoman fenyverve és dúsán
aranyozott díszekkel, művészes dísz-
részel készült és óránként a legre-
markosab és tüneményes jászosa. Ara lá-
dával és csomagolásával együtt csak 8
frt. — Ugyanazon óra szerkesztés nélküli,
de ütőszerezzettel, mely felet és egy-
szet ver, ládával és csomagolásával együtt
csak 6 frt. — Ezen ingaórák nem-
csak miniatűrnyi pontossággal jár-
nak, a miert szavatolhatók, hanem való-
ban gyönyörű kiállításuknál fogva szép
és izéles bútordarab is. Ebrészti óra
csongóval és világító óralappal 1.90 frt.
Ebrészti szúnyöl, csongóval helyett jár-
sak, 6 frt. — Nickel-rezonator óra 3
frt. Valódi ezüst rezonator óra dupla-
fedélű 5.50 frt. Széküldés csak után-
vétele. Nemtűzölő visszavételők és a
régei visszavételők, tehát minden nemmi
relele. Nagy képes Arjegysek órák,
láncok és gyűrűkrolingyen és bér-
mentve.

Spiering József Bécs, I. Postgasse 2/L

Olcsó butor.

1 háló-szoba, matt, márványfal	95.— frt.
1 háló-szoba, faragott,	115 "
1 kredenc, fülkés,	45 "
1 éjjeli szekrény	7.50 "
1 Censol asztal	22 "
1 ülőkör 3-as cm.	22 "
1 mosdó, 2 ajtó, csukott	12 "
2 ág, matt	24 "
2 szekrény, 2 ajtó, matt	28 "
2 szekrény, 2 ajtó, fókos	36 "
2 ág fényezett	21 "
2 szekrény, 2 ajtó, fényezett	30 "
1 diván, oszlopos, szőnyeggel	45 "
1 szalon-garnitúra, selyem	80 "
1 szalon-garnitúra, plüss	75 "
1 szalon-garnitúra, krepp	50 "
1 ebédlő-asztal, kisebb	11 "
1 ebédlő-asztal, nagy	15 "
1 otoman, Bourlette-szövet	20 "

Dósa Kálmán

BUDAPEST, Erzsébet-tér 18. sz.

Arjegysek ingyen és bérmentve.

Forgalmi kimutatása

a bosznia-hercegovinai vasutaknak

1901. november hóról.

Forgalmi hosszúság 770 kilométer.

Időszak	Szállított		Bevétel	Összehasonlítás az előző 1900. évvel	
	személyek száma	áruk tonnákban		különbözet	
				k o r o n á k b a n	
Január 1-től október 31-ig	1,133,359	752,341	5,679,335	5,250,179	429,156
November 1-től 30-ig	89,827	84,644	625,884	582,024	43,860
Összesen	1,223,186	836,985	6,305,219	5,832,203	473,016

Sarajevo, 1901. december 12-én.

L. Zerlavits, igazgató-helyettes.

